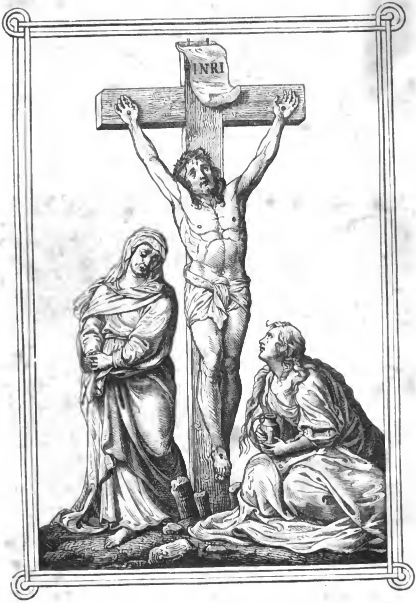

Ex Libris Joannis Nencini
1878

INRI

A. Strachuber inv F. Kretzschmar sc

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBRI QUATUOR.

AD FIDEM
OPTIMORUM LIBRORUM ET PRAECIPUE VETUSTISSIMI
CODICIS DE ADVOCATIS ACCURATE EDITI.

ACCEDUNT

PRECES MISSAE

ADJUNCTO PRECATIONUM DELECTU
IN USUM
CONFITENTIUM ET COMMUNICANTIUM.

CURAVIT

JOANNES HRABIÉTA,
PRESBYTER ECCLES. EXAMINATOR SYNOD. DIRECTOR ET
PROFESSOR PROGYMNASII CATHOL. DRESDENSIS.

*ALTERA EDITIO STEREOTYPA ORNAMENTIS ILLUSTRATA
PRIORE EMENDATIOR.*

**Cum approbatione RRmi Consistorii cathol.
in regno Saxoniae.**

GERAE & LIPSIAE,
SUMTIBUS J. M. C. ARMBRUSTER.
1847.

REVERENDISSIMO, CELSISSIMO AC ILLUSTRISSIMO

DOMINO DOMINO

MELCHIORI,

LIBERO BARONI DE DIEPENBROCK,

PRINCIPI EPISCOPO VRATISLAVIENSI,

SS. THEOL. DOCTORI, REVEREND. CAPITULI CATHEDRALIS RATISBONENSIS MEMBRO HONORARIO, ORDINIS MERITORUM CORONAE BAVARICAE EQUITI ETC. ETC.

SUMMA CUM OBSERVANTIA ET VENERATIONE

D. D. D.

HUMILLIMUS ET OBEDIENTISSIMUS

J. M. C. ARMBRUSTER.

PRAEFATIO EDITORIS.

Aureus libellus, qui inscribitur de imitatione Christi, quantum post sacros codices inter omnes unus excellat, toto terrarum orbe pervulgatum est. Hunc igitur librum, jam pridem omnium assensu comprobatum, quum sit supervacaneum novis efferre laudibus: liceat carptim praemittere pauca, quae duobus ante seculis Achilles Gagliardus, theologus Patavinus, de ejusdem auctore disseruerat:

„Auctorem libelli de imitatione Christi, qui „est in manibus omnium, sanctissimum homi- „nem fuisse ac sapientissimum necesse est: „tanta est enim disciplinae interioris hominis „in eo plenitudo, ut nihil desiderari possit: „tanta spiritus et devotionis copia ex ejus le- „ctione emanat, ut tamquam fons paradisi irriget „et fecundet animas non solum incipientium „et proficientium, sed etiam perfectorum, qui „in omni scientia exercitatos habent sensus.“

„Ex ipsa autem totius hujus libelli textura „deducitur clare, pium hunc auctorem, quum

„versaretur cum Deo, et per internum collo-
„quium illustraretur, et altissimis affectibus ac
„luminibus virtutum coelestium donaretur, quae
„audivit a Deo et quae accepit, ea stylo exarasse
„in eodem libello, et scripsisse, dictante illi
„per linguae suae calamum Spiritu sancto; et
„quoniam ejusdem Spiritus sancti interna ope-
„ratione plenus erat virtutibus solidis ac divinis,
„eructasse ideo verbum bonum. Hinc sapor et
„sublimitas doctrinae hujus, et eminentia super
„alias: nam omnes alii ut plurimum miscu-
„erunt lumini superiori ingenii proprii conatum,
„eruditionis vim, doctrinam a majoribus acce-
„ptam, eloquentiae quamvis sanctae ac sobriae
„ornatum: at hic auctor nihil horum affert,
„nihil humani sapit, nudus et abjectus in domo
„Domini portat thesaurum divinorum myste-
„riorum et altissimarum virtutum purissimum;
„portat, inquam, in vasis fictilibus verborum
„simplicium sine ullo humano etiam minimo,
„quamvis alioquin in se licito, imo etiam sancto
„artificio."

„Inde proprietates, attributa et encomia de-
„ducuntur singularia sane et sublimia hujus
„auctoris in hoc libello, quorum primum et
„caput est similitudo quaedam et imago, quam
„habet libellus ipse in se expressam divinae

„scripturae, cui prae ceteris omnibus libris a „quovis auctore conscriptis persimilem illum „esse, qui legunt experiuntur: vim enim habet „latentem, reconditam, moventem ac trahentem „ad Deum; simplicitatem columbae conjunctam „cum serpentis prudentia, claritatem quam- „dam divinam, convincentem et desursum emis- „sam ac irradiantem; doctrinae soliditatem, et „pondus quoddam Apostolicum ac divinum. „Nec solum caret vel minimo errore, sed sem- „per ad rem et ad cor loquitur: nihil habet „superfluum etiam in minimo verbo: nunquam „fastidit: semper videtur novus, etiam millies „lectus."

Hujus admirandi operis quis fuerit auctor, per duo circiter secula inter eruditos certatum est; quam controversiam nostra aetate videmus feliciter diremtam, praecipue studio et opera Clarissimi Equitis de Gregory.

Hic vir, in perscrutanda antiquitate assiduus et indefessus, quae septimo decimo jam seculo et serius a Mabillonio et ab aliis Benedictinis hoc consilio congesta erant argumenta, ea novis rationibus iisque ad evincendum efficacissimis confirmavit in copiosa dissertatione polemica [1]),

1) Mémoire sur le véritable auteur de l'Imitation de

quam doctissimus Vir, Canonicus Weigl, de eadem causa optime meritus, e Gallico transtulit in Germanicum, et additamentis auxit [2]).

Eques de Gregory argumentis tum externis tum internis demonstrat: 1) libellum, qui ab inscriptione primi capitis nomen traxit de imitatione Christi, primitus tractatum fuisse ethicae scholasticum, a magistro novitiorum elaboratum. 2) eundem, tempore inter annum 1220 et 1240 interjecto, suppresso nomine conscriptum esse a Joanne Gersen, monacho Benedictino, antea in Athenaeo Vercellensi professore, postea ibidem monasterii S. Stephani abbate. Denique specialibus argumentis eos refellit, qui vel Joanni Gersoni, cancellario academiae Parisiensis, vel Thomae Kempensi hunc librum attribuendum esse contendunt.

Can. Weigl in iis quae addidit, controversiam exponit inter Gersenianos et Kem-

---

Jésus-Christ; par G. de Gregory, Chevalier de la Legion d'Honneur etc. Paris, 1827.

2) Denkschrift über den wahren Verfasser des Buches von der Nachfolge Christi, von Herrn C. von Gregory — ins Deutsche übersetzt und mit den nothwendigen Erläuterungen und Zusätzen vermehrt. Sulzbach, 1832.

penses patronos agitatam, adjectisque annotationibus criticis, ad tuendam abbatis Joannis Gersen causam e codicibus domesticis nova profert testimonia.

Tot ac tam gravibus argumentis si forte non acquieverit quispiam, is finem dubitandi tandem faciat necesse est cognito codice, omnium qui exstant de imitatione Christi facile antiquissimo. Hunc insignem codicem Eques de Gregory ait numinis providentia sibi mirifice oblatum esse Parisiis d. 4. Aug. 1830. Quem quum inspexisset, e variis notationibus, in prima lignea interiori tabula inscriptis, illico intellexit, eundem fuisse quondam in possessione Nobilium de Advocatis, quam vetustissimam gentem in Pedemontio floruisse inde a septimo seculo, et hodie quoque florere noverat. Itaque in originem codicis et traditionem inquirens, humanitate DD. Crispini et Gustavi de Advocatis, Comitum Valdengi et Cerridonii etc. pervetustum ejusdem nobilis gentis diarium accepit, regii notarii manu adhibitis testibus transcriptum, in quo Josephus de Advocatis, praeter alias res tum familiae tum aetatis suae memorabiles, adnotavit: se die 15. Febr. 1349 fratri suo Vincentio in signum fraterni amoris donavisse pretiosum codi-

cem de imitatione Christi, a majoribus suis hereditate relictum.

Hunc codicem, idcirco nuncupatum de-Advocatis, et a viris in dijudicanda documentorum antiquitate exercitatissimis seculo XIII. vel ineunti XIV. adscriptum, Eques de Gregory triennio post typis curavit imprimendum, praemissa descriptione historico-critica MSS. codicum de imit. Chr., quo opere summum meritis suis decus addidit[3]).

Facere non possum, quin ex ipsius praefatione haec verba adjiciam: „Videas ergo, quo „loco sint habendi Gersoniani atque Kempen-„ses fautores omnes, duobus abhinc seculis „disputantes. Nam Joannes Gerson, cancella-„rius ille Parisiensis, an. **1363** natus, et „Thomas a Kempis, canonicus regularis, an. „**1380** ortus, nondum in vivis erant tum, cum „libellus de imit. Chr. jam in nostra Italia „devotorum manibus volveretur."

Codex de-Advocatis, quamvis caret auctoris nomine, et nihil aliud probat nisi, libellum de imit. Chr. lectitatum esse in Italia multo

3) De imitatione Christi. Codex de-Advocatis seculi XIII. Editio secunda. Cum notis et variis lectionibus, curante Equite de Gregory etc. Parisiis, 1833.

tempore ante Gersonem Parisinum et Thomam Kempensem: maxime tamen adauget pondus argumentorum in gratiam Joannis Gersen abbatis, quem alii codices, iique antiquissimi et eidem simillimi, his ipsis verbis nominant auctorem. Hunc vero, quamquam in Italia vixisset, natione Germanum fuisse, cuilibet, libellum ejus pervolventi et germanici sermonis gnaro, sine ulla argumentatione manifestum est. Etenim, ut nihil dicam de nominis Gersen radice, forma et exitu, liber ipse tot et talibus redundat Germanicismis, ut nonnisi a Germano scriptum esse credas. Quod porro ex auctoris nomine Gersen, et cognomine de Canabaco Can. Weigl acute conjicit de bojica ejus origine, et mihi videtur proxime accedere ad veritatem; cui sententiae etiam recentissimus ejusdem libri interpres Italus assentitur[4]).

Quaecumque praeterea huc spectant explicationes, documenta, testimonia et quae sunt alia ejusdem generis: horum tam exquisitam complectitur copiam edita nuper libri de

---

4) Alexander Monaldi, in praefatione suae editionis: Della imitatione di Cristo libri quattro. Roma, 1837.

imitatione Christi historia [5]), ut nihil amplius desiderari possit.

Ceterum dum equidem, tam claris innixus argumentis, Joannem Gersenem de Canabaco, ordinis S. Benedicti monachum, et monasterii Vercellensis S. Stephani abbatem, verum esse librorum de imitatione Christi auctorem profiteor: mihi nequaquam est in animo officere et obstare, quominus alii aliter de hac re sentiant. Hos tamen monitos velim, ut virum, hujus controversiae peritissimum, et ab omni partium studio alienum, audiant dicentem [6]): „Parvi quidem ad pietatem, etsi non „ad intelligentiam referre arbitror, an vulgus „hominum, appellationis sibi consuetissimae „tenax, Thomam Kempensem auctorem esse „credat et dicat; attamen viros cordatos literis„que perpolitos, qui res gestas atque personas „historicas per sua quamque tempora digerere

5) Histoire du livre de l'imitation de Jésus-Christ, et de son véritable auteur, par le Chev. G. de Gregory etc. 2 Tomes Paris, 1842 et 1843.

6) Can. Weigl in praefatione editionis ἑπταγλώττου, paulo inferius commemoratae. Idem in appendice IV librorum de imit. Chr., quos in germanicum sermonem versos edidit Solisbaci an. 1836, egregie disserit de vero eorumdem auctore.

„et probe distinguere, quin etiam levissimum „in re minime gravi unius anni vel diei vitium „notare et emendare satagunt — eos, inquam, „quomodo vulgi opinionem in tam celebri „facto sequi, et errorem ducentorum fere anno-„rum, vulgo *ἀναχρονισμὸν*, tueri deceat, haud „sane comprehendo."

Sorbonica societas Parisiensis, quo facilius reconciliaret dissentientium animos, exeunte jam seculo XVII. suasit, ut libri de imitatione Christi typis vulgarentur omisso auctoris nomine, quem morem ab illo tempore Gallia tenuit in omnibus fere editionibus latinis. Quapropter et hic libellus eodem modo in lucem ēditur; quod ipsum plane consentaneum est permodesto et humili ingenio auctoris, latēre volentis et proinde precantis: Da mihi omnibus mori, quae in mundo sunt, et *nesciri in hoc saeculo.* (Lib. III. c. 15.)

Superest, ut lecturis, ex quo fonte hauserim in hac editione adornanda, breviter palam faciam. Pro fundamento electa est editio vere regia, regiis sumptibus sine nomine auctoris primum emissa Parisiis an. **1640** et postea saepius typis repetita. Haec, teste Gencio, nullum peculiarem textum adfectans, cum delectu vulgatas passim sequitur lectiones, et cum edd.

vett. Gersonianis, nec non edd. a Sommalio ipso curatis, saepe concors habetur.

In textu recognoscendo, praeter codicem de-Advocatis, e genere critico duas adhibui editiones, quarum altera, variis nunc primum lectionibus subjunctis, studio Gencii prodiit Parisiis an. 1826; altera ἑπτάγλωττος, cum notis et variis lectionibus curante J. B. Weigl lucem aspexit Solisbaci an. 1837. Cum his insuper contuli libros de imit. Chr. ad veram lectionem revocatos per Desbillonium, Mannhemii 1780.

Induxeram quidem in animum, ea quae emendanda censerem, subjicere legentium oculis, et libellum indicibus locupletare; quod tamen, ne plus justo augeretur hujus editionis pretium, in praesenti omittendum esse putavi. Interim persuasum habeat lector benevolus, me, Weiglio potissimum duce, considerate et religiose in textum recepisse probatissimas quasque lectiones.

Emendandis speciminibus typographicis tanta sedulitate invigilatum est, ut haud ullum reperias mendum typorum, exceptis fortasse minutissimis, quae ob fragilitatem formarum typographicarum non poterant praecaveri.

Loci sacrae scripturae dignoscuntur literis intermisso spatio latius distantibus, quos quia

non placuit in iisdem indicare paginis, in extremo libello, uno in conspectu positos, adjunxi.

Haec sunt, lector benevole, quae ut Tibi nota essent, e re Tua fore existimavi. Utere hoc aureolo libello, quem Tibi legendum trado, imo ediscendum. Quo autem uberiorem inde percipias fructum, noli esse solummodo lector, sed, ut verus imitator, tolle crucem tuam et sequere Jesum, et ibis in vitam aeternam. (De imit. Chr. l. III. c. 12.)

Scripsi Dresdae, die 16. Maji 1847.

INDEX
LIBRORUM ET CAPITUM.

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad spiritualem vitam utiles.

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones ad interna trahentes.

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

LIBER QUARTUS.

De Sacramento Altaris.

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad spiritualem vitam utiles.

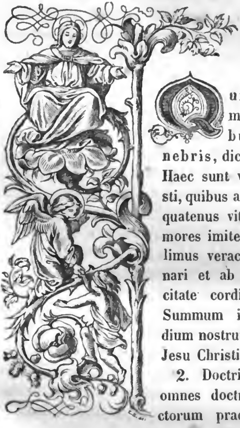
---

in tenebris

Qui sequitur me, non ambulat in tenebris.

CAPUT I.

De imitatione Christi et contemptu omnium vanitatum mundi.

Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, dicit Dominus. Haec sunt verba Christi, quibus admonemur, quatenus vitam ejus et mores imitemur, si velimus veraciter illuminari et ab omni caecitate cordis liberari. Summum igitur studium nostrum sit in vita Jesu Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas Sanctorum praecellit; et

qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret. Sed contingit, quod multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt, quia spiritum Christi non habent. Qui autem vult plene et sapide Christi verba intelligere, oportet, ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati? Vere, alta verba non faciunt sanctum et justum, sed virtuosa vita efficit Deo carum. Opto magis sentire compunctionem, quam scire ejus definitionem. Si scires totam Bibliam exterius, et omnium philosophorum dicta: quid totum prodesset sine caritate Dei et gratia? Vanitas vanitatum, et omnia vanitas, praeter amare Deum, et illi soli servire. Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna coelestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quaerere et in illis sperare. Vanitas quoque est, honores ambire et in altum se extollere. Vanitas est, carnis desideria sequi, et illud deside-

rare, unde postmodum graviter oportet puniri. Vanitas est, longam vitam optare, et de bona vita parum curare. Vanitas est, praesentem vitam solum attendere, et quae futura sunt, non praevidere. Vanitas est, diligere quod cum omni celeritate transit, et illuc non festinare, ubi sempiternum manet gaudium.

5. Memento illius frequenter proverbii: quia nôn satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu. Stude ergo cor tuum ab amore visibilium abstrahere, et ad invisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem, maculant conscientiam, et perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili sentire sui ipsius.

Omnis homo naturaliter scire desiderat; sed scientia sine timore Dei, quid importat? Melior est profecto humilis rusticus, qui Deo servit, quam superbus philosophus, qui se neglecto cursum coeli considerat. Qui bene se ipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus dele-

ctatur humanis. Si scirem omnia, quae in mundo sunt, et non essem in caritate, quid me juvaret coram Deo, qui me judicaturus est ex facto?

2. Quiesce a nimio sciendi desiderio, quia magna ibi invenitur distractio et deceptio. Scientes libenter volunt docti videri, et sapientes dici. Multa sunt, quae scire parum vel nihil animae prodest. Et valde insipiens est, qui aliis rebus magis intendit, quam his, quae saluti suae deserviunt. Multa verba non satiant animam, sed bona vita refrigerat mentem; et pura conscientia magnam ad Deum praestat confidentiam.

3. Quanto plus et melius scis, tanto gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris. Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia, sed potius time de data tibi notitia. Si tibi videtur, quod multa scis, et satis bene intelligis: scito tamen, quia sunt multo plura, quae nescis. N o l i a l t u m s a p e r e, sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui praeferre, cum plures doctiores te inveniantur, et magis in lege periti? Si vis utiliter aliquid scire et discere, ama nesciri et pro nihilo reputari.

4. Haee est altissima et utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio et despectio. De se ipso nihil tenere, et de aliis semper bene et alte sentire, magna sapientia est et perfectio. Si videres alium aperte peccare vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem aestimare; quia nescis, quam diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

CAPUT III.

De doctrina veritatis.

Felix, quem veritas per se docet, non per figuras et voces transeuntes, sed sicuti se habet. Nostra opinio et noster sensus saepe nos fallit et modicum videt. Quid prodest magna cavillatio de occultis et obscuris rebus, de quibus non arguemur in judicio, quia ignoravimus? Grandis insipientia, quod neglectis utilibus et necessariis, ultro intendimus curiosis et damnosis. Oculos habentes non videmus.

2. Et quid curae nobis de generibus et spe-

ciebus? Cui aeternum verbum loquitur, a multis opinionibus expeditur. Ex uno verbo omnia, et unum loquuntur omnia; et hoc est principium, quod et loquitur nobis. Nemo sine illo intelligit aut recte judicat. Cui omnia unum sunt, et qui omnia ad unum trahit et omnia in uno videt, potest stabilis corde esse et in Deo pacificus permanere. O veritas Deus, fac me unum tecum in caritate perpetua. Taedet me saepe multa legere et audire: in te est totum, quod volo et desidero. Taceant omnes doctores, sileant universae creaturae in conspectu tuo: tu mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi unitus et interius simplificatus fuerit, tanto plura et altiora sine labore intelligit, quia desuper lumen intelligentiae accipit. Purus, simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur, quia omnia ad Dei honorem operatur, et in se otiosus ab omni propria exquisitione esse nititur. Quis te magis impedit et molestat, quam tua immortificata affectio cordis? Bonus

et devotus homo opera sua prius intus disponit, quae foris agere debet. Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosae inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectae rationis. Quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere se ipsum? Et hoc deberet esse negotium nostrum: vincere videlicet se ipsum, et quotidie se ipso fortiorem fieri, atque in melius proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita quamdam imperfectionem sibi habet annexam; et omnis speculatio nostra quadam caligine non caret. Humilis sui cognitio certior via est ad Deum, quam profunda scientiae inquisitio. Non est culpanda scientia aut quaelibet simplex rei notitia, quae bona est, in se considerata, et a Deo ordinata; sed praeferenda est semper bona conscientia et virtuosa vita. Quia vero plures magis student scire, quam bene vivere: ideo saepe errant et paene nullum vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam ad exstirpanda vitia et virtutes inserendas, sicuti

ad movendas quaestiones, non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in coenobiis. Certe adveniente die judicii non quaeretur a nobis quid legimus, sed quid fecimus; nec quam bene diximus, sed quam religiose viximus. Dic mihi, ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverent et studiis florerent? Jam eorum praebendas alii possident; et nescio utrum de eis recogitent. In vita sua aliquid esse videbantur, et modo de illis tacetur.

6. O quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiae ipsorum concordasset! tunc bene studuissent et legissent. Quam multi pereunt per vanam scientiam in hoc saeculo, qui parum curant de Dei servitio! Et quia magis diligunt magni esse, quam humiles, ideo evanescunt in cogitationibus suis. Vere magnus est, qui magnam habet caritatem. Vere magnus est, qui in se parvus est, et pro nihilo omne culmen honoris ducit. Vere prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut

stercora, ut Christum lucrifaciat. Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit et suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV.

De prudentia in agendis.

Non est credendum omni verbo nec instinctui, sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda. Proh dolor! saepe malum facilius, quam bonum de alio creditur et dicitur; ita infirmi sumus. Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti, quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivem et in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia non esse praecipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus. Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere, nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere. Cum sapiente et conscientioso viro consilium habe, et quaere potius a meliore instrui, quam tuas adinventiones sequi. Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum et exper-

tum in multis. Quanto quis in se humilior fuerit et Deo subjectior, tanto in omnibus erit sapientior et pacatior.

CAPUT V.

De lectione sanctarum Scripturarum.

Veritas est in Scripturis sanctis quaerenda, non eloquentia. Omnis scriptura sacra eo spiritu debet legi, quo facta est. Quaerere potius debemus utilitatem in scripturis, quam subtilitatem sermonis. Ita libenter devotos et simplices libros legere debemus, sicut altos et profundos. Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parvae vel magnae litteraturae fuerit; sed amor purae veritatis te trahat ad legendum. Non quaeras, quis hoc dixerit, sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in aeternum. Sine personarum acceptione variis modis loquitur nobis Deus. Curiositas nostra saepe nos impedit in lectione scripturarum, cum volumus intelligere et discutere, ubi simpliciter esset transeundum. Si

vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter et fideliter; nec unquam velis habere nomen scientiae. Interroga libenter, et audi tacens verba Sanctorum; nec displiceant tibi parabolae seniorum: sine causa enim non proferuntur

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

Quandocunque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit. Superbus et avarus nunquam quiescunt; pauper et humilis spiritu in multitudine pacis conversatur. Homo, qui necdum perfecte in se mortuus est, cito tentatur et vincitur in parvis et vilibus rebus. Infirmus in spiritu et quodammodo adhuc carnalis et ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere. Et ideo saepe habet tristitiam, cum se subtrahit; leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem prosecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur·

quia secutus est passionem suam, quae nihil juvat ad pacem, quam quaesivit. Resistendo igitur passionibus invenitur vera pax cordis, non autem eis serviendo. Non est ergo pax in corde hominis carnalis, non in homine exterioribus dedito, sed in fervido et spirituali.

CAPUT VII.

De vana spe et elatione fugienda.

Vanus est, qui spem suam ponit in hominibus aut in creaturis. Non te pudeat aliis servire amore Jesu Christi, et pauperem in hoc saeculo videri. Non stes super te ipsum, sed in Deo spem tuam constitue. Fac, quod in te est, et Deus aderit bonae voluntati tuae. Non confidas in tua scientia vel astutia cujuscunque viventis, sed magis in Dei gratia, qui adjuvat humiles, et de se praesumentes humiliat.

2. Ne glorieris in divitiis, si adsunt, nec in amicis, quia potentes sunt, sed in Deo, qui omnia praestat, et se ipsum super omnia dare desiderat. Non te extollas de magnitudine vel

pulchritudine corporis, quae modica infirmitate corrumpitur et defoedatur. Non placeas tibi ipsi de habilitate aut ingenio tuo, ne displiceas Deo, cujus est totum, quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine. Non superbias de operibus bonis; quia aliter sunt judicia Dei, quam hominum, cui saepe displicet, quod hominibus placet. Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves. Non nocet, si omnibus te supponas: nocet autem plurimum, si vel uni te praeponas. Jugis pax cum humili; in corde autem superbi zelus et indignatio frequens.

CAPUT VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

Non omni homini reveles cor tuum, sed cum sapiente et timente Deum age causam tuam. Cum juvenibus et extraneis rarus esto. Cum divitibus noli blandiri, et coram

magnatibus non libenter appareas. Cum humilibus et simplicibus, cum devotis et morigeratis sociare, et quae aedificationis sunt, pertracta. Non sis familiaris alicui mulieri; sed in communi omnes bonas mulieres Deo commenda. Soli Deo et Angelis ejus opta familiaris esse, et hominum notitiam devita.

2. Caritas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit. Quandoque accidit, ut persona ignota ex bona fama lucescat; cujus tamen praesentia oculos intuentium offuscat. Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra, et incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

CAPUT IX.

De obedientia et subjectione.

Valde magnum est in obedientia stare, sub praelato vivere, et sui juris non esse. Multo tutius est stare in subjectione, quàm in praelatura. Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate, quam ex caritate; et illi poenam habent et leviter murmurant. Nec libertatem

mentis acquirent, nisi ex toto corde propter Deum se subjiciant. Curre huc vel illuc: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub praelati regimine. Imaginatio locorum et mutatio multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisque libenter agit pro sensu suo, et inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt. Sed si Christus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire propter bonum pacis Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire possit? Ergo, noli nimis in sensu tuo confidere, sed velis etiam libenter aliorum sensum audire. Si bonum est tuum sentire, et hoc ipsum propter Deum dimittis et alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim saepe, securius esse audire et accipere consilium, quam dare. Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire; sed nolle aliis acquiescere, cum id ratio aut causa postulat, signum est superbiae aut pertinaciae.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

Caveas tumultum hominum, quantum potes, multum enim impedit tractatus saecularium gestorum, etiamsi simplici intentione proferantur. Cito enim inquinamur vanitate et captivamur. Vellem me pluries tacuisse et inter homines non fuisse. Sed quare tam libenter loquimur et invicem fabulamur, cum tamen raro sine laesione conscientiae ad silentium redimus? Ideo tam libenter loquimur, quia per mutuas locutiones ab invicem consolari quaerimus, et cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevare. Et multum libenter de his, quae multum diligimus vel cupimus, vel quae nobis contraria sentimus, libet loqui et cogitare.

2. Sed proh dolor! saepe inaniter et frustra. Nam haec exterior consolatio, interioris et divinae consolationis non modicum detrimentum est. Ideo vigilandum est et orandum, ne tempus otiose transeat. Si loqui licet et expedit, quae aedificabilia sunt loquere. Ma-

lus usus et negligentia profectus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri. Juvat tamen non parum ad profectum spiritualem devota spiritualium rerum collatio; maxime ubi pares animo et spiritu in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda et zelo proficiendi.

Multam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis et factis, et quae ad nostram curam non spectant, occupare. Quomodo potest ille diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet; qui occasiones forinsecus quaerit; qui parum vel raro se intrinsecus colligit? Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti et contemplativi fuerunt? Quia omnino se ipsos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt; et ideo totis medullis cordis Deo inhaerere atque libere sibi vacare potuerunt. Nos nimium propriis occupamur pas-

sionibus et de transitoriis nimis sollicitamur. Raro etiam unum vitium perfecte vincimus, et ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi et tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfecte mortui, et in terrenis minime implicati: tunc possemus etiam divina sapere, et de coelesti contemplatione aliquid experiri. Totum et maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi, nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi. Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis cito dejicimur, et ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in proelio: profecto auxilium Domini super nos videremus de coelo. Ipse enim certantes et de sua gratia sperantes paratus est adjuvare: qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus. Si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra. Sed ad radi-

cem securim ponamus, ut purgati a passionibus pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium exstirparemus, cito viri perfecti efficeremur. Sed modo e contrario saepe sentimus, ut meliores et puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quam post multos annos professionis. Fervor, et profectus noster quotidie deberet crescere; sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere. Si modicam violentiam nobis faceremus in principio, tunc omnia possemus facere cum levitate et gaudio.

6. Grave est assueta dimittere; sed gravius est contra propriam voluntatem ire. Sed si non vincis parva et levia, quando superabis difficiliora? Resiste in principio inclinationi tuae, et malam dedisce consuetudinem, ne forte paulatim ad majorem te ducat difficultatem. O si adverteres, quantam tibi pacem et aliis laetitiam faceres, te ipsum bene habendo, puto, quod sollicitior esses ad spiritualem profectum.

CAPUT XII.

De utilitate adversitatis.

Bonum nobis est, quod aliquando habeamus aliquas gravitates et contrarietates; quia saepe hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat. Bonum est, quod patiamur quandoque contradictiones, et quod male et imperfecte de nobis sentiatur, etiamsi bene agimus et intendimus. Ista saepe juvant ad humilitatem, et a vana gloria nos defendunt. Tunc enim melius interiorem testem Deum quaerimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, et non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset ei necesse multas humanas consolationes quaerere. Quando homo bonae voluntatis tribulatur vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit. Tunc etiam tristatur, gemit et orat pro miseriis, quas patitur. Tunc taedet eum diutius vivere, et mor-

tem optat venire, ut possit dissolvi et esse cum Christo. Tunc etiam bene advertit, perfectam securitatem et plenam pacem in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus reprimendis.

Quamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione et tentatione esse non possumus. Unde in Job scriptum est: Tentatio est vita hominis super terram. Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, et vigilare in orationibus, ne diabolus locum inveniat decipiendi, qui nunquam dormitat, sed circuit quaerens, quem devoret. Nemo tam perfectus est et sanctus, qui non habeat aliquando tentationes; et plene eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini saepe valde utiles, licet molestae sint et graves; quia in illis homo humilitatur, purgatur et eruditur. Omnes Sancti per multas tribulationes et tentationes transierunt et profece-

runt. Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt et defecerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates.

3. Non est homo securus a tentationibus totaliter, quamdiu vixerit; quia in nobis est, unde tentamur. Ex quo in concupiscentia nati sumus, una tentatione seu tribulatione recedente, alia supervenit, et semper aliquid ad patiendum habebimus; nam bonum felicitatis nostrae perdidimus. Multi quaerunt tentationes fugere, et gravius incidunt in eas. Per solam fugam non possumus vincere; sed per patientiam et veram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodo exterius declinat nec radicem evellit, parum proficiet; imo citius ad eum tentationes redient et pejus sentiet. Paulatim et per patientiam cum longanimitate, Deo juvante, melius superabis, quam cum duritia et importunitate propria. Saepius accipe consilium in tentatione, et cum tentato

noli duriter agere, sed consolationem ingere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum inconstantia animi, et parva ad Deum confidentia: quia sicut navis sine gubernaculo hinc inde a fluctibus impellitur, ita homo remissus et suum propositum deserens varie tentatur. Ignis probat ferrum, et tentatio hominem justum. Nescimus saepe, quid possumus; sed tentatio aperit, quid sumus. Vigilandum est tamen, praecipue circa initium tentationis; quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur, sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviatur. Unde quidam dixit:

Principiis obsta; sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primo occurrit menti simplex cogitatio, deinde fortis imaginatio, postea delectatio et motus pravus et assensio. Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio. Et quanto diutius ad resistendum quis torpuerit, tanto in se

quotidie debilior fit, et hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suae graviores tentationes patiuntur, quidam autem in fine. Quidam vero, quasi per totam vitam suam, male habent. Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinae ordinationis sapientiam et aequitatem, quae statum et merita hominum pensat, et cuncta ad electorum suorum salutem praeordinat.

7. Ideo non debemus desperare, cum tentamur, sed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare; qui utique, secundum dictum Pauli, etiam faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere. Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei in omni tentatione et tribulatione, quia humiles spiritu salvabit et exaltabit.

8. In tentationibus et tribulationibus probatur homo, quantum profecit; et ibi majus meritum existit, et virtus melius patescit. Nec magnum est, si homo devotus sit et fervidus,

cum gravitatem non sentit; sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit. Quidam a magnis tentationibus custodiuntur, et in parvis quotidianis saepe vincuntur, ut humiliati nunquam de se ipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur.

CAPUT XIV.

De temerario judicio vitando.

Ad te ipsum oculos reflecte, et aliorum facta caveas judicare. In judicando alios homo frustra laborat, saepius errat et leviter peccat; se ipsum vero judicando et discutiendo semper fructuose laborat. Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter judicamus; nam verum judicium propter privatum amorem faciliter perdimus. Si Deus semper esset pura intentio desiderii nostri, non tam faciliter turbaremur pro resistentia sensus nostri.

2. Sed saepe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit. Multi occulte se ipsos quaerunt

in rebus, quas agunt; et nesciunt. Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt et sentire; si autem aliter fit, quam cupiunt, cito moventur et tristes fiunt. Propter diversitatem sensuum et opinionum satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos et cives, inter religiosos et devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur, et ultra proprium videre nemo libenter ducitur. Si rationi tuae magis inniteris vel industriae, quam virtuti subjectivae Jesu Christi, raro et tarde eris homo illuminatus; quia Deus vult nos sibi perfecte subjici, et omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

CAPUT XV.

De operibus ex caritate factis.

Pro nulla re mundi et pro nullius hominis dilectione aliquod malum est faciendum; sed pro utilitate tamen indigentis, opus bonum libere aliquando intermittendum est, aut etiam

pro meliori mutandum. Hoc enim facto opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur. Sine caritate opus externum nihil prodest; quidquid autem ex caritate agitur, quantumcumque etiam parvum sit et despectum, totum efficitur fructuosum. Magis siquidem Deus pensat, ex quanto quis agit, quam quantum quis facit.

2. Multum facit, qui multum diligit. Multum facit, qui rem bene facit. Bene facit, qui communitati magis, quam suae voluntati servit. Saepe videtur esse caritas, et est magis carnalitas; quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis raro abesse volunt.

3. Qui veram et perfectam caritatem habet, in nulla re se ipsum quaerit, sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat; nec in se ipso vult gaudere, sed in Deo super omnia bona optat beatificari. Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia

procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter requiescunt. O qui scintillam haberet verae caritatis, profecto omnia terrena sentiret plena esse vanitatis.

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

Quae homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet. Cogita, quia sic forte melius est pro tua probatione et patientia, sine qua non sunt multum ponderanda merita nostra. Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire, et possis benigne portare.

2. Si quis semel vel bis admonitus non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, et honor in omnibus servis ejus, qui scit bene malum in bonum convertere. Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus et qualescunque infirmitates; quia et tu multa habes, quae ab aliis oportet tolerari. Si non potes te talem

facere, qualem vis, quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum? Libenter videmus alios perfectos, et tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii stricte corrigantur, et ipsi corrigi nolumus. Displicet larga aliorum licentia, et tamen nobis nolumus negari, quod petimus. Alios restringi per statuta volumus, et ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet, quam raro proximum, sicut nos ipsos, pensamus. Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus alter alterius onera portare, quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens; sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere et admonere. Quantae autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis. Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De monastica vita.

Oportet, ut discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem et concordiam cum aliis tenere. Non est parvum, in monasteriis vel in congregatione habitare, et inibi sine querela conversari, et usque ad mortem fideliter perseverare. Beatus, qui ibidem bene vixerit et feliciter consummaverit. Si vis debite stare et proficere, teneas te tanquam exulem et peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus et tonsura modicum confert; sed mutatio morum et integra mortificatio passionum verum faciunt religiosum. Qui aliud quaerit, quam pure Deum et animae suae salutem, non inveniet nisi tribulationem et dolorem. Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus et omnibus subjectus.

3. Ad serviendum venisti, non ad regendum, ad patiendum et laborandum scias te

vocatum, non ad otiandum vel fabulandum. Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace. Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis sanctorum Patrum.

Intuere sanctorum Patrum vivida exempla, in quibus vera perfectio refulsit et religio, et videbis, quam modicum sit et paene nihil, quod nos agimus. Heu! quid est vita nostra, si illis fuerit comparata? Sancti et amici Christi Domino servierunt in fame et siti, in frigore et nuditate, in labore et fatigatione, in vigiliis et jejuniis, in orationibus et meditationibus sanctis, in persecutionibus et opprobriis multis.

2. O quam multas et graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, et reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi! Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in aeternam vitam eas possiderent. O quam strictam et abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quam

longas et graves tentationes pertulerunt! quam frequenter ab inimico vexati sunt! quam crebras et fervidas orationes Deo obtulerunt! quam rigidas abstinentias peregerunt! quam magnum zelum et fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quam forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quam puram et rectam intentionem ad Deum tenuerunt! Per diem laborabant et noctibus orationi diutinae vacabant, quamquam laborando ab oratione mentali mimine cessarent.

3. Omne tempus utiliter expendebant, omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur; et prae magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis refectionis. Omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis et cognatis renuntiabant; nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitae sumebant; corpori servire, etiam in necessitate, dolebant. Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia et virtutibus. Foris egebant, sed intus gratia et consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici. Sibi ipsis videbantur tanquam nihili et huic mundo despecti; sed erant in oculis Dei pretiosi et dilecti. In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in caritate et patientia ambulabant: et ideo quotidie in spiritu proficiebant, et magnam apud Deum gratiam obtinebant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosis, et plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum in principio suae sanctae institutionis fuit! O quanta devotio orationis! quanta aemulatio virtutis! quam magna disciplina viguit! quanta reverentia et obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit! Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti et perfecti fuerunt, qui tam strenue militantes mundum suppeditaverunt. Jam magnus putatur, si quis transgressor non fuerit, si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. O tepor et negligentia status nostri,

quod tam cito declinamus a pristino fervore et jam taedet vivere prae lassitudine et tepore! Utinam in te penitus non dormiret profectus virtutum, qui multa saepius exempla vidisti devotorum!

CAPUT XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

Vita boni Religiosi omnibus virtutibus pollere debet, ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius. Et merito, multo plus debet esse intus, quam quod cernitur foris, quia inspector noster est Deus, quem summopere revereri debemus, ubicumque fuerimus, et tanquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere. Omni die renovare debemus propositum nostrum et ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere: Adjuva me Domine Deus in bono proposito et sancto servitio tuo, et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est, quod hactenus feci.

2. Secundum propositum nostrum est cursus

profectus nostri; et multa diligentia opus est bene proficere volenti. Quodsi fortiter proponens saepe deficit: quid ille, qui raro aut minus fixe aliquid proponit? Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri; et levis omissio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit. Justorum propositum, in gratia Dei potius, quam in propria sapientia pendet: in quo et semper confidunt, quidquid arripiunt Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa aut fraternae utilitatis proposito quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari. Si autem taedio animi vel negligentia faciliter relinquitur, satis culpabile est, et nocivum sentietur. Conemur, quantum possumus; adhuc leviter deficiemus in multis. Semper tamen aliquid certi proponendum est, et contra illa praecipue, quae amplius nos impediunt. Exteriora nostra et interiora pariter nobis scrutanda sunt et ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continue te vales colligere, saltem interdum, et ad minus bis in die, mane videlicet et vespere. Mane propone, vespere discute mores tuos, qualis hodie fuisti in verbo, opere et cogitatione; quia in his saepius forsan offendisti Deum et proximum. Accinge te, sicut vir, contra diabolicas nequitias; frena gulam, et omnem carnis inclinationem facilius frenabis. Nunquam sis ex toto otiosus, sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans. Corporalia tamen exercitia discrete sunt agenda, nec omnibus aequaliter assumenda.

5. Quae communia non sunt, non sunt foris ostendenda; nam in secreto tutius exercentur privata. Cavendum tamen, ne piger sis ad communia et ad singularia promptior; sed expletis integre et fideliter debitis et injunctis, si jam ultra tempus vacat, redde te tibi, prout devotio tua desiderat. Non possunt omnes habere unum exercitium, sed aliud isti, aliud illi magis deservit. Etiam pro temporis congruentia,

diversa placent exercitia, quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus; aliis indigemus tempore tentationis, et aliis tempore pacis et quietis; alia, cum tristamur, libet cogitare; et alia, cum laeti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia, et Sanctorum suffragia ferventius imploranda. De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc saeculo migraturi et ad aeternum festum perventuri. Ideoque sollicite nos praeparare debemus in devotis temporibus et devotius conversari, atque omnem observantiam strictius custodire, tanquam in brevi praemium laboris nostri a Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minus bene praeparatos, atque indignos tantae adhuc gloriae, quae revelabitur in nobis tempore praefinito; et studeamus nos melius ad exitum praeparare. B e a t u s s e r v u s, ait Evangelista Lucas, q u e m, c u m v e n e r i t D o m i n u s, i n v e n e r i t v i g i l a n t e m. A m e n d i c o

vobis, super omnia bona sua constituet eum.

CAPUT XX.

De amore solitudinis et silentii.

Quaere aptum tempus vacandi tibi, et de beneficiis Dei frequenter cogita. Relinque curiosa. Tales perlege materias, quae compunctionem magis praestant, quam occupationem. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus et otiosis circuitionibus, nec non a novitatibus et rumoribus audiendis: invenies tempus sufficiens et aptum bonis meditationibus insistendis. Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, et Deo in secreto vivere eligebant.

2. Dixit quidam: Quoties inter homines fui, minor homo redii. Hoc saepius experimur, quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere, quam verbo non excedere. Facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire. Qui igitur intendit ad interiora et spiritualia pervenire, oportet eum

cum Jesu a turba declinare. Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet. Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet. Nemo secure praeest, nisi qui libenter subest. Nemo secure praecipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo secure gaudet, nisi bonae conscientiae in se testimonium habeat. Semper tamen Sanctorum securitas plena timoris Dei extitit. Nec eo minus solliciti et humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus et gratia emicuerunt. Pravorum autem securitas ex superbia et praesumptione oritur, et in fine in deceptionem sui ipsius vertitur. Nunquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris coenobita aut devotus eremita.

4. Saepe meliores in aestimatione hominum gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam. Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed saepius impugnentur, ne nimium securi sint, ne forte in superbiam eleventur, ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent. O, qui nunquam transitoriam laetitiam quaereret, qui

nunquam cum mundo se occuparet, quam bonam conscientiam servaret! O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, et dumtaxat salutaria ac divina cogitaret, et totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem et quietem possideret!

5. Nemo dignus est coelesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione. Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum et exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: In cubilibus vestris compungimini. In cella invenies, quod foris saepius amittes. Cella continuata dulcescit, et male custodita taedium generat. Si in principio conversionis tuae bene eam incolueris et custodieris, erit tibi postea dilecta amica et gratissimum solatium.

6. In silentio et quiete proficit anima devota et discit abscondita Scripturarum. Ibi invenit fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet et mundet, ut conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni saeculari tumultu degit. Qui ergo se abstra-

hit a notis et amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis. Melius est latere et sui curam agere, quam se neglecto signa facere. Laudabile est homini religioso, raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? Transit mundus et concupiscentia ejus. Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum; sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae et cordis dispersionem reportas? Laetus exitus tristem saepe reditum parit, et laeta vigilia serotina triste mane facit. Sic omne carnale gaudium blande intrat, sed in fine mordet et perimit. Quid potes alibi videre, quod hic non vides? Ecce coelum et terra et omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu possit sub sole permanere? Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere. Si cuncta videres praesentia, quid esset nisi visio vana? Leva oculos tuos ad Deum in excelsis, et ora pro peccatis tuis et negligentiis. Dimitte vana

vanis; tu autem intende illis, quae tibi praecepit Deus. Claude super te ostium tuum, et voca ad te Jesum, dilectum tuum. Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem. Si non exisses nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses. Ex quo nova delectaris aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

Si vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei, et noli esse nimis liber: sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptae te tradas laetitiae. Da te ad cordis compunctionem, et invenies devotionem. Compunctio multa bona aperit, quae dissolutio cito perdere consuevit. Mirum est, quod homo potest unquam perfecte in hac vita laetari, qui suum exilium et tam multa pericula animae suae considerat et pensat.

2. Propter levitatem cordis et negligentiam defectuum nostrorum non sentimus animae no-

strae dolores, sed saepe vane ridemus, quando merito flere deberemus. Non est vera libertas nec bona laetitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia. Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, et ad unionem se recolligere sanctae compunctionis. Felix, qui a se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel gravare. Certa viriliter; consuetudo consuetudine vincitur. Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

3. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices causis majorum Habeas semper oculum super te primum, et admoneas te ipsum specialiter prae omnibus tibi dilectis. Si non habes favorem hominum, noli exinde tristari; sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene et circumspecte, sicut deceret Dei servum et devotum religiosum conversari. Utilius est saepe et securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem praecipue. Tamen quod divinas non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa

sumus; quia compunctionem cordis non quaerimus, nec vanas et externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione, sed magis dignum multa tribulatione. Quando homo est perfecte compunctus, tunc gravis et amarus est ei totus mundus. Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi et flendi. Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hic vivit. Et quanto strictius sese considerat, tanto amplius dolet. Materiae justi doloris et internae compunctionis sunt peccata et vitia nostra, quibus ita involuti jacemus, ut raro coelestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quam de longitudine vitae cogitares, non dubium, quin ferventius te emendares. Si etiam futuras inferni sive purgatorii poenas cordialiter perpenderes, credo quod libenter laborem et dolorem sustineres, et nihil rigoris formidares. Sed quia ad cor ista non transeunt, et blandi-

menta adhuc amamus, ideo frigidi et valde pigri remanemus.

6. Saepe est inopia spiritus, unde tam leviter conqueritur miserum corpus. Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, et dic cum Propheta: Ciba me Domine pane lacrymarum, et potum da mihi in lacrymis in mensura.

CAPUT XXII.

De consideratione humanae miseriae.

Miser es, ubicumque fueris et quocumque te verteris, nisi ad Deum te convertas. Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut vis et desideras? Quis est, qui habeat omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram. Nemo est in mundo sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis Rex sit vel Papa. Quis est, qui melius habet? Utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles et infirmi: Ecce, quam bonam vitam ille homo habet, quam di-

ves, quam magnus, quam potens et excelsus! Sed attende ad coelestia bona, et videbis, quod omnia ista temporalia nulla sunt, sed valde incerta et magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine et timore possidentur. Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam, sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria est vivere super terram. Quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto praesens vita fit ei amarior; quia sentit melius et videt clarius humanae corruptionis defectus, Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare et ceteris necessitatibus naturae subjacere, vere magna miseria est et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus et liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo. Unde Propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: *De necessitatibus meis erue me, Domine.* Sed vae non cognoscentibus suam miseriam; et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram et corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, (licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant) ut, si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O insani et infideles corde, qui tam profunde in terrenis jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant. Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quam vile et nihilum erat, quod amaverunt. Sancti autem Dei et omnes devoti amici Christi non attenderunt, quae carni placuerunt, nec quae in hoc tempore floruerunt; sed tota spes eorum et intentio ad aeterna bona anhelabat. Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura et invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

5. Noli, frater, amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia; adhuc habes tempus et horam. Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge et in instanti incipe, et dic: Nunc tempus est faciendi, nunc tempus est pugnandi, nunc aptum tempus est emendandi. Quando male habes et tribularis, tunc tempus est promerendi. Oportet te transire per

ignem et aquam, antequam venias in refrigerium. Nisi tibi vim feceris, vitium non superabis. Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus, nec sine taedio et dolore vivere. Libenter haberemus ab omni miseria quietem; sed quia per peccatum perdidimus innocentiam, amisimus etiam veram beatitudinem. Ideo oportet nos tenere patientiam et Dei expectare misericordiam; donec transeat iniquitas, et haec mortalitas absorbeatur a vita.

6. O quanta fragilitas humana, quae semper prona est ad vitia! Hodie confiteris peccata tua, et cras iterum perpetras confessa. Nunc proponis cavere, et post horam ita agis, quasi nihil proposuisses. Merito ergo nos ipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles et instabiles sumus. Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane? Vae nobis, si sic volu-

mus declinare ad quietem, quasi jam pax sit et securitas, cum necdum appareat vestigium verae sanctitatis in conversatione nostra. Bene opus esset, quod adhuc iterum instrueremur, tanquam boni novitii, ad mores optimos; si forte spes esset de aliqua futura emendatione et majori spirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De meditatione mortis.

Valde cito erit tecum hic factum; vide aliter quomodo te habeas: hodie homo est, et cras non comparet. Cum autem sublatus fuerit ab oculis, etiam cito transit a mente. O hebetudo et duritia cordis humani, quod solum praesentia meditatur, et futura non magis praevidet! Sic te in omni facto et cogitatu deberes tenere, quasi statim esses moriturus. Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem timeres. Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere. Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies incerta; et quid scis, si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur? Ah! longa vita non semper emendat, sed saepe culpam magis auget. Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo! Multi annos computant conversionis, sed saepe parvus est fructus emendationis. Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere. Beatus, qui horam mortis suae semper ante oculos habet, et ad moriendum quotidie se disponit. Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia et tu per eamdem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum. Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri. Semper ergo paratus esto, et taliter vive, ut nunquam imparatum te mors inveniat. Multi subito et improvise moriuntur. Nam hora, qua non putatur, Filius hominis venturus est. Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua praeterita; et valde dolebis, quia tam negligens et remissus fuisti.

4. Quam felix et prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte! Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinae, labor poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio sui et supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi. Multa bona potes operari, dum sanus es; sed infirmatus, nescio quid poteris. Pauci ex infirmitate emendantur; sic et qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos et proximos, nec in futurum tuam differas salutem; quia citius obliviscentur tui homines, quam aestimas. Melius est nunc tempestive providere, et aliquid boni praemittere, quam super aliorum auxilio sperare. Si non es pro te ipso sollicitus modo, quis erit sollicitus pro te in futuro? Nunc tempus est valde pretiosum. Nunc sunt dies salutis, nunc tempus acceptabile. Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales,

unde aeternaliter vivas! Veniet, quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis, et nescio, an impetrabis.

6. Eia, carissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quam magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris et suspectus de morte? Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere. Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo. Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis libere ad Christum pergere. Castiga nunc corpus tuum per poenitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas te diu victurum, cum nullum diem habeas hic securum? Quam multi decepti sunt, et insperate de corpore extracti! Quoties audisti a dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit? Alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit; et sic omnium finis mors est, et

vita hominum tanquam umbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? et quis orabit pro te? Age, age nunc, carissime, quidquid agere potes; quia nescis, quando morieris, nescis etiam, quid te post mortem sequetur. Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales. Praeter salutem tuam, nihil cogites; solum quae Dei sunt, cures. F a c n u n c t i b i a m i c o s, venerando Dei Sanctos, et eorum actus imitando, u t c u m d e f e c e r i s i n h a c v i t a, i l l i t e r e c i p i a n t i n a e t e r n a t a b e r n a c u l a.

9. Serva te tanquam peregrinum et hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis. Serva cor liberum et ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem. Illuc preces et gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen.

CAPUT XXIV.

De judicio et poenis peccatorum.

In omnibus rebus respice finem, et qualiter ante districtum stabis judicem, cui nihil est occultum; qui muneribus non placatur nec excusationes recipit, sed quod justum est, judicabit. O miserrime et insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti; qui interdum formidas vultum hominis irati? Ut quid non provides tibi in diem judicii, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi, sed unusquisque, sufficiens onus erit sibi ipsi? Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius et purgativus.

2. Habet magnum et salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria; qui pro contrariantibus sibi libenter orat, et ex corde culpas indulget; qui veniam ab aliis petere non retardat; qui facilius miseretur, quam irascitur; qui sibi ipsi violentiam frequenter facit, et carnem omnino spiritui sub-

jugare conatur. Melius est modo purgare peccata et vitia resecare, quam in futuro purganda reservare. Vere nos ipsos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit, nisi peccata tua? Quanto amplius tibi ipsi nunc parcis et carnem sequeris, tanto durius postea lues et majorem materiam comburendi reservas. In quibus homo magis peccavit, in illis gravius punietur. Ibi acediosi ardentibus stimulis pungentur, et gulosi ingenti fame ac siti cruciabuntur. Ibi luxuriosi et voluptatum amatores ardenti pice et foetido sulphure perfundentur, et sicut furiosi canes prae dolore invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum proprium cruciatum non habebit. Ibi superbi omni confusione replebuntur, et avari miserrima egestate arctabuntur. Ibi erit una hora gravior in poena, quam hic centum anni in amarissima poenitentia. Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis; hic tamen interdum cessatur a laboribus, atque amicorum fruitur

solatiis. Esto modo sollicitus et dolens pro peccatis tuis, ut in die judicii securus sis cum beatis. Tunc enim justi stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt et depresserunt. Tunc stabit ad judicandum, qui modo se subjicit humiliter judiciis hominum. Tunc magnam fiduciam habebit pauper et humilis, et pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus et despectus esse. Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, et omnis iniquitas oppilabit os suum. Tunc gaudebit omnis devotus, et moerebit omnis irreligiosus. Tunc plus exultabit caro afflicta, quam si in deliciis fuisset semper nutrita. Tunc splendebit habitus vilis, et obtenebrescet vestis subtilis. Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quam deauratum palatium. Tunc plus juvabit constans patientia, quam omnis mundi potentia. Tunc amplius exaltabitur simplex obedientia, quam omnis saecularis astutia.

6. Tunc plus laetificabit pura et bona conscientia, quam docta philosophia. Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quam totus thesaurus terrigenarum. Tunc magis consolaberis super devota oratione, quam super delicata comestione. Tunc potius gaudebis de servato silentio, quam de longa fabulatione. Tunc plus valebunt sancta opera, quam multa pulchra verba. Tunc plus placebit stricta vita et ardua poenitentia, quam omnis delectatio terrena. Disce nunc in modico pati, ut tunc a gravioribus valeas liberari. Hic primo proba, quid possis pati postea. Si nunc tam parum non vales sustinere, quomodo aeterna tormenta poteris sufferre? Si modo modica passio tam impatientem te efficit, quid gehenna tunc faciet? Ecce vere non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, et postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernum diem semper in honoribus et voluptatibus vixisses: quid totum tibi profuisset, si jam in instanti mori contingeret? Omnia ergo vanitas, praeter amare

Deum et illi soli servire. Qui enim Deum ex toto corde amat, nec mortem, nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit; quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit. Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum est, si mortem et judicium timeat. Bonum tamen est, ut si necdum amor a malo te revocat, saltem timor gehennalis coerceat. Qui vere timorem Dei postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

De ferventi emendatione totius vitae nostrae.

Esto vigilans et diligens in Dei servitio, et cogita frequenter: Ad quid venisti, et cur saeculum reliquisti? Nonne ut Deo viveres et spiritualis homo fieres? Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies; nec erit tunc amplius timor aut dolor in finibus tuis. Modicum nunc laborabis, et magnam requiem, imo perpetuam laetitiam invenies. Si tu permanseris fidelis

et fervidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis et locuples in retribuendo. Spem bonam retinere debes, quod ad palmam pervenies; sed securitatem capere non oportet, ne torpeas aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius, inter metum et spem frequenter fluctuaret, et quadam vice moerore confectus, in ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostravisset, haec intra se revolvit, dicens: O si scirem, quod adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus responsum: Quod si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, et bene securus eris. Moxque consolatus et confortatus divinae se commisit voluntati, et cessavit anxia fluctuatio. Noluitque curiose investigare, ut sciret, quae sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quae esset voluntas Dei beneplacens et perfecta, ad omne opus bonum inchoandum et perficiendum.

3. Spera in Domino et fac bonitatem, ait Propheta, et inhabita terram, et pascēris in divitiis ejus. Unum est, quod

multos a profectu et ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis seu labor certaminis. Enimvero illi maxime prae ceteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quae sibi magis gravia et contraria sunt, virilius vincere nituntur. Nam ibi homo plus proficit et gratiam meretur ampliorem, ubi magis se ipsum vincit et in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent aeque multum ad vincendum et mortificandum. Diligens tamen aemulator valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat passiones, quam alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes. Duo specialiter ad magnam emendationem juvant: videlicet subtrahere se violenter, ad quod natura vitiose inclinatur, et ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget. Illa etiam studeas magis cavere et vincere, quae tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias, ut si bona exempla videas vel audias, ad imitandum accendaris. Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave, ne idem facias; aut si ali-

quando fecisti, citius emendare te studeas. Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris. Quam jucundum et dulce est, videre fervidos et devotos fratres, bene morigeratos et disciplinatos! Quam triste est et grave, videre inordinate ambulantes, qui ea, ad quae vocati sunt, non exercent! Quam nocivum est, negligere vocationis suae propositum, et ad non commissa sensum inclinare!

6. Memor esto arrepti propositi, et imaginem tibi propone crucifixi. Bene verecundari potes inspecta vita Jesu Christi, quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti. Religiosus, qui se intente et devote in sanctissima vita et passione Domini exercet, omnia utilia et necessaria sibi abundanter ibi inveniet; nec opus est, ut extra Jesum aliquid melius quaerat. O si Jesus crucifixus in cor nostrum veniret, quam cito et sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene portat et capit, quae illi jubentur. Religiosus negligens et tepidus habet tribulationem super tribu-

lationem, et ex omni parte patitur angustiam; quia interiori consolatione caret, et exteriorem quaerere prohibetur. Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruinae. Qui laxiora quaerit et remissiora, semper in angustiis erit, quia aut unum aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii Religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali? Raro exeunt, abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, et se in omni disciplina custodiunt. Attende Carthusienses, Cistercienses et diversae Religionis monachos ac moniales: qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt. Et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo Religiosorum incipit Deo jubilare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde et ore laudare! O si nunquam indigeres comedere nec bibere nec dormire, sed semper pos-

ses Deum laudare, et solummodo spiritualibus studiis vacare: tunc multo felicior esses quam modo, cum carni ex qualicumque necessitate servis. Utinam non essent istae necessitates, sed solum spirituales animae refectiones, quas heu! satis raro degustamus.

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quaerit, tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit; tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit. Tunc nec pro magno laetabitur nec pro modico contristabitur, sed ponit se integre et fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus; cui nihil utique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt et ad nutum incunctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, et quia perditum non redit tempus. Sine sollicitudine et diligentia nunquam acquires virtutes. Si incipis tepescere, incipies male habere. Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem et senties leviorem laborem, propter Dei gratiam et virtutis amorem. Homo fervidus et

diligens ad omnia est paratus. Major labor est resistere vitiis et passionibus, quam corporalibus insudare laboribus. Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores. Gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuose. Vigila super te ipsum, excita te ipsum, admone te ipsum; et quidquid de aliis sit, non negligas te ipsum. Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris. Amen.

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones ad interna trahentes.

Regnum Dei intra vos est

CAPUT I.

De interna conversatione.

Regnum Dei intra vos est, dicit Dominus. Converte te ex toto corde ad Dominum et relinque hunc miserum mundum, et inveniet anima tua requiem. Disce exteriora contemnere et ad interiora te dare, et videbis regnum Dei in te venire. Est enim regnum Dei pax et gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis. Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam, si dignam illi ab

intus paraveris mansionem. Omnis gloria ejus et decor ab intra est, et ibi complacet sibi. Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia, anima fidelis, praepara huic sponso cor tuum, quatenus ad te venire et in te habitare dignetur. Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Da ergo Christo locum, et caeteris omnibus nega introitum. Cum Christum habueris, dives es, et sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus et fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare. Homines enim cito mutantur, et deficiunt velociter; Christus autem manet in aeternum, et adstat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili et mortali, etiamsi utilis sit et dilectus; neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur et contradicat. Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt, et

e converso saepe ut aura vertuntur. Pone totam fiduciam tuam in Deo, et sit ipse timor tuus et amor tuus. Ipse pro te respondebit, et faciet bene, sicut melius fuerit. Non habes hic manentem civitatem; et ubicumque fueris, extraneus es et peregrinus; nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intime fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuae requietionis? In coelestibus debet esse habitatio tua, et sicut in transitu, cuncta terrena sunt aspicienda. Transeunt omnia, et tu cum eis pariter. Vide, ut non inhaereas, ne capiaris et pereas. Apud Altissimum sit cogitatio tua, et deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur. Si nescis speculari alta et coelestia, requiesce in passione Christi, et in sacris vulneribus ejus libenter habita. Si enim ad vulnera et pretiosa stigmata Jesu devote confugis, magnam in tribulatione confortationem senties; nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentium perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus, et in maxima necessitate a notis et amicis inter opprobria derelictus. Christus pati voluit et despici; et tu audes de aliquo conqueri? Christus habuit adversarios et oblocutores, et tu vis omnes habere amicos et benefactores? Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit? Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi? Sustine cum Christo et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in interiora Jesu, et modicum de ardenti amore ejus sapuisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes; quia amor Jesu facit hominem se ipsum contemnere. Amator Jesu et veritatis, et verus internus et liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum libere convertere, et elevare se supra se ipsum in spiritu ac fruitive quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur aut aestimantur: hic vere sapiens est

et doctus a Deo magis, quam ab hominibus Qui ab intra scit ambulare et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca nec expectat tempora ad habenda devota exercitia. Homo internus cito se recolligit, quia nunquam se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior aut occupatio ad tempus necessaria, sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat. Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et perversos hominum gestus. Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent et profectum. Ideo multa tibi displicent et saepe conturbant, quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus nec segregatus ab omnibus terrenis. Nil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius, poteris speculari coelestia et frequenter jubilare interius.

CAPUT II.

De humili submissione.

Non magni pendas, quis pro te vel contra te sit; sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis. Habeas conscientiam bonam, et Deus bene te defensabit. Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perversitas nocere poterit. Si tu scis tacere et pati, videbis procul dubio auxilium Domini. Ipse novit tempus et modum liberandi te, et ideo te debes illi resignare. Dei est adjuvare et ab omni confusione liberare. Saepe valde prodest ad majorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt et redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat et leviter satisfacit sibi irascentibus. Humilem Deus protegit et liberat, humilem diligit et consolatur, humili homini se inclinat, humili largitur gratiam magnam et post ejus depressionem levat ad gloriam. Humili sua secreta revelat, et ad se dulciter trahit et invitat. Humilis

accepta confusione satis bene est in pace, quia stat in Deo et non in mundo. Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

Pone te primus in pace, et tunc poteris alios pacificare. Homo pacificus plus prodest, quam bene doctus. Homo passionatus etiam bonum in malum trahit et faciliter malum credit. Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit. Qui bene in pace est, de nullo suspicatur; qui autem male contentus est et commotus, variis suspicionibus agitatur, nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit. Dicit saepe, quod dicere non deberet, et omittit, quod sibi magis facere expediret. Considerat, quod alii facere tenentur, et negligit, quod ipse tenetur. Habe ergo primo zelum super te ipsum, et tunc juste zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, et fratrem tuum excusares. Si portari vis, porta et alium. Vide, quam longe es adhuc a vera caritate et humilitate, quae nulli novit irasci vel indignari, nisi tantum sibi. Non est magnum, cum bonis et mansuetis conversari; hoc enim omnibus naturaliter placet, et unusquisque libenter pacem habet, et secum sentientes magis diligit. Sed cum duris et perversis aut indisciplinatis aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est et laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt, qui se ipsos in pace tenent et cum aliis etiam pacem habent. Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt; aliis sunt graves, sed sibi semper graviores. Et sunt, qui se ipsos in pace retinent et ad pacem alios reducere student. Est tamen tota pax nostra in hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati, majorem tenebit pacem. Iste est victor sui et dominus mundi, amicus Christi et heres coeli.

CAPUT IV.

De pura mente et simplici intentione.

Duabus alis homo sublevatur a terrenis, simplicitate scilicet et puritate. Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit eum et gustat. Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris. Si nihil aliud, quam Dei beneplacitum et proximi utilitatem intendis et quaeris, interna libertate perfrueris. Si rectum esset cor tuum, tunc omnis creatura speculum vitae et liber sanctae doctrinae esset. Non est creatura tam parva et vilis, quae Dei bonitatem non repraesentet.

2. Si tu esses intus bonus et purus, tunc omnia sine impedimento videres et bene caperes. Cor purum penetrat coelum et infernum. Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius. Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio et angustia, hoc melius novit mala conscientia. Sicut ferrum missum

in ignem amittit rubiginem, et totum candens efficitur: sic homo integre ad Deum se convertens a torpore exuitur, et in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem et libenter externam accipit consolationem. Sed quando perfecte incipit se vincere et viriliter in via Dei ambulare, tunc minus ea reputat, quae sibi prius gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

Non possumus nobis ipsis nimis credere, quia saepe gratia nobis deest et sensus. Modicum lumen est in nobis, et hoc cito per negligentiam amittimus. Saepe etiam non advertimus, quod tam caeci intus sumus. Saepe male agimus, et pejus excusamus. Passione interdum movemur, et zelum putamus. Parva in aliis reprehendimus, et majora nostra pertransimus. Satis cito sentimus et ponderamus, quid ab aliis sustinemus; sed quantum

alii de nobis sustinent, non advertimus. Qui bene et recte sua ponderaret, non esset, quod de alio graviter judicaret.

2. Internus homo sui ipsius curam omnibus curis anteponit, et qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet. Nunquam eris internus et devotus, nisi de alienis silueris et ad te ipsum specialiter respexeris. Si tibi et Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis. Ubi es, quando tibi ipsi praesens non es? Et quando omnia percurristi, quid te neglecto profecisti? Si cupis habere pacem et unionem veram, oportet, quod caetera cuncta postponas et te solum prae oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves. Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris. Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure Deus aut de Deo sit. Totum vanum existima, quidquid consolationis occurrit de aliqua creatura. Amans Deum anima sub Deo despicit universa. Solus Deus

aeternus et immensus, implens omnia, solatium animae et vera cordis laetitia.

CAPUT VI.

De laetitia bonae conscientiae.

Gloria boni hominis testimonium bonae conscientiae. Habe bonam conscientiam, et semper habebis laetitiam. Bona conscientia valde multa potest portare, et valde laeta est inter adversa. Mala conscientia semper timida est et inquieta. Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit. Noli laetari, nisi cum bene feceris. Mali nunquam habent veram laetitiam, nec internam sentiunt pacem; quia non est pax impiis, dicit Dominus. Et si dixerint: In pace sumus, non venient super nos mala, et quis nobis nocere audebit? ne credas eis; quoniam repente exsurget ira Dei, et in nihilum redigentur actus eorum, et cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriari in tribulatione non est grave amanti; sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini. Brevis gloria, quae ab

hominibus datur et accipitur. Mundi gloriam semper comitatur tristitia. Bonorum gloria in conscientiis eorum, et non in ore hominum. Justorum laetitia de Deo et in Deo est, et gaudium eorum de veritate. Qui veram et aeternam gloriam desiderat, temporalem non curat. Et qui temporalem quaerit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare convincitur coelestem. Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat nec vituperia.

3. Facile erit contentus et pacatus, cujus conscientia munda est. Non es sanctior, si laudaris, nec vilior, si vituperaris. Quod es, hoc es; nec melior dici vales, quam Deo teste sis. Si attendis, quid apud te sis intus, non curabis, quid de te loquantur homines. Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus vero pensat intentiones. Bene semper agere et modicum de se tenere humilis animae indicium est. Nolle consolari ab aliqua creatura, magnae puritatis et internae fiduciae signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quaerit, liquet, quod totaliter se Deo commisit. Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est, ait beatus Paulus, sed quem Deus commendat. Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

Beatus, qui intelligit, quid sit amare Jesum, et contemnere se ipsum propter Jesum. Oportet dilectum propter dilectum relinquere, quia Jesus vult solus super omnia amari. Dilectio creaturae fallax et instabilis; dilectio Jesu fidelis et perseverabilis. Qui adhaeret creaturae, cadet cum labili: qui amplectitur Jesum, firmabitur in aevum. Illum dilige et amicum tibi retine, qui omnibus recedentibus te non relinquet, nec patietur in fine perire. Ab omnibus oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis.

2. Tene te apud Jesum vivens ac moriens, et illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus solus te potest juvare. Dilectus tuus talis est naturae, ut alienum non velit admittere, sed solus vult cor tuum habere et tanquam rex in proprio throno sedere. Si scires te ab omni creatura evacuare, Jesus vellet libenter tecum habitare. Paene totum perditum invenies, quidquid extra Jesum in hominibus posueris. Non confidas, nec innitaris super calamum ventosum; quia omnis caro foenum, et omnis gloria ejus ut flos foeni cadet.

3. Cito decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum aspexeris. Si enim tuum in aliis quaeris solatium et lucrum, senties saepius detrimentum. Si quaeris in omnibus Jesum, invenies utique Jesum; si autem quaeris te ipsum, invenies etiam te ipsum, sed ad tuam perniciem. Plus enim homo nocivior est sibi, si Jesum non quaerit, quam totus mundus et omnes sui adversarii.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia JESU.

Quando Jesus adest, totum bonum est, nec quidquam difficile videtur; quando vero Jesus non adest, totum durum est. Quando Jesus intus non loquitur, consolatio vilis est; si autem Jesus unum tantum verbum loquitur, magna consolatio sentitur. Nonne Maria Magdalena statim surrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: Magister adest et vocat te? Felix hora, quando Jesus te vocat de lacrymis ad gaudium spiritus! Quam aridus et durus es sine Jesu! Quam insipiens et vanus, si cupis aliquid extra Jesum! Nonne hoc est majus damnum, quam si totum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu? Esse sine Jesu gravis est infernus, et esse cum Jesu dulcis paradisus. Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, immo bonum super omne bonum. Et qui perdit Jesum, perdit nimis multum et plus

quam totum mundum. Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu, et ditissimus, qui bene est cum Jesu.

3. Magna ars est scire conversari cum Jesu, et scire Jesum tenere magna prudentia. Esto humilis et pacificus, et erit tecum Jesus. Sis devotus et quietus, et permanebit tecum Jesus. Potes cito fugare Jesum et gratiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare. Et si illum effugaveris et perdideris, ad quem fugies, et quem tunc quaeres amicum? Sine amico non potes bene vivere, et si Jesus non fuerit tibi prae omnibus amicus, eris nimis tristis et desolatus. Fatue igitur agis, si in aliquo altero confidis, aut laetaris. Eligendum est magis, totum mundum habere contrarium, quam Jesum offensum. Ex omnibus ergo caris sit Jesus solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Jesum, Jesus autem propter se ipsum. Solus Jesus Christus singulariter est amandus, qui solus bonus et fidelis prae omnibus invenitur amicis. Propter ipsum et in ipso tam amici, quam inimici

tibi sint cari; et pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant et diligant. Nunquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet. Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore; sed sit Jesus in te et in omni bono homine.

5. Esto purus et liber intus sine alicujus creaturae implicamento. Oportet te esse nudum, et purum cor ad Deum gerere, si vis vacare et videre, quam suavis sit Dominus. Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia ejus fueris praeventus et attractus, ut omnibus evacuatis et licentiatis solus cum solo uniaris. Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia; et quando recedit, tunc pauper et infirmus erit, et quasi tantum ad flagella relictus. In his non debes dejici nec desperare, sed ad voluntatem Dei aequanimiter stare, et cuncta supervenientia tibi ad laudem Jesu Christi perpeti; quia post hiemem sequitur aestas, post

noctem redit dies, et post tempestatem magna serenitas.

CAPUT IX.

De carentia omnis solatii.

Non est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum. Magnum est et valde magnum, tam humano quam divino posse carere solatio, et pro amore Dei libenter exilium cordis velle sustinere, et in nullo se ipsum quaerere, nec ad proprium meritum respicere. Quid magni est, si hilaris sis et devotus adveniente gratia? Optabilis cunctis haec hora. Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat. Et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omnipotente et ducitur a summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, et difficulter homo exuitur a se ipso. Vicit sanctus martyr Laurentius saeculum cum suo sacerdote; quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit, et summum Dei sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat,

pro amore Christi etiam a se tolli clementer ferebat. Amore igitur creatoris amorem hominis superavit, et pro humano solatio divinum beneplacitum magis elegit. Ita et tu aliquem necessarium et dilectum amicum pro amore Dei disce relinquere. Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum et diu oportet hominem in se ipso certare, antequam discat se ipsum plene superare, et totum affectum suum in Deum trahere. Quando homo stat super se ipsum, facile labitur ad consolationes humanas. Sed verus Christi amator et studiosus sectator virtutum non cadit super illas consolationes, nec quaerit tales sensibiles dulcedines, sed magis fortes exercitationes, et pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritualis consolatio a Deo datur, cum gratiarum actione accipe eam; sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inani-

ter praesumere: sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque et timoratior in cunctis actibus tuis; quoniam transibit hora illa, et sequetur tentatio. Cum ablata fuerit consolatio, non statim desperes: sed cum humilitate et patientia exspecta coelestem visitationem, quoniam potens est Deus ampliorem tibi redonare gratiam et consolationem. Istud non est novum nec alienum viam Dei expertis, quia in magnis Sanctis et in antiquis Prophetis fuit saepe talis alternationis modus.

5. Unde quidam praesente jam gratia dicebat: Ego dixi in abundantia mea: Non movebor in aeternum. Absente vero gratia quid in se fuerit expertus, adjungit dicens: Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Inter haec tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat et dicit: Ad te, Domine, clamabo et ad Deum meum deprecabor. Denique orationis suae fructum reportat et se exauditum testatur, dicens: Audivit Dominus et misertus est mei; Dominus factus est ad-

jutor meus. Sed in quo? Convertisti, inquit, planctum meum in gaudium mihi, et circumdedisti me laetitia. Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis et pauperibus, si interdum in fervore et interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit et recedit secundum suae voluntatis beneplacitum. Unde beatus Job ait: Visitas eum diluculo, et subito probas illum.

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei et in sola spe gratiae coelestis? Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres vel amici fideles, sive libri sancti vel tractatus pulchri, sive dulces cantus et hymni: omnia haec modicum juvant et modicum sapiunt, quando desertus sum a gratia et in propria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium, quam patientia et abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratiae

subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem. Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus, qui prius vel postea non fuerit tentatus. Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis consolationis tentatio praecedens esse signum. Nam tentationibus probatis coelestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitae.

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa. Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono. Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est; ideo non cesses te praeparare ad certamen, quia a dextris et a sinistris sunt hostes, qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

Cur quaeris quietem, cum natus sis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, quam ad consolationes, et ad crucem portandam ma-

gis, quam ad laetitiam. .Quis etiam saecularium non libenter consolationem et laetitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? Excedunt enim spirituales consolationes omnes mundi delicias et carnis voluptates. Nam omnes deliciae mundanae aut vanae sunt, aut turpes; spirituales vero deliciae solae jucundae et honestae, ex virtutibus progenitae, et a Deo puris mentibus infusae. Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet, quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Multum contrariatur supernae visitationi falsa libertas animi et magna confidentia sui. Deus bene facit consolationis gratiam dando, sed homo male agit non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere, qui ingrati sumus auctori, nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia digne gratias referenti, et auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quae mihi aufert

compunctionem; nec affecto contemplationem, quae ducit in elationem. Non enim omne altum sanctum, nec omne dulce bonum, nec omne desiderium purum, nec omne carum Deo gratum. Libenter accepto gratiam, unde humilior et timoratior inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam. Doctus dono gratiae et eruditus subtractionis verbere non sibi audebit quidquam boni attribuere, sed potius se pauperem et nudum confitebitur. Da Deo, quod Dei est, et tibi adscribe, quod tuum est; hoc est: Deo gratias pro gratia tribue, tibi autem soli culpam et dignam poenam pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, et dabitur tibi summum; nam summum non stat sine infimo. Summi Sancti apud Deum minimi sunt apud se, et quanto gloriosiores, tanto in se humiliores. Pleni veritate et gloria coelesti non sunt vanae gloriae cupidi. In Deo fundati et confirmati nullo modo possunt esse elati. Et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non

quaerunt, sed gloriam, quae a solo Deo est, volunt, et Deum in se et in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt, et semper in id ipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, et eris dignus majora accipere. Sit tibi minimum etiam pro maximo, et magis contemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum aut nimis vile videbitur; non enim parvum est, quod a summo Deo donatur. Etiamsi poenas et verbera dederit, gratum esse debet, quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit. Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret, ut redeat; cautus sit et humilis, ne amittat.

CAPUT XI.

De paucitate amatorum crucis Jesu.

Habet Jesus nunc multos amatores regni sui coelestis, sed paucos bajulatores suae crucis. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Plures invenit socios

mensae, sed paucos abstinentiae. Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere. Multi Jesum sequuntur usque ad fractionem panis, sed pauci ad bibendum calicem passionis. Multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi Jesum diligunt, quamdiu adversa non contingunt. Multi illum laudant et benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt. Si autem Jesus se absconderit et modicum eos reliquerit, aut in querimoniam vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Jesum propter Jesum et non propter aliquam suam consolationem propriam diligunt, ipsum in omni tribulatione et angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt. Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent et semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Jesu purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus! Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quaerunt? Nonne amatores sui

magis, quam Christi probantur, qui sua commoda et lucra semper meditantur? Ubi invenietur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Raro invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus. Nam verum pauperem spiritu et ab omni creatura nudum quis inveniet? Procul et de ultimis finibus pretium ejus. Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est; et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est; et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est; et si habuerit virtutem magnam et devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest; scilicet unum, quod sibi summe necessarium est. Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat et a se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat. Cumque omnia fecerit, quae facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande aestimari possit, sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: Cum feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis,

dicite: Servi inutiles sumus. Tunc vere pauper et nudus spiritu esse poterit, et cum Propheta dicere: Quia unicus et pauper sum ego. Nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior, qui se et omnia relinquere scit et ad infimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via sanctae crucis.

Durus multis videtur hic sermo: Abnega temet ipsum, tolle crucem tuam, et sequere Jesum. Sed multo durius erit, audire illud extremum verbum: Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum. Qui enim modo libenter audiunt verbum crucis et sequuntur, tunc non timebunt ab auditione aeternae damnationis. Hoc signum crucis erit in coelo, cum Dominus ad judicandum venerit. Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum judicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per

quam itur ad regnum? In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus; in cruce infusio supernae suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus; in cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus animae, nec spes aeternae vitae, nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuam et sequere Jesum, et ibis in vitam aeternam. Praecessit ille bajulans sibi crucem et mortuus est pro te in cruce, ut et tu tuam portes crucem, et mori affectes in cruce. Quia si commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives; et si socius fueris poenae, eris et gloriae.

3. Ecce in cruce totum constat, et in moriendo totum jacet; et non est alia via ad vitam et ad veram internam pacem, nisi via sanctae crucis et quotidianae mortificationis. Ambula ubi vis, quaere quodcumque volueris: et non invenies altiorem viam supra nec securiorem viam infra, nisi viam sanctae crucis. Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre: et non invenies, nisi semper ali-

quid pati debere aut sponte aut invite, et ita crucem semper invenies. Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis, et quod amplius est, saepe tibimetipsi gravis eris. Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu alleviari poteris, sed donec Deus voluerit, oportet, ut sustineas. Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, et ut illi totaliter te subjicias et humilior ex tribulatione fias. Nemo ita cordialiter sensit passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati. Crux ergo semper parata est et ubique te exspectat. Non potes effugere, quocumque cucurreris: quia, quocumque veneris, te ipsum tecum portas, et semper te ipsum invenies. Converte te supra, converte te infra; converte te extra, converte te intra; et in his omnibus invenies crucem, et necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem et perpetuam promereri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te et ducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit. Si invite portas, onus tibi facis et te ipsum magis gravas; et tamen oportet ut sustineas. Si abjicis unam crucem, aliam procul dubio invenies et forsitan graviorem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit praeterire? Quis sanctorum in mundo sine cruce et tribulatione fuit? Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. O p o r t e b a t, ait, C h r i s t u m p a t i e t r e s u r g e r e a m o r t u i s, e t i t a i n t r a r e i n g l o r i a m s u a m. Et quomodo tu aliam viam quaeris, quam hanc regiam viam, quae est via sanctae crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit et martyrium; et tu tibi quaeris requiem et gaudium? Erras, erras, si aliud quaeris, quam pati tribulationes; quia tota ista vita mortalis plena est miseriis et circumsignata crucibus. Et quanto altius quis in spiritu profecerit, tanto graviores

cruces saepe inveniet: quia exilii sui poena magis ex amore crescit.

8. Sed tamen iste sic multipliciter afflictus non est sine levamine consolationis, quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suae crucis. Nam dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinae consolationis convertitur. Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur. Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut sine dolore et tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre potuerit. Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quae tanta potest et agit in carne fragili, ut, quod naturaliter semper abhorret et fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur et diligat.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare et servituti subjicere; honores fugere, contumelias

libenter sustinere, se ipsum despicere et despici optare; adversa quaeque cum damnis perpeti et nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad te ipsum respicis, nihil hujusmodi ex te poteris; sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de coelo, et subjicientur ditioni tuae mundus et caro. Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus et cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus et fidelis servus Christi, ad portandam viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi. Praepara te ad toleranda multa adversa et varia incommoda in hac misera vita; quia sic tecum erit, ubicumque fueris; et sic revera invenies, ubicumque latueris. Oportet ita esse, et non est remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam ut te patiaris. Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse et partem cum eo habere desideras. Consolationes Deo committe; faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit. Tu vero pone te ad sustinendum tribulationes, et reputa eas

maximas consolationes, quia non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis, promerendam, etiamsi solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis erit et sapiet pro Christo: tunc bene tecum esse aestima, quia invenisti paradisum in terra. Quamdiu pati grave tibi est, et fugere quaeris: tamdiu male habebis, et sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum et moriendum, fiet cito melius, et pacem invenies. Etiamsi raptus fueris usque ad tertium coelum cum Paulo, non es propterea securus de nullo malo sustinendo. Ego, inquit Jesus, ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere et perpetuo illi servire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati; quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei,

quanta quoque aedificatio esset proximi! Nam patientiam omnes commendant, quamvis pauci pati velint. Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiantur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quisque plus sibi moritur, tanto magis Deo vivere incipit. Nemo aptus est ad comprehendendum coelestia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adversa. Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo. Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari; quia Christo similior esses et omnibus Sanctis conformior. Non enim stat meritum nostrum et profectus status nostri in multis suavitatibus et consolationibus, sed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis.

15. Siquidem aliquid melius et utilius saluti hominum, quam pati, fuisset, Christus utique verbo et exemplo ostendisset. Nam et sequen-

tes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes manifeste ad crucem portandam hortatur, dicens: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. Omnibus ergo perlectis et scrutatis sit haec conclusio finalis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

Pater peccavi.

Pater peccavi

CAPUT I.

De interna Christi locutione ad animam fidelem.

Audiam, quid loquatur in me Dominus Deus. Beata anima, quae Dominum in se loquentem audit, et de ore ejus verbum consolationis accipit. Beatae aures, quae venas divini susurri suscipiunt, et de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt. Beatae plane aures, quae non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem. Beati oculi, qui exterioribus clau-

tellectum, ut sciam testimonia tua. Inclina cor meum in verba oris tui, fluat ut ros eloquium tuum. Dicebant olim filii Israël ad Moysen: Loquere tu nobis, et audiemus; non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Non sic, Domine, non sic oro, sed magis cum Samuele Propheta humiliter ac desideranter obsecro: Loquere, Domine, quia audit servus tuus. Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis: sed tu potius loquere, Domine Deus, inspirator et illuminator omnium Prophetarum; quia tu solus sine eis potes me perfecte imbuere, illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum non conferunt. Pulcherrime dicunt, sed te tacente cor non accendunt. Litteras tradunt, sed tu sensum aperis. Mysteria proferunt, sed tu reseras intellectum signatorum. Mandata edicunt, sed tu juvas ad perficiendum. Viam ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum. Illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis et illuminas. Illi exterius rigant, sed

tu fecunditatem donas. Illi clamant verbis, sed tu auditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu Domine Deus meus, aeterna veritas, ne forte moriar et sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus et intus non accensus; et ne sit mihi ad judicium verbum auditum et non factum, cognitum nec amatum, creditum et non servatum. Loquere igitur, Domine, quia audit servus tuus; verba enim vitae aeternae habes. Loquere mihi ad qualemcumque animae meae consolationem et ad totius vitae meae emendationem, tibi autem ad laudem et gloriam et perpetuum honorem.

CAPUT III.

Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda, et quod multi ea non ponderant.

Audi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem philosophorum et sapientium hujus mundi scientiam excedentia. Verba mea spiritus et vita sunt, nec humano sensu pensanda. Non

sunt ad vanam complacentiam trahenda, sed in silentio audienda, et cum omni humilitate atque magno affectu suscipienda.

2. Et dixi: Beatus, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum, ut mitiges ei a diebus malis, et non desoletur in terra.

3. Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, et usque nunc non cesso omnibus loqui; sed multi ad vocem meam surdi sunt et duri. Plures mundum libentius audiunt, quam Deum; facilius sequuntur carnis suae appetitum, quam Dei beneplacitum. Promittit mundus temporalia et parva, et servitur ei aviditate magna: ego promitto summa et aeterna, et torpescunt mortalium corda. Quis tanta cura mihi in omnibus servit et obedit, sicut mundo et dominis ejus servitur? Erubesce, Sidon, ait mare, et si causam quaeris, audi quare. Pro modica praebenda longa via curritur; pro aeterna vita a multis vix pes semel a terra levatur. Vile pretium quaeritur; pro uno numismate interdum turpiter litigatur; pro

vana re et parva promissione die noctuque fatigari non timetur.

4. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro praemio inaestimabili, pro summo honore et gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritatur. Erubesce ergo, serve piger et querulose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam. Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem. Equidem spe sua nonnunquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem. Quod promisi, dabo; quod dixi, implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit. Ego remunerator sum omnium bonorum, et fortis probator omnium devotorum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, et pertracta diligenter; erunt enim in tempore tentationis valde necessaria. Quod non intelligis, cum legis, cognosces in die visitationis. Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet et consolatione. Et duas lectiones eis

quotidie lego: unam increpando eorum vitia, alteram exhortando ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea et spernit ea, habet qui judicet eum in novissimo die.

Oratio ad implorandam devotionis gratiam.

6. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, et abjectus vermiculus, multo pauperior et contemptibilior, quam scio et dicere audeo. Memento tamen Domine, quia nihil sum, nihil habeo nihilque valeo. Tu solus bonus, justus et sanctus; tu omnia potes, omnia praestas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum, et imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

7. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia et gratia tua? Noli avertere faciem tuam a me; noli visitationem tuam prolongare; noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi. Domine,

doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te digne et humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, et cognovisti antequam fieret mundus, et antequam natus essem in mundo.

CAPUT IV.

Quod in veritate et humilitate coram Deo conversandum est.

Fili, ambula coram me in veritate, et in simplicitate cordis tui quaere me semper. Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incursibus malis, et veritas liberabit eum a seductoribus et detractionibus iniquorum. Si veritas te liberaverit, vere liber eris, et non curabis de vanis hominum verbis.

Domine, verum est, sicut dicis; ita, quaeso, mecum fiat. Veritas tua me doceat, ipsa me custodiat et usque ad salutarem finem conservet. Ipsa me liberet ab omni affectione mala et inordinata dilectione; et ambulabo tecum in magna cordis libertate.

2. Ego te docebo, ait Veritas, quae recta

sunt et placita coram me. Cogita peccata tua cum displicentia magna et moerore, et nunquam reputes te aliquid esse propter opera bona. Revera peccator es et multis passionibus obnoxius et implicatus. Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris, cito turbaris, cito dissolveris. Non habes quidquam, unde possis gloriari, sed multa, unde te debeas vilificare; quia multo infirmior es, quam vales comprehendere.

3. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quae agis. Nil grande, nil pretiosum et admirabile, nil reputatione appareat dignum; nil altum, nil vere laudabile et desiderabile, nisi quod aeternum est. Placeat tibi super omnia aeterna veritas: displiceat tibi semper tua maxima vilitas. Nil sic timeas, sic vituperes et fugias, sicut vitia et peccata tua, quae magis displicere debent, quam quaelibet rerum damna. Quidam non sincere coram me ambulant, sed quadam curiositate et arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, et alta Dei intelligere, se et suam salutem negligentes.

Hi saepe in magnas tentationes et peccata propter suam superbiam et curiositatem, me eis adversante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, et quam multa bona neglexisti. Quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus et figuris. Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde. Sunt alii, qui intellectu illuminati et affectu purgati, ad aeterna semper anhelant, de terrenis graviter audiunt, necessitatibus naturae dolenter inserviunt; et hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis: quia docet eos terrena despicere et amare coelestia, mundum negligere et coelum tota die ac nocte desiderare.

CAPUT V.

De mirabili affectu divini amoris.

Benedico te, Pater coelestis, Pater Domini mei Jesu Christi, quia mei pauperis dignatus

es recordari. O Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, gratias tibi ago, qui me indignum omni consolatione, quandoque tua recreas consolatione. Benedico te semper et glorifico, cum unigenito Filio tuo et Spiritu Sancto paracleto in saecula saeculorum. Eia, Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea. Tu es gloria mea et exultatio cordis mei. Tu spes mea et refugium meum in die tribulationis meae.

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore et imperfectus in virtute, ideo necesse habeo a te confortari et consolari. Propterea visita me saepius, et instrue disciplinis tuis. Libera me a passionibus malis, et sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis, ut intus sanatus et bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. Magna res est amor, magnum omnino bonum, quod solum leve facit omne onerosum et fert aequaliter omne inaequale; nam onus

sine onere portat et omne amarum dulce ac sapidum efficit. Amor Jesu nobilis ad magna operanda impellit, et ad desideranda semper perfectiora excitat. Amor vult esse sursum nec ullis infimis rebus retineri. Amor vult esse liber et ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus; ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat aut per incommodum succumbat. Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius nec melius in coelo et in terra; quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit et laetatur; liber est, et non tenetur. Dat omnia pro omnibus et habet omnia in omnibus, quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fluit et procedit. Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona. Amor modum saepe nescit, sed super omnem modum fervescit. Amor onus non sentit, labores non reputat; plus affectat, quam valet;

de impossibilitate non causatur, quia cuncta sibi licere et posse arbitratur. Valet igitur ad omnia, et multa implet et effectui mancipat, ubi non amans deficit et jacet.

5. Amor vigilat et dormiens non dormitat, fatigatus non lassatur, arctatus non coarctatur, territus non conturbatur: sed sicut vivax flamma et ardens facula, sursum erumpit secureque pertransit. Si quis amat, novit, quid haec vox clamat. Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animae, quae dicit: Deus meus, amor meus; tu totus meus, et ego totus tuus.

6. Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quam suave sit amare et in amore liquefieri et natare. Tenear amore, vadens supra me, prae nimio fervore et stupore. Cantem amoris canticum, sequar te dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore. Amem te plus quam me, nec me nisi propter te, et omnes in te, qui vere amant te, sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. Est amor velox, sincerus, pius, jucundus

et amoenus; fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, et se ipsum nunquam quaerens. Ubi enim se ipsum aliquis quaerit, ibi ab amore cadit. Est amor circumspectus, humilis et rectus, non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus; sobrius, castus, stabilis, quietus et in cunctis sensibus custoditus. Est amor subjectus et obediens Praelatis, sibi vilis et despectus, Deo devotus et gratificus, fidens et sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, et ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari. Oportet amantem omnia dura et amara propter dilectum libenter amplecti, nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

CAPUT VI.

De probatione veri amatoris.

Fili, non es adhuc fortis et prudens amator.
Quare Domine?

Quia propter modicam contrarietatem defi-

cis a coeptis, et nimis avide consolationem quaeris. Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut in prosperis ei placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem. Affectum potius attendit, quam censum, et infra dilectum omnia data ponit. Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum. Non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me vel de Sanctis meis sentis, quam velles. Affectus ille bonus et dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiae praesentis est et quidam praegustus patriae coelestis, super quo non nimium innitendum, quia vadit et venit. Certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis et magni meriti.

3. Non ergo te conturbent alienae phantasiae de quacunque materia ingestae. Forte serva propositum et intentionem rectam ad

Deum. Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, et statim ad solitas ineptias cordis reverteris. Illas enim invite magis pateris, quam agis; et quamdiu displicent et reniteris, meritum est et non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono et ab omni devoto exercitio evacuare: a Sanctorum scilicet cultu, a pia passionis meae memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, et a firmo proposito proficiendi in virtute. Multas malas cogitationes ingerit, ut taedium tibi faciat et horrorem: ut ab oratione revocet et sacra lectione. Displicet sibi humilis confessio, et, si posset, a communione cessare faceret. Non credas ei, neque cures illum, licet saepius tibi deceptionis tetenderit laqueos. Ipsi imputa, cum mala ingerit et immunda. Dicito illi: Vade immunde spiritus, erubesce miser, valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis. Discede a me, seductor pessime, non habebis in me partem ullam; sed Jesus mecum erit, tanquam

bellator fortis, et tu stabis confusus. Malo mori et omnem poenam subire, quam tibi consentire. Tace et obmutesce, non audiam te amplius, licet plures mihi moliaris molestias. Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo? Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus et redemptor meus.

5. Certa tanquam miles bonus; et si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea, et multum praecave a vana complacentia et superbia. Propter hoc multi in errorem ducuntur, et in caecitatem paene incurabilem quandoque labuntur. Sit tibi in cautelam et perpetuam humilitatem ruina haec superborum de se stulte praesumentium.

CAPUT VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

Fili, utilius est tibi et securius devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre,

nec multum inde loqui, neque multum ponderare, sed magis temet ipsum despicere et tanquam indigno datam timere. Non est huic affectioni tenacius inhaerendum, quae citius potest mutari in contrarium. Cogita in gratia, quam miser et inops esse soles sine gratia. Nec est in eo tantum spiritualis vitae profectus, cum consolationis habueris gratiam; sed cum humiliter et abnegate patienterque tuleris ejus subtractionem: ita quod tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda, omnino dilabi permittas, sed sicut melius potueris et intellexeris, libenter, quod in te est, facias, nec propter ariditatem seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2 Multi enim sunt, qui, cum non bene eis successerit, statim impatientes fiunt aut desides. N o n enim semper e s t in potestate h o m i n i s v i a e j u s, sed Dei est dare et consolari, quando vult et quantum vult et cui vult, sicut sibi placuerit, et non amplius. Quidam incauti propter devotionis gratiam se ipsos de-

struxerunt, quia plus agere voluerunt, quam potuerunt, non pensantes suae parvitatis mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quam rationis judicium. Et quia majora praesumpserunt, quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt. Facti sunt inopes et viles relicti, qui in coelum posuerunt nidum sibi, ut humiliati et depauperati discant non in alis suis volare, sed sub pennis meis sperare. Qui adhuc novi sunt et imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt et illudi.

3. Quod si suum sentire magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus, si tamen retrahi a proprio conceptu noluerint. Raro sibi ipsis sapientes ab aliis regi humiliter patiuntur. Melius est sapere modicum cum humilitate et parva intelligentia, quam magni scientiarum thesauri cum vana complacentia. Melius est tibi minus habere, quam multum, unde posses superbire. Non satis discrete agit, qui se totum laetitiae tradit, obliviscens pristinae inopiae

suae et casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere. Nec etiam satis virtuose sapit, qui tempore adversitatis et cujuscumque gravitatis nimis desperate se gerit, et minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, saepe tempore belli nimis dejectus et formidolosus reperietur. Si scires semper humilis et modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari et regere, non incideres tam cito in periculum et offensam. Consilium bonum est, ut fervoris spiritu concepto mediteris, quid futurum sit abscedente lumine. Quod dum contigerit, recogita et denuo lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est saepe talis probatio, quam si semper prospera pro tua haberes voluntate. Nam merita non sunt ex hoc aestimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat, vel si peritus sit in scripturis, aut in altiori

ponatur gradu: sed si vera fuerit humilitate fundatus et divina caritate repletus; si Dei honorem pure et integre semper quaerat; si se ipsum nihil reputet et in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici et humiliari magis gaudeat, quam honorari.

CAPUT VIII.

De vili aestimatione sui ipsius in oculis Dei.

Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis et cinis. Si me amplius reputavero, ecce tu stas contra me, et dicunt testimonium verum iniquitates meae, nec possum contradicere. Si autem me vilificavero et ad nihilum redegero, et ab omni propria reputatione defecero, atque, sicut sum, pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua, et vicina cordi meo lux tua; et omnis aestimatio, quantulacunque minima, in valle nihilitatis meae submergetur et peribit in aeternum. Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, et quo deveni: quìa nihil sum, et nescivi. Si mihi ipsi relinquor,

ecce — nihil et tota infirmitas; si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, et novo repleor gaudio. Et mirum valde, quod sic repente sublevor et tam benigne a te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis praeveniens me et in tam multis subveniens necessitatibus, a gravibus quoque custodiens me periculis, et ab innumeris, ut vere dicam, eripiens malis. Me siquidem male amando me perdidi, et te solum quaerendo et pure amando, me et te pariter inveni, atque ex amore profundius ad nihilum me redegi. Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra meritum omne, et supra id, quod audeo sperare vel rogare.

3. Benedictus sis, Deus meus, quia, licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas et infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis et longe a te aversis. Converte nos ad te, ut simus grati, humiles et devoti, quia salus nostra tu es, virtus, et fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda.

Fili, ego debeo esse finis tuus supremus et ultimatus, si vere desideras esse beatus. Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, saepius ad se ipsum et ad creaturas male incurvatus. Nam si te ipsum in aliquo quaeris, statim in te deficis et arescis. Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi. Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia; et ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt referenda.

2. Ex me pusillus et magnus, pauper et dives, tanquam ex fonte vivo, aquam hauriunt vivam; et qui mihi sponte et libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient. Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur et angustiabitur. Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui ho-

mini virtutem attribuas, sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo. Ego totum dedi, ego totum rehabere volo, et cum magna districtione gratiarum actiones requiro.

3. Haec est veritas, qua fugatur gloriae vanitas. Et si intraverit coelestis gratia et vera caritas, non erit aliqua invidia nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit. Vincit enim omnia divina caritas et dilatat omnes animae vires. Si recte sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis; quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus et in omnibus benedicendus.

CAPUT X.

Quod spreto mundo dulce est servire Deo.

Nunc iterum loquar, Domine, et non silebo; dicam in auribus Dei mei et Regis mei, qui est in excelso. O quam magna multitudo dulcedinis tuae Domine, quam abscondisti timentibus te! Sed quid es amantibus quid toto corde tibi servientibus? Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuae, quam

largiris amantibus te. In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem caritatis tuae, quia cum non essem, fecisti me, et cum errarem longe a te, reduxisti me, ut servirem tibi, et praecepisti, ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te? Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui et perii? Fecisti ultra omnem spem misericordiam cum servo tuo, et ultra omne meritum gratiam et amicitiam exhibuisti. Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis saeculo renuntient et monasticam vitam assumant. Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur? Non magnum mihi videri debet servire tibi, sed hoc potius magnum mihi et mirandum apparet, quod tam pauperem et indignum dignaris in servum recipere et dilectis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quae habeo, et unde tibi servio. Verumtamen vice versa tu magis mihi servis, quam ego tibi. Ecce coe-

lum et terra, quae in ministerium hominis creasti, praesto sunt tibi et faciunt quotidie, quaecunque mandasti. Et hoc parum est; quin etiam Angelos in ministerium hominis creasti et ordinasti. Transcendit autem haec omnia, quod tu ipse homini servire dignatus es, et te ipsum daturum ei promisisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vitae meae! Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem! Vere tu es dignus omni servitio, omni honore et laude aeterna. Vere Dominus meus es, et ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic volo, sic desidero; et quidquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria, tibi servire et omnia propter te contemnere. Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subjecerint tuae sanctissimae servituti. Invenient suavissimam Spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo omnem carnalem

abjecerint delectationem. Consequentur magnam mentis libertatem, qui arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, et omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata et jucunda Dei servitus, qua homo veraciter efficitur liber et sanctus! O sacer status religiosi famulatus, qui hominem Angelis reddit aequalem, Deo placabilem, daemonibus terribilem, et cunctis fidelibus commendabilem! O amplectendum et semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, et gaudium acquiritur sine fine permansurum!

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt et moderanda.

Fili, oportet te adhuc multa addiscere, quae necdum bene didicisti.

Quae sunt haec, Domine?

Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum, et tui ipsius amator non sis, sed meae voluntatis cupidus aemula-

tor. Desideria te saepe accendunt et vehementer impellunt; sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis. Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomodocumque ordinavero; si autem de proprio quaesitu aliquid latet, ecce hoc est, quod te impedit et gravat.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio praeconcepto, me non consulto: ne forte postea poeniteat aut displiceat, quod primo placuit, et quasi pro meliore zelasti. Non enim omnis affectio, quae videtur bona, statim est sequenda; sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda. Expedit interdum refrenatione uti, etiam in bonis studiis et desideriis, ne per importunitatem mentis distractionem incurras, ne aliis per indisciplinationem scandalum generes, vel etiam per resistentiam aliorum subito turberis et corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti et viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere, quid velit caro et quid non velit: sed hoc

magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui; et tamdiu castigari debet et cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat et simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens mussitare.

CAPUT XII.

De informatione patientiae et luctamine adversus concupiscentias.

Domine Deus, ut video, patientia est mihi valde necessaria; multa enim in hac vita accidunt contraria. Nam qualitercumque ordinavero de pace mea, non potest esse sine bello et dolore vita mea.

2. Ita est, fili. Non enim volo te talem quaerere pacem, quae tentationibus careat aut contraria non sentiat, sed tunc etiam aestimare te pacem invenisse, cum fueris variis tribulationibus exercitatus et in multis contrarietatibus probatus. Si dixeris te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii? De duobus malis minus est sem-

per eligendum. Ut ergo aeterna futura supplicia possis evadere, mala praesentia studeas pro Deo aequanimiter tolerare. An putas, quod homines saeculi hujus nihil vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quaesieris.

3. Sed habent, inquis, multas delectationes et proprias sequuntur voluntates, ideoque parum ponderant suas tribulationes.

4. Esto, ita sit, ut habeant, quidquid voluerint; sed quamdiu, putas, durabit? Ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in saeculo, et nulla erit recordatio praeteritorum gaudiorum. Sed et cum adhuc vivunt, non sine amaritudine et taedio ac timore in eis quiescunt. Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris poenam frequenter recipiunt. Juste illis fit, ut, quia inordinate delectationes quaerunt et sequuntur, non sine confusione et amaritudine eas expleant. O quam breves, quam falsae, quam inordinatae et turpes omnes sunt! Verumtamen prae ebrietate et caecitate non intelli-

gunt, sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitae delectamentum, mortem animae incurrunt. Tu ergo, fili, post concupiscentias tuas non eas, et a voluntate tua avertere. Delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis tui.

5. Etenim si veraciter vis delectari et abundantius a me consolari, ecce in contemptu omnium mundanorum et in abscissione omnium infimarum delectationum erit benedictio tua, et copiosa tibi reddetur consolatio. Et quanto te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores et potentiores consolationes invenies. Sed primo non sine quadam tristitia et labore certaminis ad has pertinges. Obsistet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur. Remurmurabit caro, sed fervore spiritus frenabitur. Instigabit et exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur; insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi ad exemplum Jesu christi.

Fili, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit a gratia; et qui quaerit habere privata, amittit communia. Qui non libenter et sponte suo superiori se subdit, signum est, quod caro sua necdum perfecte sibi obedit, sed saepe recalcitrat et remurmurat. Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare. Citius namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus. Non est molestior et pejor animae hostis, quam tu ipse tibi, non bene concordans spiritui. Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis praevalere adversus carnem et sanguinem. Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te homini subdis, quando ego omnipotens et altissimus, qui

cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci? Factus sum omnium humillimus et infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vinceres. Disce optemperare, pulvis. Disce te humiliare, terra et limus, et sub omnium pedibus incurvare. Disce voluntates tuas frangere et ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere, sed ita subjectum et parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint et sicut lutum platearum conculcare. Quid habes, homo inanis, conqueri? Quid, sordide peccator, potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti et infernum multoties meruisti? Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam et gratus semper beneficiis meis existeres, et ut ad veram subjectionem et humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV.

De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

Intonas super me judicia tua, Domine, et timore ac tremore concutis omnia ossa mea, et expavescit anima mea valde. Sto attonitus et considero, quia coeli non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? Ceciderunt stellae de coelo, et ego pulvis quid praesumo? Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima, et qui comedebant panem angelorum, vidi siliquis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam, Domine, retrahas. Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas. Nulla juvat fortitudo, si conservare desinas. Nulla secura castitas, si eam non protegas. Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia. Nam relicti mergimur et perimus, visitati vero erigimur et vivimus. Instabiles quippe su-

mus, sed per te confirmamur; tepescimus, sed a te accendimur.

3. O quam humiliter et abiecte mihi de me ipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni videar habere! O quam profunde submittere me debeo sub abyssalibus judiciis tuis, Domine, ubi nihil aliud me esse invenio, quam nihil et nihil! O pondus immensum, o pelagus intransnatabile, ubi nihil de me reperio, quam in toto nihil! Ubi est ergo latebra gloriae, ubi confidentia de virtute concepta? Absorpta est omnis gloriatio vana in profunditate judiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo? Numquid gloriabitur lutum contra formantem se! Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subjectum est Deo? Non eum totus mundus eriget, quem veritas sibi subjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit. Nam et ipsi, qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum sonitu verborum. Veritas autem Domini manet in aeternum.

CAPUT XV.

Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili.

Fili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo. Domine, si mihi videris expedire et utile esse probaveris, tunc da mihi hoc uti ad honorem tuum. Sed si mihi nocivum fore cognoveris nec animae meae saluti prodesse, aufer a me tale desiderium. Non enim omne desiderium est a Spiritu sancto, etiamsi homini videatur rectum et bonum. Difficile est pro vero judicare, utrum spiritus bonus, an malus te impellat ad desiderandum hoc vel illud, an etiam ex proprio movearis spiritu. Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei et humilitate cordis desiderandum est et petendum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est, atque dicendum: Domine,

tu scis qualiter melius est; fiat hoc vel illud, sicut volueris. Da quod vis et quantum vis et quando vis. Fac mecum, sicut scis, et sicut tibi magis placuerit, et major honor tuus fuerit. Pone me, ubi vis, et libere age mecum in omnibus. In manu tua sum, gyra et reversa me per circuitum. En servus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi: utinam digne et perfecte!

Oratio pro beneplacito Dei faciendo.

3. Concede mihi, benignissime Jesu, gratiam tuam, ut mecum sit et mecum laboret, mecumque usque in finem perseveret. Da mihi hoc semper desiderare et velle, quod tibi magis acceptum est et carius placet. Tua voluntas mea sit, et mea voluntas tuam semper sequatur et optime ei concordet. Sit mihi unum velle et nolle tecum, nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis aut nolis.

4. Da mihi omnibus mori, quae in mundo sunt, et propter te amare contemni et nesciri in hoc saeculo. Da mihi super omnia desiderata in te requiescere et cor meum in te pa-

cificare. Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te dura sunt omnia et inquieta. In hac pace in id ipsum, hoc est, in te uno et summo et aeterno bono, dormiam et requiescam. Amen.

CAPUT XVI.

Quod verum solatium in solo Deo est quaerendum.

Quidquid desiderare possum vel cogitare ad solatium meum, non hic exspecto, sed in posterum; quia, si omnia solatia mundi solus haberem et omnibus deliciis frui possem, certum est, quod diu durare non possent. Unde non poteris, anima mea, plene consolari, nec perfecte recreari, nisi in Deo consolatore pauperum ac susceptore humilium. Exspecta modicum, anima mea, exspecta divinum promissum, et habebis abundantiam omnium bonorum in coelo. Si nimis inordinate ista appetis praesentia, perdes aeterna et coelestia. Sint temporalia in usu, aeterna in desiderio. Non

potes aliquo bono temporali satiari, quia ad haec fruenda non es creata.

2. Etsi omnia creata bona haberes, non posses esse felix et beata, sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua et felicitas consistit: non qualis videtur et laudatur a stultis mundi amatoribus, sed qualem exspectant boni Christi fideles et praegustant interdum spirituales ac mundi corde, quorum conversatio est in coelis. Vanum est et breve omne humanum solatium. Beatum et verum solatium, quod intus a veritate percipitur. Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, et dicit ad eum: Adesto mihi, Domine Jesu, in omni loco et tempore. Haec mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas et justa probatio pro summo solatio. Non enim in perpetuum israscēris, neque in aeternum comminaberis.

CAPUT XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo ponenda sit.

Fili, sine me tecum agere, quod volo; ego scio, quid expediat tibi. Tu cogitas sicut homo; tu sentis in multis, sicut tibi humanus suadet affectus.

2. Domine, verum est quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quam omnis cura, quam ego gerere possum pro me. Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te. Domine, dummodo voluntas mea recta et firma in te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit. Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus, et si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus, et si me vis tribulari, sis aeque semper benedictus.

3. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare. Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum. Ita liben-

ter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.

4. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me. Indifferenter volo de manu tua bonum et malum, dulce et amarum, laetum et triste suscipere, et pro omnibus mihi contingentibus gratias agere. Custodi me ab omni peccato, et non timebo mortem nec infernum. Dummodo in aeternum me non projicias nec deleas de libro vitae, non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis super me.

CAPUT XVIII.

Quod temporales miseriae exemplo Christi aequanimiter sunt ferendae.

Fili, ego descendi de coelo pro tua salute; suscepi tuas miserias, non necessitate, sed caritate trahente, ut patientiam disceres et temporales miserias non indignanter ferres. Nam ab hora ortus mei usque ad exitum in cruce non defuit mihi tolerantia doloris, at defectum rerum temporalium magnum habui.

Multas querimonias de me frequenter audivi, confusiones et opprobria benigne sustinui, pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime implendo praeceptum Patris tui, dignum est, ut ego misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam, et donec ipse volueris, onus corruptibilis vitae pro salute mea portem. Nam etsi onerosa sentitur praesens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria, atque, exemplo tuo et Sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior et clarior; sed et multo magis consolatoria, quam olim in lege veteri fuerat, cum porta coeli clausa persisteret; et obscurior etiam via ad coelum videbatur, quando tam pauci regnum coelorum quaerere curabant. Sed neque qui tunc justi erant et salvandi, ante passionem tuam, et sacrae mortis debitum, coeleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam et bonam dignatus es mihi et cunctis fidelibus ad aeternum regnum tuum ostendere! Nam vita tua, via nostra; et per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra. Nisi tu nos praecessisses et docuisses, quis sequi curaret? Heu, quanti longe retroque manerent, nisi tua praeclara exempla inspicerent! Ecce, adhuc tepescimus auditis tot signis tuis et doctrinis; quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAPUT XIX.

De tolerantia injuriarum, et quis verus patiens probetur.

Quid est, quod loqueris, fili? Cessa conqueri, considerata mea et aliorum Sanctorum passione. Nondum usque ad sanguinem restitisti. Parum est, quod tu pateris, in comparatione eorum, qui tam multa passi sunt, tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati et exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima. Et si tibi minima non videntur, vide, ne et hoc tua faciat impatientia. Sive tamen parva sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis et amplius promereris; feres quoque levius, animo et usu ad hoc non segniter paratus. Nec dicas: Non valeo haec ab homine tali pati, nec hujuscemodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum et improperat mihi, quae nunquam cogitaveram; sed ab alio libenter patiar, et sicut patienda videro. Insipiens est talis cogitatio, quae virtutem patientiae non considerat, nec a quo coronanda erit, sed magis personas et offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, et a quo sibi placuerit. Verus autem patiens non attendit a quo homine, utrum a Praelato suo, an ab aliquo aequali aut inferiori, utrum a bono et sancto viro vel a perverso et indigno exercea-

tur: sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunque et quotiescunque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit et ingens lucrum reputat; quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam. Sine certamine non potes venire ad patientiae coronam. Si pati non vis, recusas coronari. Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter. Sine labore non tenditur ad requiem, nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

5. Fac mihi possibile, Domine, per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam. Tu scis, quod modicum possum pati, et quod cito dejicior levi exsurgente adversitate. Efficiatur mihi quaelibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis et optabilis; nam pati et vexari pro te valde salubre est animae meae.

CAPUT XX.

De confessione propriae infirmitatis et hujus vitae miseriis.

Confitebor adversum me injustitiam meam; confitebor tibi, Domine, infirmitatem meam. Saepe parva res est, quae me dejicit et contristat. Propono, me fortiter acturum, sed cum modica tentatio venerit, magna mihi fit angustia. Valde vilis quandoque res est, unde gravis tentatio provenit. Et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio me nonnunquam paene devictum ex levi flatu.

2. Vide ergo, Domine, humilitatem meam et fragilitatem tibi undique notam. Miserere, et eripe me de luto, ut non infigar, ne permaneam dejectus usquequaque. Hoc est, quod me frequenter reverberat et coram te confundit, quod tam labilis sum et infirmus ad resistendum passionibus. Etsi non omnino ad consensionem, tamen mihi etiam molesta et gravis est earum insectatio, et taedet valde sic quotidie vivere in lite. Exhinc nota mihi fit

infirmitas mea, quia multo facilius irruunt abominandae semper phantasiae, quam discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Israël, zelator animarum fidelium, respicias servi tui laborem et dolorem, assistasque illi in omnibus, ad quaecunque perrexerit. Robora me coelesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plene subacta, valeat dominari, adversus quam certare oportebit, quamdiu spiratur in hac vita miserrima. Heu qualis est haec vita, ubi non desunt tribulationes et miseriae, ubi plena laqueis et hostibus sunt omnia! Nam una tribulatione seu tentatione recedente alia accedit; sed et priore adhuc durante conflictu aliae plures superveniunt et insperatae.

4. Et quomodo potest amari vita hominis, tantas habens amaritudines, et tot subjecta calamitatibus et miseriis? Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes et pestes? Et tamen amatur, et delectari in ea quaeritur a multis. Reprehenditur frequenter mundus, quod

fallax sit et vanus; nec tamen facile relinquitur, quia concupiscentiae carnis nimis dominantur. Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum. Trahunt ad amorem mundi desiderium carnis, desiderium oculorum et superbia vitae: sed poenae ac miseriae, juste sequentes ea, odium mundi pariunt et taedium.

5. Sed vincit, proh dolor! delectatio prava mentem mundo deditam, et esse sub sentibus delicias reputat, quia Dei suavitatem et internam virtutis amoenitatem nec vidit, nec gustavit. Qui autem mundum perfecte contemnunt, et Deo vivere sub sancta disciplina student, isti divinam dulcedinem veris abrenuntiatoribus promissam non ignorant, et quam graviter mundus errat et varie fallitur, clarius vident.

CAPUT XXI.

Quod in Deo super omnia bona et dona requiescendum est.

Super omnia et in omnibus requiesces, anima mea, in Domino semper, quia ipse est Sanctorum aeterna requies. Da mihi, dulcissime et amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere, super omnem salutem et pulchritudinem, super omnem gloriam et honorem, super omnem potentiam et dignitatem, super omnem scientiam et subtilitatem, super omnes divitias et artes, super omnem laetitiam et exultationem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolationem, super omnem spem et promissionem, super omne meritum et desiderium; super omnia dona et munera, quae potes dare

et infundere, super omne gaudium et jubilationem, quam potest mens capere et sentire; denique super omnes Angelos et Archangelos et super omnem exercitum coeli; super omnia visibilia et invisibilia et super omne, quod tu, Deus meus, non es: quia tu, Domine Deus meus, super omnia optimus es.

2. Tu solus altissimus, tu solus potentissimus, tu solus sufficientissimus et plenissimus, tu solus suavissimus et solatiosissimus, tu solus pulcherrimus et amantissimus, tu solus nobilissimus et gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul et perfecta sunt et semper fuerunt et erunt. Atque ideo minus est et insufficiens, quidquid praeter te ipsum mihi donas et de te ipso revelas vel promittis, te non viso, nec plene adepto: quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere nec totaliter contentari, nisi in te requiescat et omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse Jesu Christe, amator purissime, dominator universae crea-

turae: quis mihi det pennas verae libertatis ad volandum et pausandum in te? O quando ad plenum dabitur mihi vacare et videre, quam suavis es, Domine Deus meus? Quando ad plenum recolligam me in te, ut prae amore tuo non sentiam me: sed te solum, supra omnem sensum et modum, in modo non omnibus noto. Nunc autem frequenter gemo et infelicitatem meam cum dolore porto; quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quae me saepius conturbant, contristant et obnubilant, saepius impediunt et distrahunt, alliciunt et implicant, ne liberum habeam accessum ad te, et ne jucundis fruar amplexibus, praesto semper cum beatis spiritibus. Moveat te suspirium meum, et desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu, splendor aeternae gloriae, solamen peregrinantis animae, apud te est os meum sine voce, et silentium meum loquitur tibi. Usquequo tardat venire Dominus meus? Veniat ad me pauperculum suum, et laetum faciat. Mittat manum suam, et miserum eri-

piat de omni angustia. Veni, veni: quia sine te nulla erit laeta dies aut hora, quia tu laetitia mea, et sine te vacua est mensa mea. Miser sum et quodammodo incarceratus et compedibus gravatus, donec luce praesentiae tuae me reficias ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres.

5. Quaerant alii pro te aliud, quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus aeterna. Non reticebo nec deprecari cessabo, donec gratia tua revertatur, mihique tu intus loquaris.

6. Ecce adsum, ecce ego ad te venio, quia invocasti me. Lacrymae tuae et desiderium animae tuae, humiliatio tua et contritio cordis inclinaverunt me et adduxerunt ad te.

7. Et dixi: Domine, invocavi te et desideravi frui te, paratus omnia respuere propter te. Tu enim prior excitasti me, ut quaererem te. Sis ergo benedictus, Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum servo tuo secundum multitudinem misericordiae tuae. Quid habet

ultra dicere servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper propriae iniquitatis et vilitatis? Non enim est similis tui in cunctis mirabilibus coeli et terrae. Sunt opera tua bona valde, judicia vera, et providentia tua reguntur universa. Laus ergo tibi et gloria, o Patris Sapientia: te laudet et benedicat os meum, anima mea et cuncta creata simul.

CAPUT XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

Aperi, Domine, cor meum in lege tua, et in praeceptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelligere voluntatem tuam, et cum magna reverentia ac diligenti consideratione beneficia tua tam in generali quam in speciali memorari, ut digne tibi exhinc valeam gratias referre. Verum scio et confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere. Minor ego sum omnibus bonis mihi praestitis; et cum tuam nobilitatem at-

tendo, deficit prae magnitudine illius spiritus meus.

2. Omnia quae in anima habemus et in corpore, et quaecumque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia et te beneficum, pium ac bonum commendant, a quo bona cuncta accepimus. Etsi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt, et sine te nec minimum potest haberi. Ille, qui majora accepit, non potest merito suo gloriari neque super alios extolli nec minori insultare; quia ille major et melior, qui sibi minus adscribit et in regratiando humilior est atque devotior. Et qui omnibus viliorem se existimat et indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet nec indignanter ferre neque ditiori invidere, sed te potius attendere et tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis et libenter sine personarum acceptione tua munera largiris. Omnia ex te, et

ideo in omnibus es laudandus. Tu scis, quid unicuique donari expediat; et cur iste minus et ille amplius habeat, non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius et secundum homines laus et gloria appareat: ita ut considerata quis paupertate et vilitate personae suae, non modo nullam gravitatem aut tristitiam vel dejectionem inde concipiat, sed potius consolationem et hilaritatem magnam; quia tu, Deus, pauperes et humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares et domesticos. Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisti. Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles et simplices, sine omni malitia et dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo, et quae mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum et cognitorem

beneficiorum tuorum ita laetificare debet, sicut voluntas tua in eo, et beneplacitum aeternae dispositionis tuae: de qua tantum contentari debet et consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus, et ita pacificus et contentus in novissimo, sicut in loco primo, atque ita libenter despicabilis et abjectus, nullius quoque nominis et famae, sicut ceteris honorabilior et major in mundo. Nam voluntas tua et amor honoris tui omnia excedere debet, et plus eum consolari magisque placere, quam omnia beneficia sibi data vel danda.

CAPUT XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

Fili, nunc docebo te viam pacis et verae libertatis.

2. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

3. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam. Elige semper minus, quam plus habere. Quaere semper inferiorem lo-

cum et omnibus subesse. Opta semper et ora, ut voluntas Dei integre in te fiat. Ecce, talis homo ingreditur fines pacis et quietis.

4. Domine, sermo tuus iste brevis multum in se continet perfectionis. Parvus est dictu, sed plenus sensu et uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri. Nam quoties me impacatum sentio et gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio. Sed tu, qui omnia potes et animae profectum semper diligis, adauge majorem gratiam, ut possim tuum complere sermonem et meam perficere salutem.

Oratio contra cogitationes malas.

5. Domine Deus meus, ne elongeris a me; Deus meus, in auxilium meum respice: quoniam insurrexerunt in me variae cogitationes et timores magni, affligentes animam meam. Quomodo pertransibo illaesus? Quomodo perfringam eas?

6. Ego, inquit, ante te ibo, et gloriosos terrae humiliabo. Aperiam ja-

nuas carceris, et arcana secretorum revelabo tibi.

7. Fac, Domine, ut loqueris, et fugiant a facie tua omnes iniquae cogitationes. Haec spes et unica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo invocare et patienter consolationem tuam expectare.

Oratio pro illuminatione mentis.

8. Clarifica me, bone Jesu, claritate interni luminis, et educ de habitaculo cordis mei tenebras universas. Cohibe evagationes multas, et vim facientes elide tentationes. Pugna fortiter pro me, et expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas, ut fiat pax in virtute tua, et abundantia laudis tuae resonet in aula sancta, hoc est in conscientia pura. Impera ventis et tempestatibus; dic mari: Quiesce; dic aquiloni: Ne flaveris; et erit tranquillitas magna.

9. Emitte lucem tuam et veritatem, ut luceant super terram; quia terra sum inanis et vacua, donec illumines me. Effunde gra-

tiam desuper; perfunde cor meum rore coelesti; ministra devotionis aquas ad irrigandam faciem terrae, ad producendum fructum bonum et optimum. Eleva mentem pressam mole peccatorum, et ad coelestia totum desiderium meum suspende, ut gustata suavitate supernae felicitatis pigeat de terrenis cogitare.

10. Rape me et eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione, quia nulla res creata appetitum meum valet plenarie quietare et consolari. Junge me tibi inseparabili dilectionis vinculo, quoniam tu solus sufficis amanti, et absque te frivola sunt universa.

CAPUT XXIV.

De evitatione curiosae inquisitionis super alterius vita.

Fili, noli esse curiosus nec vacuas gerere sollicitudines. Quid hoc vel illud ad te? Tu me sequere. Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic et sic agit vel loquitur? Tu non indiges respondere pro aliis, sed pro te ipso rationem reddes. Quid

ergo te implicas? Ecce, ego omnes cognosco, et cuncta quae sub sole fiunt, video; et scio, qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, et ad quem finem tendat ejus intentio. Mihi igitur omnia committenda sunt: tu vero serva te in bona pace et dimitte agitantem agitare, quantum voluerit. Veniet super eum, quidquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curae de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate nec de privata hominum dilectione. Ista enim generant distractiones et magnas in corde obscuritates. Libenter loquerer tibi verbum meum et abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares et ostium cordis mihi aperires. Esto providus, et vigila in orationibus, et humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, et verus profectus consistit.

Fili, ego locutus sum: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quo-

modo mundus dat, ego do vobis. Pacem omnes desiderant, sed quae ad veram pacem pertinent, non omnes curant. Pax mea cum humilibus et mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia. Si me audieris et vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

2. Quid igitur faciam Domine?

3. In omni re attende tibi, quid facias, et quid dicas, et omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas et extra me nihil cupias vel quaeras. Sed et de aliorum dictis vel factis nil temere judices, nec cum rebus tibi non commissis te implices; et poterit fieri, ut parum vel raro turberis. Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est praesentis temporis, sed status aeternae quietis. Non ergo aestimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem, nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium, nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum. Neque tunc aliquid magni te reputes aut specialiter

dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis, nec in istis consistit profectus et perfectio hominis.

4. In quo ergo, Domine?

5. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinae, non quaerendo, quae tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in tempore nec in aeternitate, ita ut una aequali facie in gratiarum actione permaneas inter prospera et contraria, omnia aequa lance pensando. Si fueris tam fortis et longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatione etiam ad ampliora sustinenda cor tuum praeparaveris, nec te justificaveris, quasi haec tantaque pati non deberes, sed me in omnibus dispositionibus justificaveris et sanctum laudaveris: tunc in vera et recta via pacis ambulas, et spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus. Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito quod tunc abundantia pacis perfrueris secundum possibilitatem tui incolatus.

CAPUT XXVI.

De eminentia liberae mentis, quam supplex oratio magis meretur, quam lectio.

Domine, hoc opus est perfecti viri nunquam ab intentione coelestium animum relaxare et inter multas curas, quasi sine cura transire, non more torpentis, sed praerogativa quadam liberae mentis, nulli creaturae inordinata affectione adhaerendo.

2. Obsecro te, piissime Domine Deus meus, praeserva me a curis hujus vitae, ne nimis implicer; a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animae obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar. Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana, sed ab his miseriis, quae animam servi tui communi maledicto mortalitatis poenaliter gravant et retardant, ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem, ab aeternorum amore me abstra-

hentem et ad se intuitu cujusdam boni delectabilis praesentis male allicientem. Non me vincat, Deus meus, non vincat caro et sanguis, non me decipiat mundus et brevis gloria ejus, non me supplantet diabolus et astutia illius. Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi. Da pro omnibus mundi consolationibus suavissimam spiritus tui unctionem, et pro carnali amore tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis ac cetera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia ferventi spiritui sunt onerosa. Tribue, talibus fomentis temperate uti, non desiderio nimio implicari. Abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est; requirere autem superflua, et quae magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias caro adversus spiritum insolesceret. Inter haec, quaeso, manus tua me regat et doceat, ne quid nimium fiat.

CAPUT XXVII.

Quod privatus amor a summo bono maxime retardat.

Fili, oportet te dare totum pro toto, et nihil tui ipsius esse. Scito, quod amor tui ipsius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi. Secundum amorem et affectum, quem geris, quaelibet res plus vel minus adhaeret. Si fuerit amor tuus purus, simplex et bene ordinatus, eris sine captivitate rerum. Noli concupiscere, quod non licet habere; noli habere, quod te potest impedire et libertate interiori privare. Mirum, quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis cum omnibus, quae desiderare potes vel habere.

2. Quare vano moerore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitum meum, et nullum patieris detrimentum. Si quaeris hoc vel illud, et volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum et proprium beneplacitum magis habendum: nunquam eris in quietudine nec liber a sollicitudine, quia in

omni re reperietur aliquis defectus, et in omni loco erit, qui adversetur.

3. Juvat igitur non quaelibet res adepta vel multiplicata exterius, sed potius contempta et decisa ex corde radicitus. Quod non tantum de censu aeris et divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu ac vanae laudationis desiderio, quae omnia transeunt cum mundo. Munit parum locus, si deest spiritus fervoris; nec diu stabit pax illa quaesita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare. Nam occasione orta et accepta invenies, quod fugisti et amplius.

Oratio pro purgatione cordis et coelesti sapientia.

4. Confirma me, Deus, per gratiam sancti Spiritus. Da mihi virtutem corroborari in interiori homine, et cor meum ab omni inutili sollicitudine et angore evacuare, nec variis desideriis trahi cujuscunque rei vilis aut pretiosae, sed omnia inspicere sicut transeuntia, et me pariter cum illis transiturum: quia ni-

hil permanens sub sole, ubi omnia vanitas et afflictio spiritus. O quam sapiens, qui ita considerat!

5. Da mihi, Domine, coelestem sapientiam, ut discam te super omnia quaerere et invenire, super omnia sapere et diligere, et cetera secundum ordinem sapientiae tuae, prout sunt, intelligere Da prudenter declinare blandientem et patienter ferre adversantem, quia haec magna sapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem male blandienti praebere Sireni; sic enim incepta pergitur via secure.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum.

Fili, non aegre feras, si quidam de te male senserint et dixerint, quod non libenter audias. Tu deteriora de te ipso sentire debes et neminem infirmiorem te credere Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba ab extra. Est non parva prudentia, silere in tempore malo et introrsus ad me converti, nec humano judicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum; sive enim bene sive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Ubi est vera pax et vera gloria? Nonne in me? Et qui non appetit hominibus placere nec timet displicere, multa perfruetur pace. Ex inordinato amore et vano timore oritur omnis inquietudo cordis et distractio sensuum.

CAPUT XXIX.

Qualiter instante tribulatione Deus invocandus est et benedicendus.

Sit nomen tuum, Domine, benedictum in saecula, qui voluisti hanc tentationem et tribulationem venire super me. Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere, ut me adjuves et in bonum mihi convertas. Domine, modo sum in tribulatione, et non est cordi meo bene, sed multum vexor a praesenti passione. Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac. Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero valde

humiliatus et per te liberatus. Complaceat tibi, Domine, ut eruas me; nam ego pauper quid agere possum, et quo ibo sine te? Da patientiam Domine, etiam hac vice. Adjuva me Deus meus, et non timebo, quantumcumque gravatus fuero.

2. Et nunc inter haec quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari et gravari. Oportet itaque, ut sustineam, et utinam patienter, donec transeat tempestas, et melius fiat! Potens est autem omnipotens manus tua etiam hanc tentationem a me auferre et ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam, quemadmodum et prius saepius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea. Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilior est haec mutatio dexterae Excelsi.

CAPUT XXX.

De divino petendo auxilio et confidentia recuperandae gratiae.

Fili, ego Dominus confortans in die tribulationis. Veni ad me, cum tibi non

fuerit bene. Hoc est, quod maxime consolationem impedit coelestem, quia tardius te convertis ad orationem. Nam antequam me intente roges, multa interim solatia quaeris, et recreas te in externis. Ideoque fit, ut parum omnia prosint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me; nec est extra me valens auxilium neque utile consilium, sed neque durabile remedium. Sed jam resumpto spiritu post tempetastem reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum, dicit Dominus, ut restaurem universa, non solum integre, sed et abundanter et cumulate.

2. Numquid mihi quidquam difficile est, aut similis ero dicenti et non facienti? Ubi est fides tua? Sta firmiter et perseveranter. Esto longanimis et vir fortis; veniet tibi consolatio in tempore suo. Exspecta me, exspecta: veniam et curabo te. Tentatio est, quae te vexat et formido vana, quae te exterret. Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas. Suffi-

cit diei malitia sua. Vanum est et inutile de futuris conturbari vel gratulari, quae forte nunquam evenient.

3. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi, et parvi adhuc animi signum tam leviter trahi ad suggestionem inimici. Ipse enim non curat, utrum veris an falsis illudat et decipiat, et utrum praesentium amore, an futurorum formidine prosternat. Non ergo turbetur cor tuum neque formidet. Crede in me, et in misericordia mea habeto fiduciam. Quando tu putas te elongatum a me, saepe sum propinquior. Quando tu aestimas paene totum perditum, tunc saepe majus merendi instat lucrum. Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium. Non debes judicare secundum praesens sentire, nec sic gravitati alicui undecumque venienti inhaerere et accipere, tamquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem;

sic enim transitur ad regnum coelorum. Et hoc sine dubio magis expedit tibi et ceteris servis meis, ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis. Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris, ne forte eleveris in bono successu et tibi ipsi placere velis in eo, quod non es. Quod dedi, auferre possum et restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dedero, meum est; cum retraxero, tuum non tuli; quia meum est omne datum optimum et omne donum perfectum. Si tibi immisero gravitatem aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum; ego cito sublevare possum et omne onus in gaudium transmutare. Verumtamen justus sum et recommendabilis multum, cum sic facio tecum.

6. Si recte sapis et in veritate aspicis, nunquam debes propter adversa tam dejecte contristari, sed magis gaudere et gratias agere, imo hoc unicum reputare gaudium, quod affli-

gens te doloribus non parco tibi. Sicut dilexit me Pater, et ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina; non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores; non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, fili mi, verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturae, ut Creator possit inveniri.

Domine, adhuc indigeo majori gratia, si debeo illuc pervenire, ubi me nemo poterit nec ulla creatura impedire. Nam quamdiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare. Cupiebat libere volare, qui dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut columbae, et volabo et requiescam? Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius nil desiderante in terris? Oportet igitur omnem supertransire creaturam et se ipsum perfecte

deserere, ac in excessu mentis stare et videre, te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere. Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis. Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se a perituris creaturis ad plenum sequestrare.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quae animam levet et supra semet ipsam rapiat. Et nisi homo sit in spiritu elevatus et ab omnibus creaturis liberatus ac Deo totus unitus, quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis. Diu parvus erit et infra jacebit, qui aliquid magnum aestimat, nisi solum unum, immensum, aeternum bonum. Et quidquid Deus non est, nihil est et pro nihilo computari debet. Est magna differentia, sapientia illuminati et devoti viri et scientia literati atque studiosi clerici. Multo nobilior est illa doctrina, quae desursum ex divina influentia manat, quam quae laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem de-

siderare, sed quae ad eam requiruntur, non student exercere. Est et magnum impedimentum, quia in signis et sensibilibus rebus statur et parum de perfecta mortificatione habetur. Nescio quid est, et quo spiritu ducimur, et quid praetendimus, qui spirituales dici videmur; quod tantum laborem et ampliorem sollicitudinem pro transitoriis et vilibus rebus agimus, et de interioribus nostris vix aut raro plene recollectis sensibus cogitamus.

4. Proh dolor! statim post modicam recollectionem foras erumpimus, nec opera nostra, districta examinatione trutinamus. Ubi jacent affectus nostri, non attendimus, et quam impura sint omnia nostra, non deploramus. Omnis quippe caro corruperat viam suam, et ideo sequebatur diluvium magnum. Cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiae interioris vigoris, corrumpatur. Ex puro corde procedit fructus bonae vitae.

5. Quantum quis fecerit, quaeritur; sed ex quanta virtute agit, non tam studiose pensa-

tur. Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigatur; quam pauper sit spiritu, quam patiens et mitis, quam devotus et internus, a multis tacetur. Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit. Illa frequenter fallitur, ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

CAPUT XXXII.

De abnegatione sui ipsius, et abdicatione omnis cupiditatis.

Fili, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges temet ipsum. Compediti sunt omnes proprietarii et sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quaerentes semper mollia, non quae Jesu Christi: sed hoc saepe fingentes et componentes, quod non stabit. Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum. Tene breve et consummatum verbum: Dimitte omnia, et invenies omnia; relinque cupidinem, et reperies requiem. Hoc mente pertracta, et cum impleveris, intelliges omnia.

2. Domine, hoc non est opus unius diei nec ludus parvulorum; imo in hoc brevi includitur omnis perfectio Religiosorum.

Fili, non debes averti nec statim dejici audita via perfectorum, sed magis ad sublimiora provocari, et ad minus ad haec ex desiderio suspirare. Utinam sic tecum esset, et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares et ejus, quem tibi praeposui, Patris. Tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret. Adhuc multa habes ad relinquendum, quae nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, coelestem sapientiam, omnia infima conculcantem. Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam et propriam complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis et altis in rebus humanis. Nam valde vilis et parva ac paene oblivioni tradita videtur vera coelestis sapientia, non sapiens alta de se,

nec magnificari quaerens in terra: quam multi ore tenus praedicant, sed vita longe dissentiunt; ipsa tamen est pretiosa margarita multis abscondita.

CAPUT XXXIII.

De instabilitate cordis et de intentione finali ad Deum habenda.

Fili, noli credere affectui tuo; qui nunc est, cito mutabitur in aliud. Quamdiu vixeris, mutabilitati subjectus es, etiam nolens: ut modo laetus, modo tristis, modo pacatus, modo turbatus, nunc devotus, nunc indevotus, nunc studiosus, nunc acediosus, nunc gravis, nunc levis inveniaris. Sed stat super haec mutabilia sapiens et bene doctus in spiritu, non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis, sed ut tota intentio mentis ejus ad debitum et optatum proficiat finem. Nam sic poterit unus et idem inconcussusque permanere, simplici intentionis oculo per tot varios eventus ad me impraetermisse directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constantius inter diversas itur procellas. Sed in multis caligat oculus purae intentionis; respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit, et raro totus liber quis invenitur a naevo propriae exquisitionis. Sic Judaei olim venerant in Bethaniam ad Martham et Mariam, non propter Jesum tantum, sed et ut Lazarum viderent. Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex et rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV.

Quod amanti sapit Deus super omnia et in omnibus.

Ecce Deus meus et omnia. Quid volo amplius, et quid felicius desiderare possum? O sapidum et dulce verbum! sed amanti Verbum, non mundum nec ea, quae in mundo sunt. Deus meus et omnia. Intelligenti satis dictum est, et saepe repetere jucundum est amanti. Te siquidem praesente

jucunda sunt omnia; te autem absente fastidiunt cuncta. Tu facis cor tranquillum et pacem magnam laetitiamque festivam. Tu facis bene sentire de omnibus et in omnibus te laudare, nec potest aliquid sine te diu placere; sed si debet gratum esse et bene sapere, oportet gratiam tuam adesse, et condimento tuae sapientiae condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non sapiet? Et cui tu non sapis, quid ei ad jucunditatem esse poterit? Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, et qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas et hic mors invenitur. Qui autem te per contemptum mundanorum, et carnis mortificationem sequuntur, vere sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur. Istis sapit Deus: et quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris. Dissimilis tamen est et multum dissimilis sapor creatoris et creaturae, aeternitatis et temporis, lucis increatae et lucis illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi penetrantem omnia cordis mei intima. Purifica, laetifica, clarifica et vivifica spiritum meum cum suis potentiis ad inhaerendum tibi jubilosis excessibus. O quando veniet haec beata et desiderabilis hora, ut tua me saties praesentia et sis mihi omnia in omnibus? Quamdiu hoc non datum fuerit, nec plenum gaudium erit. Adhuc, proh dolor! vivit in me vetus homo; non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus; adhuc concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animae patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris et motum fluctuum ejus mitigas, exsurge, adjuva me. Dissipa gentes, quae bella volunt; contere eas in virtute tua. Ostende, quaeso, magnalia tua, et glorificetur dextera tua: quia non est spes alia nec refugium mihi, nisi in te, Domine Deus meus.

CAPUT XXXV.

Quod non est securitas a tentatione in hac vita.

Fili, nunquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria. Inter hostes versaris, et a dextris et a sinistris impugnaris. Si ergo non uteris undique scuto patientiae, non eris diu sine vulnere. Insuper si non ponis cor tuum fixe in me cum vera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere nec ad palmam pertingere beatorum. Oportet te ergo viriliter omnia pertransire et potenti manu uti adversus objecta. Nam vincenti datur manna, et torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quaeris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad aeternam requiem? Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam. Quaere veram pacem, non in terris, sed in coelis, non in hominibus nec in ceteris creaturis, sed in Deo solo. Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores sci-

licet et dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliationes, confusiones, correctiones et despectiones. Haec juvant ad virtutem, haec probant Christi tironem, haec fabricant coelestem coronam. Ego reddam mercedem aeternam pro brevi labore, et infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quod semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales? Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates et tentationes varias magnasque desolationes. Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, et magis confisi sunt Deo, quam sibi, scientes, quia non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam promerendam. Vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas et magnos labores vix obtinuerunt? Exspecta Dominum, viriliter age et confortare; noli diffidere, noli discedere, sed corpus et animam expone constanter pro gloria Dei. Ego reddam ple-

nissime, ego tecum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI.

Contra vana hominum judicia.

Fili, jacta cor tuum firmiter in Domino, et humanum ne metuas judicium, ubi te conscientia pium reddit et insontem. Bonum est et beatum taliter pati, nec hoc erit grave humili cordi, et Deo magis quam sibi ipsi confidenti. Multi multa loquuntur, et ideo parva fides est adhibenda. Sed et omnibus satis esse non est possibile. Etsi Paulus omnibus studuit in Domino placere et omnibus omnia factus est: tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die judicatus fuit.

2. Egit satis pro aliorum aedificatione et salute, quantum in se erat et poterat; sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel ne despiceretur, cohibere non potuit. Ideo totum Deo commisit, qui totum noverat, et patientia ac humilitate contra ora loquentium iniqua aut etiam vana ac mendosa cogitantium atque pro

libitu suo quaeque jactantium se defendit. Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas a mortali homine? Hodie est, et cras non comparet. Deum time, et hominum terrores non expavesces. Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet, quam tibi; nec poterit judicium Dei effugere, quicumque est ille. Tu habe Deum prae oculis, et noli contendere verbis querulosis. Quod si ad praesens tu videris succumbere et confusionem pati, quam non meruisti: ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam, sed ad me potius respice in coelum, qui potens sum eripere ab omni confusione et injuria, et unicuique reddere secundum opera sua.

CAPUT XXXVII.

De pura et integra resignatione sui ad obtinendam cordis libertatem.

Fili, relinque te et invenies me. Sta sine electione et omni proprietate, et lucraberis

semper Nam et adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris nec resumpseris.

2. Domine, quoties me resignabo, et in quibus me relinquam?

3. Semper et omni hora: sicut in parvo, sic et in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo. Alioquin, quomodo poteris esse meus et ego tuus, nisi fueris ab omni propria voluntate intus et foris spoliatus? Quanto celerius hoc agis, tanto melius habebis, et quanto plenius et sincerius, tanto mihi plus placebis et amplius lucraberis.

4. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione: non enim plene Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt. Quidam etiam primo totum offerunt, sed postea tentatione pulsante ad propria redeunt, ideo minime in virtute proficiunt. Hi ad veram puri cordis libertatem et jucundae familiaritatis meae gratiam non pertingent, nisi integra resignatione et quotidiana sui immolatione prius facta; sine qua non stat nec stabit unio fruitiva.

5. Dixi tibi saepissime, et nunc iterum dico: Relinque te, resigna te, et fruēris magna interna pace. Da totum pro toto; nil exquire, nil repete; sta pure et inhaesitanter in me, et habebis me. Eris liber in corde, et tenebrae non conculcabunt te. Ad hoc conare, hoc ora, hoc desidera, ut ab omni proprietate possis exspoliari, et nudus nudum Jesum sequi, tibi mori et mihi aeternaliter vivere. Tunc deficient omnes vanae phantasiae, conturbationes iniquae et curae superfluae. Tunc etiam recedet immoderatus timor, et inordinatus amor morietur.

CAPUT XXXVIII.

De bono regimine in externis et recursu ad Deum in periculis.

Fili, ad istud diligenter tendere debes, ut in omni loco et actione seu occupatione externa sis intus liber et tui ipsius potens, et sint omnia sub te, et tu non sub eis; ut sis dominus actionum tuarum et rector, non servus nec emptitius, sed magis exemptus verus-

que Hebraeus, in sortem ac libertatem transiens filiorum Dei: qui stant super praesentia et speculantur aeterna, qui transitoria sinistro intuentur oculo et dextro coelestia: quos temporalia non trahunt ad inhaerendum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviendum, prout ordinata sunt a Deo et instituta a summo opifice, qui nil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si autem in omni eventu stas non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita, sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum ad consulendum Dominum: audies nonnunquam divinum responsum, et redies instructus de multis praesentibus et futuris. Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum pro dubiis et quaestionibus solvendis, fugitque ad orationis adjutorium pro periculis et improbitatibus hominum sublevandis. Sic et tu confugere debes in cordis tui secretarium, divinum intentius implorando suffragium. Propterea namque Josue et filii Israël a Gabaonitis leguntur

decepti: quia os Domini prius non interrogaverunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAPUT XXXIX.

Quod homo non sit importunus in negotiis.

Fili, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo. Expecta ordinationem meam, et senties inde profectum.

2. Domine, satis libenter tibi omnes res committo, quia parum potest cogitatio mea proficere. Utinam non multum adhaererem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

3. Fili, saepe homo rem aliquam vehementer agitat, quam desiderat; sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit: quia affectiones circa idem non sunt durabiles, sed magis de uno ad aliud impellunt. Non est ergo minimum, etiam in minimis se ipsum relinquere.

4. Verus profectus hominis est abnegatio

sui ipsius, et homo abnegatus valde liber est et securus. Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit praecipitare incautum. Vigilate et orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

CAPUT XL.

Quod homo nihil boni ex se habet et de nullo gloriari potest.

Domine, quid est homo, quod memor es ejus, aut filius hominis, quia visitas eum? Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam? Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid juste obtendere possum, si, quod peto, non feceris? Certe hoc in veritate cogitare possum et dicere: Domine, nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo, sed in omnibus deficio et ad nihil semper tendo. Et nisi a te fuero adjutus et interius informatus, totus efficior tepidus et dissolutus.

2. Tu autem, Domine, semper idem ipse es, et permanes in aeternum, semper bonus, justus et sanctus, bene, juste et sancte agens omnia et disponens in sapientia. Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus, quam ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans, quia septem tempora mutantur super me. Verumtamen cito melius fit, cum tibi placuerit, et manum porrexeris adjutricem: quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari et in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur et quiescat.

3. Unde, si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, qua compellor te quaerere, quia non est homo, qui me consoletur: tunc merito possem de gratia tua sperare et de dono novae consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit. Ego autem vanitas et nihilum ante te, inconstans homo et

infirmus. Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari? Numquid de nihilo? Et hoc vanissimum est. Vere inanis gloria pestis mala, vanitas maxima, quia a vera trahit gloria et coelesti spoliat gratia. Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi; dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria et exultatio sancta, gloriari in te et non in se, gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te. Laudetur nomen tuum, non meum; magnificetur opus tuum, non meum; benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum. Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei. In te gloriabor et exultabo tota die, pro me autem nihil, nisi in infirmatibus meis.

6. Quaerant Judaei gloriam, quae ab invicem est: ego hanc requiram, quae a solo Deo est. Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, aeternae gloriae tuae comparata, vanitas est et

stultitia. O veritas mea et misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata, tibi soli laus, honor, virtus et gloria, per infinita saeculorum saecula.

CAPUT XLI.

De contemptu omnis temporalis honoris.

Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari et elevari, te autem despici et humiliari. Erige cor tuum ad me in coelum, et non contristabit te contemptus hominum in terris.

2. Domine, in caecitate sumus, et vanitate cito seducimur. Si recte me inspicio, nunquam mihi facta est injuria ab aliqua creatura, unde nec juste habeo conqueri adversum te Quia autem frequenter et graviter peccavi tibi, merito armatur contra me omnis creatura. Mihi igitur juste debetur confusio et contemptus, tibi autem laus, honor et gloria. Et nisi me ad hoc praeparavero, quod velim libenter ab omni creatura despici et relinqui, atque penitus nihil videri, non possum inte-

rius pacificari et stabiliri, nec spiritualiter illuminari neque plene tibi uniri.

CAPUT XLII.

Quod pax non est ponenda in hominibus.

Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona propter tuum sentire et convivere, instabilis eris et implicatus. Sed si recursum habes ad semper viventem et manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens. In me debet amici dilectio stare, et propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est et multum carus in hac vita. Sine me non valet nec durabit amicitia, nec est vera et munda dilectio, quam ego non copulo. Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut, quantum ad te pertinet, sine omni humano optares esse consortio. Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit. Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, et plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit, quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quaerit. Si scires te perfecte annihilare atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare. Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris. Disce te in omnibus propter Creatorem vincere; tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere. Quantumcumque modicum sit, si quid inordinate diligitur et respicitur, retardat a summo et vitiat.

CAPUT XLIII.

Contra vanam et saecularem scientiam.

Fili, non te moveant pulchra et subtilia hominum dicta. Non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute. Attende verba mea, quae corda accendunt et mentes illuminant, inducunt compunctionem et variam ingerunt consolationem. Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut sapientior possis videri. Stude mortificationi vitiorum, quia hoc

amplius tibi proderit, quam notitia multarum difficilium quaestionum.

2. Cum multa legeris et cognoveris, ad unum semper oportet redire principium. Ego sum, qui doceo hominem scientiam, et clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri. Cui ego loquor, cito sapiens erit et multum in spiritu proficiet. Vae eis, qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, et de via mihi serviendi parum curant. Veniet tempus, quando apparebit magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias. Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis, et manifesta erunt abscondita tenebrarum, tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem, ut plures aeternae veritatis capiat rationes, quam si quis decem annis studuisset in scholis. Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum. Ego sum,

qui doceo terrena despicere, praesentia fastidire, aeterna quaerere, aeterna sapere, honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, et super omnia me ardenter amare.

4. Nam quidam amando me intime, didicit divina et loquebatur mirabilia. Plus profecit in relinquendo omnia, quam in studendo subtilia. Sed aliis loquor communia, aliis specialia; aliquibus in signis et figuris dulciter appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria. Una vox librorum, sed non omnes aeque informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum judicavero.

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

Fili, in multis oportet te esse inscium, et aestimare te tanquam mortuum super terram, et cui totus mundus crucifixus sit. Multa etiam oportet surda aure pertransire, et quae tuae

pacis sunt, magis cogitare. Utilius est oculos a rebus displicentibus avertere et unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire. Si bene steteris cum Deo et ejus judicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quousque venimus? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quaestu laboratur et curritur, et spirituale detrimentum in oblivionem transit, et vix sero reditur. Quod parum vel nihil prodest, attenditur; et quod summe necessarium est, negligenter praeteritur: quia totus homo ad externa defluit, et nisi cito resipiscat, libens in exterioribus jacet.

CAPUT XLV.

Quod omnibus non est credendum, et de facili lapsu verborum.

Da mihi auxilium, Domine, de tribulatione, quia vana salus hominis. Quam saepe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi? Quoties etiam ibi reperi, ubi minus praesumpsi? Vana ergo spes in hominibus, salus autem justorum in te, Deus. Benedictus sis, Domine Deus meus, in omnibus, quae accidunt nobis. Infirmi sumus et instabiles, cito fallimur et permutamur.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem vel perplexitatem non veniat? Sed qui in te, Domine, confidit, ac simplici ex corde quaerit, non tam facile labitur. Et si inciderit in aliquam tri-

bulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut a te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem. Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris. Tu, Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, et praeter te non est àlter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima, quae dixit: Mens mea solidata est et in Christo fundata. Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent. Quis omnia praevidere, quis praecavere futura mala sufficit? Si praevisa saepe etiam laedunt, quid improvisa nisi graviter feriunt? Sed quare mihi misero non melius providi? Cur etiam tam facile aliis credidi? Sed homines sumus, nec aliud quam fragiles homines sumus, etiamsi angeli a multis aestimamur et dicimur. Cui credam, Domine? Cui credam, nisi tibi? Veritas es, quae non fallis, nec falli potes. Et rursum: Omnis homo mendax, infirmus, instabilis et labilis maxime in verbis, ita ut statim vix

credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quam prudenter praemonuisti, cavendum esse ab hominibus, et quia inimici hominis, domestici ejus; nec credendum, si quis dixerit: Ecce hic, aut ecce illic. Doctus sum damno meo, et utinam ad cautelam majorem et non ad insipientiam mihi. Cautus esto, ait quidam, cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego sileo et absconditum credo, nec ille silere potest, quod silendum petiit, sed statim prodit me et se, et abit. Ab hujusmodi rabulis et incautis hominibus protege me Domine, ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam. Verbum verum et stabile da in os meum, et linguam callidam longe fac a me. Quod pati nolo, omnimodo cavere debeo.

5. O quam bonum et pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari, paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quaerere, nec omni vento verborum circumferri, sed

omnia intima et externa secundum placitum tuae voluntatis optare perfici. Quam tutum pro conservatione coelestis gratiae humanam fugere apparentiam, nec appetere, quae foris admirationem videntur praebere: sed ea, tota sedulitate sectari, quae vitae emendationem dant et fervorem! Quam multis nocuit virtus scita ac praepropere laudata! Quam sane profuit gratia silentio servata in hac fragili vita, quae tota tentatio fertur et militia.

CAPUT XLVI.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.

Fili, sta firmiter et spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba? Per aërem volant, sed lapidem non laedunt. Si reus es, cogita, quod libenter emendare te velis; si nihil tibi conscius es, pensa, quod velis libenter pro Deo hoc sustinere. Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales. Et quare tam parva tibi ad cor transeunt, nisi quia adhuc

carnalis es et homines magis, quam oportet, attendis? Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis et excusationum umbracula quaeris.

2. Sed inspice te melius, et cognosces, quia vivit adhuc in te mundus et vanus amor placendi hominibus. Cum enim bassari refugis et confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. Sed audi verbum meum, et non curabis decem millia verba hominum. Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quae fingi malitiosissime possent, quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plus quam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum tibi extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum prae oculis, faciliter verbo movetur vituperationis. Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appetit, absque humano terrore erit. Ego enim sum judex et cognitor omnium secretorum; ego scio, qualiter res acta

est, ego injuriantem novi et sustinentem. A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Ego reum et innocentem judicabo, sed occulto judicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum saepe fallit; meum judicium verum est, stabit et non subvertetur. Latet plerumque et paucis ad singula patet; nunquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur. Ad me ergo recurrendum est in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio. Justus enim non conturbabitur, quidquid a Deo ei acciderit. Etiamsi injuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit; sed nec vane exultabit, si per alios rationabiliter excusetur. Pensat namque, quia ego sum scrutans corda et renes, qui non judico secundum faciem et humanam apparentiam. Nam saepe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile.

5. Domine Deus, judex juste, fortis et patiens, qui hominum nosti fragilitatem et pravitatem, esto robur meum, et tota fiducia mea; non enim mihi sufficit conscientia mea. Tu nosti, quod ego non novi; et ideo in omni reprehensione humiliare me debui et mansuete sustinere. Ignosce ergo mihi propitius, quoties sic non egi, et dona iterum gratiam amplioris sufferentiae. Melior est enim mihi tua copiosa misericordia ad consecutionem indulgentiae, quam mea opinata justitia pro defensione latentis conscientiae. Et si nihil mihi conscius sum, tamen in hoc justificare me non possum: quia remota misericordia tua non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

CAPUT XLVII.

Quod omnia gravia pro aeterna vita sunt toleranda.

Fili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te deji-

ciant usquequaque: sed mea promissio in omni eventu te roboret et consoletur. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram. Non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus. Exspecta paulisper, et videbis celerem finem malorum. Veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus. Modicum est et breve omne, quod transit cum tempore.

2. Age, quod agis; fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria; digna est his omnibus et majoribus praeliis vita aeterna. Veniet pax in die una, quae nota est Domino. Et erit non dies neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma et requies secura. Non dices tunc: Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Neque clamabis: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! quoniam praecipitabitur mors, et salus erit indefectiva, anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis et decora.

3. O si vidisses Sanctorum in coelo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles et quasi vita ipsa indigni putabantur: profecto te statim humiliares usque ad terram, et affectares potius omnibus subesse, quam uni praeesse; nec hujus vitae laetos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes, et pro nihilo inter homines computari maximum lucrum duceres.

4. O si tibi haec saperent et profunde ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri? Nonne pro vita aeterna cuncta laboriosa sunt toleranda? Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei. Leva igitur faciem tuam in coelum. Ecce, ego et omnes Sancti mei mecum, qui in hoc saeculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo consolantur, modo securi sunt, modo requiescunt, et sine fine mecum in regno Patris mei permanebunt.

CAPUT XLVIII.

De die aeternitatis et hujus vitae angustiis.

O supernae civitatis mansio beatissima! O dies aeternitatis clarissima, quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat; dies semper laeta, semper secura, et nunquam statum mutans in contraria! O utinam dies illa illuxisset, et cuncta haec temporalia finem accepissent! Lucet quidem Sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi a longe et per speculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt coeli cives, quam gaudiosa sit illa; gemunt exules filii Evae, quod amara et taediosa sit ista. Dies hujus temporis parvi et mali, pleni doloribus et angustiis: ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O quando erit finis horum malorum!

Quando liberabor a misera servitute vitiorum? Quando memorabor, Domine, tui solius? Quando ad plenum laetabor in te? Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni gravamine mentis et corporis? Quando erit pax solida, pax imperturbabilis et secura, pax intus et foris, pax ex omni parte firma? Jesu bone, quando stabo ad videndum te? Quando contemplabor gloriam regni tui? Quando eris mihi omnia in omnibus? O quando ero tecum in regno tuo, quod praeparasti dilectis tuis ab aeterno? Relictus sum pauper et exul in terra hostili, ubi bella quotidiana, et infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum. Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium. Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere. Opto inhaerere coelestibus, sed deprimunt res temporales, et immortificatae passiones. Mente omnibus rebus superesse volo, carne autem invite subesse cogor. Sic ego homo infelix

mecum pugno, et factus sum mihimet ipsi gravis, dum spiritus sursum et caro quaerit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente coelestia tracto, et mox carnalium tentationum et cogitationum turba occurrit oranti! Deus meus, ne elongeris a me, neque declines in ira a servo tuo. Fulgura coruscationem tuam et dissipa eas; emitte sagittas tuas, et conturbentur omnes phantasiae inimici. Recollige sensus meos ad te; fac me oblivisci omnium mundanorum; da cito abjicere et contemnere phantasmata vitiorum. Succurre mihi, aeterna Veritas, ut nulla me moveat vanitas. Adveni, coelestis suavitas, et fugiat a facie tua omnis impuritas. Ignosce quoque mihi et misericorditer indulge, quoties praeter te aliud in oratione revolvo. Confiteor etenim vere, quia valde distracte me habere consuevi. Nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo, sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror. Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est frequenter cogitatio

mea, ubi est, quod amo. Hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat aut ex usu placet.

6. Unde tu, Veritas aeterna, aperte dixisti: Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. Si coelum diligo, libenter de coelestibus penso. Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo et de adversitatibus ejus tristor. Si carnem diligo, quae carnis sunt, saepe imaginor. Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector. Quaecumque enim diligo, de his libenter loquor et audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto. Sed beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit, qui naturae vim facit, et concupiscentias carnis fervore spiritus crucifigit: ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sit angelicis interesse choris, omnibus terrenis foris et intus exclusis.

CAPUT XLIX.

De desiderio aeternae vitae, et quanta sint certantibus bona promissa.

Fili, cum tibi desiderium aeternae beatitudinis desuper infundi sentis, et de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis: dilata cor tuum, et omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe. Redde amplissimas supernae bonitati gratias, quae tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter sublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris. Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione supernae gratiae et divini respectus: quatenus in virtutibus et majori humilitate proficias et ad futura certamina te praepares, mihique toto cordis affectu adhaerere ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, saepe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit. Sic et aliquorum desideria ad coelestia flagrant, et tamen a tentatione carnalis affectus liberi non sunt. Idcirco

nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt. Tale est et tuum saepe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum. Non enim est hoc purum et perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile et commodum, sed quod mihi est acceptabile atque honorificum: quia si recte judicas, meam ordinationem tuo desiderio et omni desiderato praeferre debes ac sequi. Novi desiderium tuum, et frequenter gemitus audivi. Jam velles esse in libertate gloriae filiorum Dei; jam te delectat domus aeterna et coelestis patria gaudio plena: sed nondum venit hora ista, sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris et probationis. Optas summo repleri bono, sed non potes hoc assequi modo. Ego sum; exspecta me, dicit Dominus, donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris et in multis exercitandus. Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, et esto robustus tam in agendo quam in patiendo naturae contraria. Oportet te novum induere hominem et in alterum virum mutari. Oportet te saepe agere, quod non vis; et quod vis, oportet relinquere. Quod aliis placet, processum habebit; quod tibi placet, ultra non proficiet. Quod alii dicunt, audietur; quod tu dicis, pro nihilo computabitur. Petent alii, et accipient; tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur. Aliis hoc vel illud committetur, tu autem ad nihil utilis judicaberis. Propter hoc natura quandoque contristabitur; et magnum, si silens portaveris. In his et similibus multis probari solet fidelis Domini servus, qualiter se abnegare et in omnibus frangere queat. Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre et pati, quae voluntati tuae adversa sunt; maxime autem, cum disconvenientia, et quae minus utilia tibi apparent, fieri jubentur. Et quia non audes resistere altiori potestati, sub dominio

constitutus: ideo durum tibi videtur ad nutum alterius ambulare, et omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem atque praemium nimis magnum: et non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiae tuae solamen. Nam et pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in coelis. Ibi quippe invenies omne quod volueris, omne quod desiderare poteris. Ibi aderit tibi totius facultas boni sine timore amittendi. Ibi voluntas tua, una semper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum. Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt praesentia, totumque affectum tuum reficient et adimplebunt usque ad summum. Ibi reddam gloriam pro contumelia perpessa, pallium laudis pro moerore, pro loco novissimo sedem regni in saecula. Ibi apparebit fructus obedientiae, gaudebit labor poenitentiae, et humilis subjectio coronabitur gloriose.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus; nec sit tibi curae, quis hoc dixerit vel jusserit. Sed hoc magnopere curato, ut sive Praelatus sive minor aut aequalis aliquid a te expoposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, et sincera voluntate studeas adimplere. Quaerat alius hoc, alius illud; glorietur ille in illo, et iste in isto, laudeturque millies mille: tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tui ipsius gaude contemptu, et in mei solius beneplacito ac honore. Hoc optandum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem Deus semper in te glorificetur.

CAPUT L.

Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.

Domine Deus, sancte Pater, sis nunc et in aeternum benedictus, quia sicut vis, sic factum est, et quod facis, bonum est. Laetetur in te servus tuus, non in se, nec in aliquo alio; quia tu solus laetitia vera, tu spes mea et corona mea, tu gaudium meum et honor meus,

Domine. Quid habet servus tuus, nisi quod a te accepit, etiam sine merito suo? Tua sunt omnia, quae dedisti et quae fecisti. Pauper sum et in laboribus a juventute mea: et contristatur anima mea nonnunquam usque ad lacrymas, quandoque etiam conturbatur spiritus meus a se, propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis a te pascuntur. Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione et devota in laude tua. Sed si te subtraxeris, sicut saepissime soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum, sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non est illi sicut heri et nudiustertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, et sub umbra alarum tuarum protegebatur a tentationibus irruentibus.

3. Pater juste, sancte et semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus. Pater amande, dignum est, ut hac hora patiatur pro

te aliquid servus tuus. Pater perpetuo venerande, venit hora, quam ab aeterno praesciebas affuturam, ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus; paululum vilipendatur, humilietur et deficiat coram hominibus, passionibus conteratur et languoribus: ut iterum tecum in aurora novae lucis resurgat et in coelestibus clarificetur. Pater sancte, tu sic ordinasti et sic voluisti; et hoc factum est, quod ipse praecepisti.

4. Haec est enim gratia ad amicum tuum, pati et tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque et a quocumque et quomodocumque id permiseris fieri. Sine consilio et providentia tua et sine causa nihil fit in terra. Bonum mihi, Domine, quod humiliasti me, ut discam justificationes tuas, et omnes elationes cordis atque praesumptiones abjiciam. Utile mihi, quod confusio cooperuit faciem meam, ut te potius, quam homines ad consolandum requiram. Didici etiam ex hoc inscrutabile judicium tuum expavescere: qui

affligis justum cum impio, sed non sine aequitate et justitia.

5. Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores et immittens angustias foris et intus. Non est, qui me consoletur, ex omnibus, quae sub coelo sunt, nisi tu Domine Deus meus, coelestis medicus animarum: qui percutis et sanas, deducis ad inferos et reducis. Disciplina tua super me, et virga tua ipsa me docebit.

6. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuae me inclino. Percute dorsum meum et collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam tortuositatem meam. Fac me pium et humilem discipulum, sicut bene facere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum. Tibi me et omnia mea ad corrigendum commendo; melius est hic corripi, quam in futuro. Tu scis omnia et singula, et nil te latet in humana conscientia. Antequam fiant, nosti ventura; et non opus est tibi, ut quis te doceat aut admoneat de

his, quae geruntur in terra. Tu scis, quid expedit ad profectum meum, et quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam. Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, et ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius nec clarius, quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire quod sciendum est, hoc amare, quod amandum est, hoc laudare, quod tibi summe placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit. Non me sinas secundum visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in judicio vero de visibilibus et spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur saepe hominum sensus in judicando; falluntur et amatores saeculi, visibilia tantummodo amando. Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major? Fallax fallacem, vanus vanum, caecus caecum,

infirmus infirmum decipit, dum exaltat; et veraciter magis confundit, dum inaniter laudat. Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est et non amplius, ait humilis sanctus Franciscus.

CAPUT LI.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur a summis.

Fili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum ob originalem corruptelam ad inferiora descendere, et onus corruptibilis vitae etiam invite et cum taedio portare. Quamdiu mortale corpus geris, taedium senties et gravamen cordis. Oportet ergo saepe in carne de carnis onere gemere, eo quod non vales spiritualibus studiis et divinae contemplationi indesinenter inhaerere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere, et in bonis actibus te recreare, adventum meum et supernam visita-

tionem firma confidentia expectare, exilium tuum et ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris et ab omnibus anxietatibus libereris. Nam faciam te laborum oblivisci et interna quiete perfrui. Expandam coram te prata scripturarum, ut dilatato corde currere incipias viam mandatorum meorum. Et dices: Non sunt condignae passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis.

CAPUT LII.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus.

Domine, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione; et ideo juste mecum agis, quando me inopem et desolatum relinquis. Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem. Unde nihil dignus sum, quam flagellari et puniri, quia graviter et saepe te offendi et in multis valde deliqui. Ergo vera pensata ratione, nec minima sum

dignus consolatione. Sed tu, clemens et misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum divitias bonitatis tuae in vasa misericordiae, etiam praeter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum. Tuae enim consolationes non sunt sicut humanae confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam coelestem consolationem? Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum et ad emendationem pigrum fuisse. Verum est, et negare non possum. Si aliter dicerem, tu stares contra me, et non esset, qui defenderet. Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum et ignem aeternum? In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio et contemptu, nec decet me inter tuos devotos commorari. Et licet hoc aegre audiam, tamen adversum me pro veritate peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare.

3. Quid dicam reus et omni confusione

plenus? Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine, peccavi; miserere mei, ignosce mihi. Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine. Quid tam maxime a reo et misero peccatore requiris, nisi ut conteratur et humiliet se pro delictis suis? In vera contritione et cordis humiliatione nascitur spes veniae, reconciliatur perturbata conscientia, recuperatur gratia perdita, tuetur homo a futura ira, et occurrunt sibi mutuo, in osculo sancto, Deus et poenitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est, Domine, sacrificium, longe suavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum. Hoc est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor contritum et humiliatum nunquam despexisti. Ibi est locus refugii a facie irae inimici. Ibi emendatur et abluitur, quidquid aliunde contractum est et inquinatum.

CAPUT LIII.

Quod gratia Dei non miscetur terrena sapientibus.

Fili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus nec consolationibus terrenis. Abjicere ergo oportet impedimenta gratiae, si optas ejus infusionem suscipere. Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem et puram conscientiam. Totum mundum nihil aestima; Dei vacationem omnibus exterioribus antepone. Non enim poteris mihi vacare et in transitoriis pariter delectari. A notis et a caris oportet elongari, et ab omni temporali solatio mentem tenere privatam. Sic obsecrat beatus Apostolus Petrus, ut tamquam advenas et peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo. Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, aeger necdum capit animus, nec animalis homo no-

vit interni hominis libertatem. Attamen si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis quam propinquis, et a nemine magis cavere, quam a se ipso. Si temet ipsum perfecte viceris, cetera facilius subjugabis. Perfecta victoria est, de semet ipso triumphare. Qui enim semet ipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi et ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor est sui et dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, et securim ad radicem ponere, ut evellas et destruas occultam et inordinatam inclinationem ad te ipsum, et ad omne privatum et materiale bonum. Ex hoc vitio, quod homo semet ipsum nimis inordinate diligit, paene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto et subacto malo pax magna et tranquillitas erit continuo. Sed quia pauci sibi ipsis perfecte mori laborant, nec plene extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt. Qui autem libere me-

cum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas et inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturae privato amore concupiscenter inhaereat.

CAPUT LIV.

De diversis motibus naturae et gratiae.

Fili, diligenter adverte motus naturae et gratiae, quia valde contrarie et subtiliter moventur, et vix, nisi a spirituali et intime illuminato homine discernuntur. Omnes quidem bonum appetunt, et aliquid boni in suis dictis vel factis praetendunt; ideo sub specie boni multi falluntur.

2. Natura callida est, et multos trahit, illaqueat et decipit, et se semper pro fine habet: sed gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mala declinat, fallacias non praetendit, et omnia pure propter Deum agit, in quo et finaliter requiescit.

3. Natura invite vult mori, nec premi, nec superari vult, nec subesse, nec sponte subjugari: gratia vero studet mortificationi pro-

priae, resistit sensualitati, quaerit subjici, appetit vinci, nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare et esse; atque propter Deum omni humanae creaturae humiliter parata est inclinari.

4. Natura pro suo commodo laborat, et quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit: gratia autem, non quid sibi utile et commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

5. Natura libenter honorem et reverentiam accipit: gratia vero omnem honorem et gloriam Deo fideliter attribuit.

6. Natura confusionem timet et contemptum: gratia autem gaudet pro nomine Jesu pati contumeliam.

7. Natura otium amat et quietem corporalem; gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

8. Natura quaerit habere curiosa et pulchra, abhorret vilia et grossa: gratia vero simplicibus delectatur et humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui pannis.

9. Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur de damno, irritatur levi injuriae verbo: sed gratia attendit aeterna, non inhaeret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbis durioribus acerbatur, quia thesaurum suum et gaudium in coelo, ubi nil perit, constituit.

10. Natura cupida est, et libentius accipit quam donat, amat propria et privata: gratià autem pia est et communis, vitat singularia, contentatur paucis, beatius dare judicat quam accipere.

11. Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates et discursus: sed gratia trahit ad Deum et ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

12. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum: sed gratia in solo Deo quaerit consolari, et in summo bono super omnia visibilia delectari.

13. Natura totum agit propter lucrum et

commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut aequale, aut melius, aut laudem vel favorem pro benefactis consequi sperat, et multum ponderari sua gesta et dona et dicta concupiscit. Gratia vero nil temporale quaerit, nec aliud praemium, quam Deum solum pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum haec sibi ad assecutionem aeternorum valeant deservire.

14. Natura gaudet de amicis multis et propinquis, gloriatur de nobili loco et ortu generis; arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus. Gratia autem et inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur, nec locum nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit; favet magis pauperi quam diviti, compatitur plus innocenti quam potenti; congaudet veraci, non fallaci; exhortatur semper bonos meliora charismata aemulari, et Filio Dei per virtutes assimilari.

15. Natura de defectu et molestia cito conqueritur: gratia constanter fert inopiam.

16. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat et arguit: gratia autem ad Deum cuncta reducit, unde originaliter emanant; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter praesumit; non contendit, nec suam sententiam aliis praefert, sed in omni sensu et intellectu, aeternae sapientiae ac divino examini se submittit.

17. Natura appetit scire secreta et nova audire; vult exterius apparere et multa per sensus experiri; desiderat agnosci et agere, unde laus et admiratio procedit. Sed gratia non curat nova nec curiosa percipere, quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum. cum nihil novum et durabile sit super terram. Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam et ostentationem devitare, laudanda et digne miranda humiliter abscondere, et de omni re et in omni scientia, utilitatis fructum atque Dei laudem et honorem quaerere. Non vult se nec sua praedicari, sed Deum in donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera caritate largitur.

18. Haec gratia supernaturale lumen et

quoddam Dei speciale donum est, et proprie electorum signaculum et pignus salutis aeternae: quae hominem de terrenis ad coelestia amanda sustollit, et de carnali spiritualem efficit. Quanto igitur natura amplius premitur et vincitur, tanto major gratia infunditur; et quotidie novis visitationibus interior homo secundum imaginem Dei reformatur.

CAPUT LV.

De corruptione naturae et efficacia gratiae divinae.

Domine Deus meus, qui me creasti ad imaginem et similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam et necessariam ad salutem, ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata et in perditionem. Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meae, et captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis; nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenter infusa.

2. Opus est gratia tua et magna gratia, ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua. Nam per primum hominem Adam lapsa, et vitiata per peccatum, in omnes homines poena hujus maculae descendit: ut ipsa natura, quae bona et recta a te condita fuit, pro vitio jam et infirmitate corruptae naturae ponatur, eo quod motus ejus sibi relictus ad malum et inferiora trahit. Nam modica vis, quae remansit, est tanquam scintilla quaedam latens in cinere. Haec est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni et mali, veri falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne, quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod condelector legi tuae secundum interiorem hominem, sciens mandatum tuum fore bonum, justum et sanctum, arguens etiam omne malum, et peccatum fugiendum. Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quam rationi. Hinc est, quod velle

bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio. Hinc saepe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio et deficio. Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, et qualiter agere debeam, clare satis video: sed propriae corruptionis pondere pressus ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi necessaria, Domine, tua gratia ad inchoandum bonum, ad proficiendum et ad perficiendum! Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratia. O vere coelestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturae ponderanda! Nihil artes, nihil divitiae, nihil pulchritudo vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia valent apud te, Domine, sine gratia. Nam dona naturae bonis et malis sunt communia; electorum autem proprium donum est gratia sive dilectio, qua insigniti digni habentur vita aeterna. Tantum eminet haec gratia, ut nec donum prophetiae, nec signorum operatio, nec

quantalibet alta speculatio aliquid aestimetur sine ea. Sed neque fides, neque spes, neque aliae virtutes, tibi acceptae sunt sine caritate et gratia.

5. O beatissima gratia, quae pauperem spiritu virtutibus divitem facis: et divitem multis bonis, humilem corde reddis. Veni, descende ad me, reple me mane consolatione tua, ne deficiat prae lassitudine et ariditate mentis anima mea. Obsecro Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis; sufficit enim mihi gratia tua, ceteris non obtentis, quae desiderat natura. Si fuero tentatus et vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua. Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert et auxilium. Cunctis hostibus potentior est, sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinae, lumen cordis, solamen pressurae, fugatrix tristitiae, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum. Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, et stirps inutilis ad ejiciendum? Tua ergo me, Domine, gratia semper et

praeveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter praestet esse intentum, per Jesum Christum Filium tuum. Amen.

CAPUT LVI.

Quod nos ipsos abnegare et Christum imitari debemus per crucem.

Fili, quantum a te vales exire, tantum in me poteris transire. Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit, sic se interius relinquere, Deo conjungit. Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea sine contradictione et querela. Sequere me: Ego sum via, veritas, et vita. Sine via non itur, sine veritate non cognoscitur, sine vita non vivitur. Ego sum via, quam sequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam sperare debes. Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis. Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata. Si manseris in via mea, cognosces veritatem, et veritas liberabit te, et apprehendes vitam aeternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Si vis veritatem cognoscere, crede mihi. Si vis perfectus esse, vende omnia. Si vis esse discipulus meus, abnega temet ipsum Si vis beatam vitam possidere, praesentem vitam contemne. Si vis exaltari in coelo, humilia te in mundo. Si vis regnare mecum, porta crucem mecum. Soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis et verae lucis.

3. Domine Jesu, quia arcta est via tua et mundo despecta, dona mihi, te cum mundi despectu imitari. Non enim major est servus domino suo, nec discipulus supra magistrum. Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea et sanctitas vera. Quidquid extra eam lego vel audio, non me recreat nec delectat plene.

4. Fili, quia haec scis et legisti omnia, beatus eris, si feceris ea. Qui habet mandata mea et servat ea, ipse est, qui diligit me; et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum, et faciam eum consedere mecum in regno Patris mei.

5. Domine Jesu, sicut dixisti et promisisti, sic utique fiat, et mihi promereri contingat. Suscepi, suscepi de manu tua crucem; portabo, et portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi. Vere vita boni monachi crux est, sed dux paradisi. Inceptum est, retro abire non licet, nec relinquere oportet.

6. Eia fratres, pergamus simul, Jesus erit nobiscum. Propter Jesum suscepimus hanc crucem; propter Jesum perseveremus in cruce. Erit adjutor noster, qui est dux noster et praecessor. En, Rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter, nemo metuat terrores; simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriae nostrae, ut fugiamus a cruce.

CAPUT LVII.

Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus.

Fili, magis placent mihi patientia et humilitas in adversis, quam multa consolatio et

devotio in prosperis. Ut quid te contristat parvum factum contra te dictum? Si amplius fuisset, commoveri non debuisses. Sed nunc permitte transire; non est primum nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris. Satis virilis es, quamdiu nil obviat adversi. Bene etiam consulis, et alios nosti roborare verbis; sed cum ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis consilio et robore. Attende magnam fragilitatem tuam, quam saepius experiris in modicis objectis; tamen pro salute tua ista fiunt, cum haec et similia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde; et si te tetigerit tribulatio, non tamen dejiciat nec diu implicet. Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter. Etiamsi minus libenter audis, et indignationem sentis: reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur. Cito conquiescet commotio excitata, et dolor internus revertente dulcorabitur gratia. Adhuc vivo ego, dicit Dominus, juvare te paratus, et solito amplius

consolari; si confisus fueris mihi, et devote invocaveris me.

3. Animaequior esto, et ad majorem sustinentiam accingere. Non est totum frustratum, si te saepius percipis tribulatum vel graviter tentatum. Homo es, et non Deus; caro es, non Angelus. Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in coelo et primo homini in paradiso? Ego sum, qui moerentes erigo sospitate, et suam cognoscentes infirmitatem ad meam proveho divinitatem.

4. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo. Quid facerem in tantis tribulationibus et angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus? Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curae est, quae et quanta passus fuero? Da finem bonum, da felicem ex hoc mundo transitum. Memento mei, Deus meus, et dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII.

De altioribus rebus et ocultis Dei judiciis non scrutandis.

Fili, caveas disputare de altis materiis et de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur et ille ad tantam gratiam assumitur; cur etiam iste tantum affligitur et ille tam eximie exaltatur. Ista omnem humanam facultatem excedunt, nec ad investigandum judicium divinum ulla ratio praevalet, vel disputatio. Quando ergo haec tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetae: **Justus es, Domine, et rectum judicium tuum**; et illud: **Judicia Domini vera, justificata in semet ipsa.** Judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno coelorum. Talia generant saepe lites et contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam et vanam gloriam:

unde oriuntur invidiae et dissensiones, dum iste illum Sanctum, et alius alium conatur superbe praeferre. Talia autem velle scire et investigare nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent: quia non sum Deus dissensionis, sed pacis; quae pax magis in humilitate vera, quam in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos Sanctos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius, quam divino. Ego sum, qui cunctos condidi Sanctos; ego donavi gratiam, ego praestiti gloriam. Ego novi singulorum merita; ego praeveni eos in benedictionibus dulcedinis meae. Ego praescivi dilectos ante saecula; ego eos elegi de mundo, non ipsi me praeelegerunt. Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam; ego perduxi eos per tentationes varias. Ego infudi consolationes magnificas, ego dedi perseverantiam, ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum et novissimum agnosco, ego omnes inaestimabili dilectione amplector. Ego

laudandus sum in omnibus Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum et honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi et praedestinavi sine ullis praecedentibus propriis meritis. Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum et magnum ego feci. Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat et mihi, et ceteris omnibus in regno coelorum. Omnes unum sunt per caritatis vinculum; idem sentiunt, idem volunt, et omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem, quod multo altius est, plus me, quam se et sua merita diligunt. Nam supra se rapti, et extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo et fruitive quiescunt. Nihil est, quod eos avertere possit aut deprimere: quippe qui aeterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis caritatis. Taceant igitur carnales et animales homines de Sanctorum statu disserere, qui non norunt nisi privata gaudia diligere. Demunt et addunt pro sua inclinatione, non prout placet aeternae veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt. Multum adhuc naturali affectu et humana amicitia ad hos vel ad illos trahuntur, et sicut in inferioribus se habent, ita et de coelestibus imaginantur. Sed est distantia incomparabilis, quae imperfecti cogitant, et quae illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiose tractare, quae tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage et intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri. Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno coelorum: quid ei haec notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, et in majorem nominis mei laudem exsurgeret? Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine et virtutum suarum parvitate cogitat, et quam longe a perfectione Sanctorum distat, quam is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat. Melius est Sanctos devotis precibus et lacry-

mis exorare, et eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene et optime contentantur, si homines scirent contentari et vaniloquia sua compescere. Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinita caritate mea donavi. Tanto amore divinitatis et gaudio supereffluenti replentur, ut nihil eis desit gloriae, nihilque possit deesse felicitatis. Omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in se ipsis, et mihi viciniores et dilectiores existunt. Ideoque habes scriptum, quia mittebant coronas suas ante Deum, et ceciderunt in facies suas coram Agno, et adoraverunt viventem in saecula saeculorum.

9. Multi quaerunt, quis major sit in regno Dei, qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari. Magnum est, vel minimum esse in coelo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabuntur et erunt. Minimus erit

in mille, et peccator centum annorum morietur. Cum enim quaererent discipuli, quis major esset in regno coelorum, tale audierunt responsum: Nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum coelorum. Quicunque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno coelorum.

10. Vae eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur, quoniam humilis janua regni coelestis eos non admittet intrare. Vae etiam divitibus, qui habent hic consolationes suas, quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes. Gaudete humiles, et exultate pauperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen in veritate ambulatis.

CAPUT LIX.

Quod omnis spes et fiducia in solo Deo est figenda.

Domine, quae est fiducia mea, quam in hac vita habeo, aut quod majus solatium meum ex omnibus apparentibus sub coelo? Nonne tu,

Domine Deus meus, cujus misericordiae non est numerus? Ubi mihi bene fuit sine te? Aut quando male esse potuit praesente te? Malo pauper esse propter te, quam dives sine te. Eligo potius tecum in terra peregrinari, quam sine te coelum possidere. Ubi tu, ibi coelum; atque ibi mors et infernus, ubi tu non es. Tu mihi in desiderio es; et ideo post te gemere, clamare et exorare necesse est. In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportunius, nisi in te solo Deo meo. Tu es spes mea, tu fiducia mea, tu consolator meus et fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quae sua sunt, quaerunt: tu salutem meam et profectum meum solummodo praetendis, et omnia in bonum mihi convertis. Etiamsi variis tentationibus et adversitatibus exponas me, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti. In qua probatione non minus diligi debes et laudari, quam si coelestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem meam et refugium, in te omnem tribulationem et angustiam meam constituo; quia totum infirmum et instabile invenio, quidquid extra te conspicio. Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes consiliarii responsum utile dare, neque libri doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus contutari: si tu ipse non assistas, juves, confortes, consoleris, instruas et custodias.

4. Omnia namque, quae ad pacem videntur esse et felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt. Fons ergo omnium bonorum, et altitudo vitae et profunditas eloquiorum tu es; et in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum tuorum. Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater. Benedic et sanctifica animam meam benedictione coelesti, ut fiat habitatio sancta tua, et sedes aeternae gloriae tuae, nihilque in tem-

plo tuae divinitatis inveniatur, quod oculos tuae majestatis offendat. Secundum magnitudinem bonitatis tuae, et multitudinem miserationum tuarum respice in me, et exaudi orationem pauperis servi tui, longe exulantis in regione umbrae mortis. Protege et conserva animam servuli tui inter tot discrimina vitae corruptibilis, ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis ad patriam perpetuae claritatis. Amen.

DE

IMITATIONE CHRISTI

LIBER QUARTUS.

De Sacramento Altaris.

1842
Venite ad me omnes, qui
laboratis et onerati estis

Devota exhortatio ad sacram Communionem.

VOX CHRISTI.

Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos, dicit Dominus. Panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita. Accipite et comedite, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur; hoc facite in meam commemorationem. Qui man-

ducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. Verba, quae ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt.

CAPUT I.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

Haec sunt verba tua, Christe, Veritas aeterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta. Quia ergo tua sunt et vera, gratanter mihi et fideliter cuncta sunt accipienda. Tua sunt, et tu ea protulisti; et mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti. Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut arctius inserantur cordi meo. Excitant me verba tantae pietatis, plena dulcedinis et dilectionis, sed terrent me delicta propria, et ad capienda tanta mysteria me reverberat impura conscientia. Provocat me dulcedo verborum tuorum, sed onerat multitudo vitiorum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te accedam, si tecum velim habere partem; et ut immortalitatis accipiam alimoniam, si aeternam cupiam obtinere vitam et gloriam. Venite, inquis, ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. O dulce et amicabile verbum in aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus, egenum et pauperem invitas ad Communionem tui sanctissimi Corporis. Sed quis ego sum, Domine, ut ad te praesumam accedere? Ecce, coeli coelorum te non capiunt; et tu dicis: Venite ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio et tam amicabilis invitatio? Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim praesumere? Quomodo te introducam in domum meam, qui saepius offendi benignissimam faciem tuam? Reverentur Angeli et Archangeli, metuunt sancti et justi; et tu dicis: Venite ad me omnes. Nisi tu Domine hoc diceres, quis verum esse crederet? Et nisi tu juberes, quis accedere attentaret?

4. Ecce, Noë, vir justus, in arcae fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: et ego quomodo me potero una hora praeparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam? Moyses, famulus tuus magnus, et specialis amicus tuus, arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam et mundissimo vestivit auro, ut tabulas legis in ea reponeret: et ego, putrida creatura, audebo te conditorem legis ac vitae datorem tam facile suscipere? Salomon, sapientissimus regum Israel, templum magnificum septem annis in laudem nominis tui aedificavit, et octo diebus festum dedicationis ejus celebravit, mille hostias pacificas obtulit, et arcam foederis in clangore buccinae et jubilo in locum sibi praeparatum solemniter collocavit. Et ego infelix et pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devote novi horam? et utinam vel semel digne fere mediam!

5. O mi Deus, quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt! Heu, quam pusillum

est, quod ago! Quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono! Raro totus collectus, rarissime ab omni distractione purgatus. Et certe in tua salutari Deitatis praesentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura: quia non Angelum, sed Angelorum Dominum suscepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distantia inter arcam foederis cum suis reliquiis, et mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus; inter legalia illa sacrificia futurorum praefigurativa, et veram Corporis tui hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco praesentiam? Cur non majori me praeparo sollicitudine ad tua sancta sumenda: quando illi antiqui sancti Patriarchae et Prophetae, reges quoque et principes cum universo populo, tantum devotionis demonstrarunt affectum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus Rex David coram

arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta patribus; fecit diversi generis organa, psalmos edidit, et cantari instituit cum laetitia, cecinit et ipse frequenter in cithara, Spiritus sancti afflatus gratia; docuit populum Israel toto corde Deum laudare, et ore consono diebus singulis benedicere et praedicare. Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinae laudis extitit recordatio coram arca testamenti: quanta nunc mihi et omni populo Christiano habenda est reverentia et devotio in praesentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi?

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis Sanctorum, et mirantur auditis gestis eorum; ampla aedificia templorum inspiciunt, et osculantur sericis et auro involuta sacra ossa ipsorum. Et ecce, tu praesens es hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus Sanctorum, Creator hominum, et Dominus Angelorum. Saepe in talibus videndis curiositas est hominum et novitas invisorum, et modicus reportatur emendationis fructus, ma-

xime ubi est tam levis sine vera contritione discursus. Hic autem in Sacramento altaris totus praesens es, Deus meus, homo Christus Jesus: ubi et copiosus percipitur aeternae salutis fructus, quotiescunque fueris digne ac devote susceptus. Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas, sed firma fides, devota spes et sincera caritas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum, quam suaviter et gratiose cum electis tuis disponis, quibus temet ipsum in Sacramento sumendum proponis! Hoc namque omnem intellectum superat; hoc specialiter devotorum corda trahit, et accendit affectum. Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam et virtutis amorem frequenter recipiunt.

11. O admirabilis et abscondita gratia Sacramenti, quam norunt tantum Christi fideles, infideles autem et peccatis servientes experiri non possunt! In hoc Sacramento confertur

spiritualis gratia, et reparatur in anima virtus amissa, et per peccatum deformata redit pulchritudo. Tanta est aliquando haec gratia, ut ex plenitudine collatae devotionis non tantum mens, sed et debile corpus vires sibi praestitas sentiat ampliores.

12. Dolendum tamen est et miserandum valde super tepiditate et negligentia nostra, quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum, in quo tota spes salvandorum consistit et meritum. Ipse enim est sanctificatio nostra et redemptio; ipse consolatio viatorum, et Sanctorum aeterna fruitio. Dolendum itaque valde, quod multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod coelum laetificat, et mundum conservat universum. Heu caecitas et duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, et ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere!

13. Si enim hoc sanctissimum Sacramentum in uno tantum celebraretur loco, et ab uno tantum consecraretur sacerdote in mundo:

quanto putas desiderio ad illum locum et ad talem Dei sacerdotem homines afficerentur, ut divina mysteria celebrari viderent? Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, et in multis locis offertur Christus, ut tanto major appareat gratia et dilectio Dei ad hominem, quanto latius est sacra Communio diffusa per omnem orbem. Gratias tibi, Jesu bone, pastor aeterne, qui nos pauperes et exules dignatus es pretioso Corpore et Sanguine tuo reficere, et ad haec mysteria percipienda etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo: Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

CAPUT II.

Quod magna bonitas et caritas Dei in Sacramento homini exhibetur.

Vox Discipuli.

Super bonitate tua et magna misericordia tua, Domine, confisus, accedo aeger ad Salvatorem, esuriens et sitiens ad fontem vitae, egenus ad Regem coeli, servus ad Dominum,

creatura ad Creatorem, desolatus ad meum pium consolatorem. Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? Quis ego sum, ut praestes mihi te ipsum? Quomodo audet peccator coram te apparere? Et tu quomodo dignaris ad peccatorem venire? Tu nosti servum tuum, et scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi praestes. Confiteor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, et gratias ago propter nimiam caritatem. Propter temet ipsum enim hoc facis, non propter mea merita; ut bonitas tua mihi magis innotescat, caritas amplior ingeratur, et humilitas perfectius commendetur. Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri jussisti, placet et mihi dignatio tua; et utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime et benignissime Jesu, quanta tibi reverentia et gratiarum actio cum perpetua laude pro susceptione sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur! Sed quid cogitabo in hac Communione, in accessu ad Dominum

meum, quem debite venerari nequeo, et tamen devote suscipere desidero? Quid cogitabo melius et salubrius, nisi me ipsum totaliter humiliando coram te, et tuam infinitam bonitatem exaltando supra me? Laudo te, Deus meus, et exalto in aeternum. Despicio me et subjicio tibi in profundum vilitatis meae.

3. Ecce, tu Sanctus sanctorum, et ego sordes peccatorum. Ecce, tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere. Ecce, tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitas ad convivium tuum. Tu mihi dare vis coelestem cibum et panem Angelorum ad manducandum: non alium sane, quam te ipsum, panem vivum, qui de coelo descendisti et das vitam mundo.

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! Quam magnae gratiarum actiones et laudes tibi pro his debentur! O quam salutare et utile consilium tuum, cum istud instituisti! Quam suave et jucundum convivium, cum te ipsum in cibum donasti! O quam admirabilis operatio tua, Domine,

quam potens virtus tua, quam infallibilis veritas tua! Dixisti enim, et facta sunt omnia: et hoc factum est, quod ipse jussisti.

5. Mira res et fide digna, ac humanum vincens intellectum, quod tu, Domine Deus meus, verus Deus et homo, sub modica specie panis et vini integer contineris, et sine consumptione a sumente manducaris. Tu, Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis; conserva cor meum et corpus meum immaculatum, ut laeta et pura conscientia saepius tua valeam celebrare mysteria, et ad meam perpetuam accipere salutem, quae ad tuum praecipue honorem et memoriale perenne sanxisti et instituisti.

6. Laetare, anima mea, et gratias age Deo pro tam nobili munere et solatio singulari in hac lacrymarum valle tibi relicto. Nam quoties hoc mysterium recolis et Christi Corpus accipis, toties tuae redemptionis opus agis et particeps omnium meritorum Christi efficeris. Caritas etenim Christi nunquam minuitur, et

magnitudo propitiationis ejus nunquam exhauritur. Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes, et magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare. Ita magnum, novum et jucundum tibi videri debet, cum celebras aut missam audis, ac si eodem die Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset, aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur et moreretur.

CAPUT III.

Quod utile sit saepe communicare.

Vox Discipuli.

Ecce, ego ad te venio, Domine, ut bene mihi sit ex munere tuo, et laetificer in convivio sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi, Deus. Ecce, in te est totum, quod desiderare possum et debeo; tu salus mea et redemptio, spes et fortitudo, decus et gloria. Laetifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te, Domine Jesu, animam meam levavi. Desidero te nunc de-

vote ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachaeo merear a te benedici ac inter filios Abrahae computari. Anima mea Corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, et sufficit; nam praeter te nulla consolatio valet. Sine te esse nequeo, et sine visitatione tua vivere non valeo. Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, et in remedium salutis meae recipere; ne forte deficiam in via, si fuero coelesti fraudatus alimonia. Sic enim tu misericordissime Jesu, praedicans populis et varios curans languores, aliquando dixisti: Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via. Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti. Tu es enim suavis refectio animae: et qui te digne manducaverit, particeps et heres erit aeternae gloriae. Necessarium quidem mihi est, qui tam saepe lābor et pecco, tam cito torpesco et deficio; ut per frequentes orationes et confessiones ac sacram Cor-

poris tui perceptionem me renovem, mundem et accendam; ne forte diutius abstinendo, a sancto proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, et nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora. Retrahit ergo sancta Communio a malo, et confortat in bono. Si enim modo tam saepe negligens sum et tepidus, quando communico aut celebro; quid fieret, si medelam non sumerem, et tam grande juvamen non quaererem? Et licet omni die non sim aptus nec ad celebrandum bene dispositus, dabo tamen operam, congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantae gratiae participem me praebere. Nam haec est una principalis fidelis animae consolatio, quamdiu peregrinatur a te in mortali corpore, ut saepius memor Dei sui, dilectum suum devota suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuae pietatis dignatio, quod tu, Domine Deus, creator et vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignaris

venire animam, et cum tota divinitate tua ac humanitate, ejus impinguare esuriem! O felix mens et beata anima, quae te Dominum Deum suum meretur devote suscipere, et in tui susceptione spirituali gaudio repleri! O quam magnum suscipit Dominum, quam dilectum inducit hospitem, quam jucundum recipit socium, quam fidelem acceptat amicum, quam speciosum et nobilem amplectitur sponsum prae omnibus dilectis, et super omnia desiderabilia amandum! Sileant a facie tua, dulcissime dilecte meus, coelum et terra et omnis ornatus eorum; quoniam, quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuae est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiae non est numerus.

CAPUT IV.

Quod multa bona praestantur devote communicantibus.

Vox Discipuli.

Domine Deus meus, praeveni servum tuum in benedictionibus dulcedinis tuae, ut ad tuum

magnificum Sacramentum digne ac devote merear accedere. Excita cor meum in te, et a gravi torpore exue me. Visita me in salutari tuo ad gustandam in spiritu suavitatem tuam, quae in hoc Sacramento tamquam in fonte plenarie latet. Illumina quoque oculos meos ad intuendum tantum mysterium, et ad credendum illud indubitata fide, me robora. Est enim operatio tua non humana potentia; tua sacra institutio non hominis adinventio. Non enim ad haec capienda et intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quae Angelicam etiam subtilitatem transcendunt. Quid ergo ego peccator indignus, terra et cinis, de tam alto sacro secreto potero investigare et capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona firma fide et in tua jussione ad te cum spe ac reverentia accedo, et vere credo, quia tu praesens es hic in Sacramento, Deus et homo. Vis ergo, ut te suscipiam, et me ipsum tibi in caritate uniam. Unde tuam precor clementiam, et specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam: ut totus in te liquefiam et

amore pereffluam, atque de nulla alia consolatione amplius me intromittam. Est enim hoc altissimum et dignissimum Sacramentum salus animae et corporis, medicina omnis spiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, passiones frenantur, tentationes vincuntur aut minuuntur, gratia major infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur et caritas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, et adhuc saepius largiris in Sacramento dilectis tuis devote communicantibus, Deus meus, susceptor animae meae, reparator infirmitatis humanae, et totius dator consolationis internae. Nam multam ipsis consolationem adversus varias tribulationes infundis, et de imo dejectionis propriae ad spem tuae protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas et illustras: ut, qui anxii primum et sine affectione se ante Communionem senserant, postea refecti cibo potuque coelesti in melius se mutatos inveniant. Quod idcirco cum electis tuis ita dispensanter agis, ut veraciter

agnoscant et patenter experiantur, quantum infirmitatis ex se ipsis habeant, et quid bonitatis ac gratiae ex te consequantur. Quia ex semet ipsis frigidi, duri, et indevoti: ex te autem ferventes, alacres, et devoti esse merentur. Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat? Aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit? Et tu fons es semper plenus et superabundans, ignis jugiter ardens et nunquam deficiens.

4. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen coelestis fistulae, ut saltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam sitim meam et non penitus exarescam. Et si necdum totus coelestis et tam ignitus, ut Cherubim et Seraphim, esse possum: conabor tamen devotioni insistere et cor meum praeparare, ut vel modicam divini incendii flammam, ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram. Quidquid autem mihi deest, Jesu bone, Salvator

sanctissime, tu pro me supple benigne ac gratiose, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens: Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor et premor; et non est qui adjuvet, non est qui liberet et salvum faciat, nisi tu, Domine Deus, salvator meus: cui committo me et omnia mea, ut me custodias et perducas in vitam aeternam. Suscipe me in laudem et gloriam nominis tui, qui Corpus tuum et Sanguinem in cibum et potum mihi parasti. Praesta, Domine Deus salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui crescat meae devotionis affectus.

CAPUT V.

De dignitate Sacramenti et statu Sacerdotali.

VOX DILECTI.

Si haberes angelicam puritatem et sancti Joannis Baptistae sanctitatem, non esses di-

gnus hoc Sacramentum accipere nec tractare. Non enim hoc meritis debetur hominum, quod homo consecret et tractet Christi Sacramentum, et sumat in cibum panem Angelorum. Grande mysterium et magna dignitas Sacerdotum, quibus datum est, quod Angelis non est concessum. Soli namque Sacerdotes rite in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi et Corpus Christi consecrandi. Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei per jussionem et institutionem Dei; Deus autem ibi principalis est auctor et invisibilis operator, cui subest omne quod voluerit, et paret omne quod jusserit

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui aut alicui signo visibili. Ideoque cum timore et reverentia ad hoc opus est accedendum. Attende tibi et vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi. Ecce, Sacerdos factus es et ad celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter et devote in suo tempore Deo sacrifi-

cium offeras, et te ipsum irreprehensibilem exhibeas. Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinae, et ad majorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, et aliis bonae vitae exemplum praebere. Ejus conversatio non cum popularibus et communibus hominum viis, sed cum Angelis in coelo aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter roget. Habet ante se et retro Dominicae crucis signum, ad memorandam jugiter Christi passionem. Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, et sequi ferventer studeat. Post se cruce signatus est, ut adversa quaelibet ab aliis illata, clementer pro Deo toleret. Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat; post se, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat, et se medium inter Deum et peccatorem constitutum esse sciat,

nec ab oratione et oblatione sancta torpescat, donec gratiam et misericordiam impetrare mereatur. Quando Sacerdos celebrat, Deum honorat, Angelos laetificat, Ecclesiam aedificat, vivos adjuvat, defunctis requiem praestat, et sese omnium bonorum participem efficit.

CAPUT VI.

Interrogatio de exercitio ante Communionem.

VOX DISCIPULI.

Cum tuam dignitatem, Domine, et meam vilitatem penso, valde contremisco et in me ipso confundor. Si enim non accedo, vitam fugio; et si indigne me ingessero, offensam incurro. Quid ergo faciam, Deus meus, auxiliator meus et consiliator in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam; propone breve aliquod exercitium sacrae Communioni congruum. Utile est enim scire, qualiter scilicet devote ac reverenter tibi praeparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum

Sacramentum, seu etiam celebrandum tam magnum et divinum sacrificium.

CAPUT VII.

De discussione propriae conscientiae et emendationis proposito.

VOX DILECTI.

Super omnia cum summa humilitate cordis et supplici reverentia, cum plena fide et pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum et sumendum oportet Dei accedere Sacerdotem. Diligenter examina conscientiam tuam, et pro posse tuo vera contritione et humili confessione eam munda et clarifica: ita ut nil grave habeas aut scias, quod te remordeat et liberum accessum impediat.. Habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, et pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas et gemas. Et si tempus patitur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias.

2. Ingemisce et dole, quod adhuc ita car-

nalis sis et mundanus; tam immortificatus a passionibus, tam plenus concupiscentiarum motibus; tam incustoditus in sensibus exterioribus, tam saepe multis vanis phantasiis implicatus; tam multum inclinatus ad exteriora, tam negligens ad interiora; tam levis ad risum et dissolutionem, tam durus ad fletum et compunctionem; tam promptus ad laxiora et carnis commoda, tam segnis ad rigorem et fervorem; tam curiosus ad nova audienda et pulchra intuenda, tam remissus ad humilia et abjecta amplectenda; tam cupidus ad multa habenda, tam parcus ad dandum, tam tenax ad retinendum; tam inconsideratus in loquendo, tam incontinens in tacendo; tam incompositus in moribus, tam importunus in actibus; tam effusus super cibum, tam surdus ad Dei verbum; tam velox ad quietem, tam tardus ad laborem; tam vigilans ad fabulas, tam somnolentus ad vigilias sacras; tam festinus ad finem, tam vagus ad attendendum; tam negligens in horis persolvendis, tam tepidus in celebrando, tam aridus in communicando; tam

cito distractus, tam raro plene tibi collectus; tam subito commotus ad iram, tam facilis ad alterius displicentiam; tam pronus ad judicandum, tam rigidus ad arguendum; tam laetus ad prospera, tam debilis in adversis; tam saepe multa bona proponens, et modicum ad effectum perducens.

3. His et aliis defectibus tuis, cum dolore et magna displicentia propriae infirmitatis confessis ac deploratis, firmum statue propositum semper emendandi vitam tuam et in melius proficiendi. Deinde cum plena resignatione et integra voluntate offer te ipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui holocaustum perpetuum, corpus tuum scilicet et animam mihi fideliter committendo: quatenus et sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere, et Sacramentum Corporis mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior et satisfactio major pro peccatis diluendis, quam se ipsum pure et integre cum oblatione Corporis Christi, in Missa et in Communione Deo

offerre. Si fecerit homo, quod in se est, et vere poenituerit, quotiescumque pro venia et gratia ad me accesserit: Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta sibi indulta erunt.

CAPUT VIII.

De oblatione Christi in cruce, et propria resignatione.

VOX DILECTI.

Sicut ego me ipsum, expansis in cruce manibus et nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium divinae placationis transierit: ita debes et tu temet ipsum mihi voluntarie in oblationem puram et sanctam, quotidie in Missa cum omnibus viribus et affectibus tuis, quanto intimius vales, offerre. Quid magis a te requiro, quam ut te studeas mihi ex integro resignare? Quid-

quid praeter te ipsum das, nihil curo; quia non quaero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis, praeter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato. Offer te mihi, et da te totum pro Deo, et erit accepta oblatio. Ecce, ego me totum obtuli Patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum et Sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, et tu meus permaneres. Si autem in te ipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris: non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio. Igitur omnia opera tua praecedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis et gratiam. Ideo enim tam pauci illuminati et liberi intus efficiuntur, quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt. Est firma sententia mea: N i s i q u i s r e n u n t i a v e r i t o m n i b u s, q u a e p o s s i d e t, n o n p o t e s t m e u s e s s e d i s c i p u l u s. Tu ergo si optas meus esse discipulus, offer te ipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

CAPUT IX.

Quod nos et omnia nostra Deo debemus offerre et pro omnibus orare.

Vox Discipuli.

Domine, omnia tua sunt, quae in coelo sunt et in terra. Desidero me ipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, et tuus perpetuo permanere. Domine, in simplicitate cordis mei offero me ipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium et in sacrificium laudis perpetuae. Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie in praesentia Angelorum invisibiliter assistentium offero, ut sit pro me et pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata et delicta mea, quae commisi coram te, et sanctis Angelis tuis a die, quo primum peccare potui, usque ad horam hanc, super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas et comburas igne caritatis tuae, et deleas universas maculas peccatorum meorum, et conscientiam meam ab omni delicto emundes, et restituas mihi

gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plene indulgendo et in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea confitendo et lamentando, et tuam propitiationem incessanter deprecando? Deprecor te, exaudi me propitius, ubi adsto coram te, Deus meus. Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea unquam amplius perpetrare; sed pro eis doleo et dolebo quamdiu vixero, paratus poenitentiam agere et pro posse satisfacere. Dimitte mihi, Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum; salva animam meam, quam pretioso Sanguine tuo redemisti. Ecce committo me misericordiae tuae, resigno me manibus tuis. Age mecum secundum bonitatem tuam, non secundum meam malitiam et iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfecta, ut tu ea emendes et sanctifices; ut ea grata habeas et accepta tibi facias, et semper ad meliora trahas, nec non ad beatum ac laudabilem finem

me pigrum et inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque carorum meorum, et eorum, qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt, et qui orationes et Missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt et petierunt, sive in carne adhuc vivant, sive jam saeculo defuncti sint: ut omnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a poenis advenire sentiant, et ut ab omnibus malis erepti, gratias tibi magnificas laeti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces et hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo laeserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt; pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, et scandalizavi, verbis, factis, scienter vel ignoranter; ut nobis omnibus pariter indulgeas

peccata nostra et mutuas offensiones. Aufer, Domine, a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram et discrepationem, et quidquid potest caritatem laedere, et fraternam dilectionem minuere. Miserere, miserere, Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus; et fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui, et ad vitam proficiamus aeternam. Amen.

CAPUT X.

Quod sacra Communio de facili non est relinquenda.

VOX DILECTI.

Frequenter recurrendum est ad fontem gratiae et divinae misericordiae, ad fontem bonitatis et totius puritatis: quatenus a passionibus tuis et vitiis curari valeas, et contra universas tentationes et fallacias diaboli fortior atque vigilantior effici merearis. Inimicus sciens, fructum et remedium maximum in sacra Communione positum, omni modo et occasione nititur fideles et devotos, quantum praevalet, retrahere et impedire.

2. Cum enim quidam sacrae Communioni se aptare disponunt, pejores satanae immis-

siones et illusiones patiuntur. Ipse nequam spiritus, ut in Job scribitur, venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua perturbet, aut timidos nimium reddat et perplexos: quatenus affectum eorum minuat vel fidem impugnando auferat, si forte aut omnino Communionem relinquant, aut cum tepore accedant. Sed non est quidquam curandum de versutiis et phantasiis illius, quantumlibet turpibus et horridis; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda. Contemnendus est miser et deridendus, nec propter insultus ejus et commotiones, quas suscitat, sacra est omittenda Communio.

3. Saepe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, et anxietas quaedam de confessione facienda. Age secundum consilium sapientum, et depone anxietatem et scrupulum, quia gratiam Dei impedit et devotionem mentis destruit. Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem, sacram ne dimittas Communionem; sed vade citius confiteri, et omnes offensiones aliis libenter in-

dulge. Si vero tu aliquem offendisti, veniam humiliter deprecare, et Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem, aut sacram differre Communionem? Expurga te quam primum, exspue velociter venenum, festina accipere remedium, et senties melius, quam si diu distuleris. Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: et sic diu posses a Communione impediri et magis ineptus fieri. Quanto citius vales, a praesenti gravitate et inertia te excutias: quia nihil importat diu anxiari, diu cum turbatione transire, et ob quotidiana obstacula se a divinis sequestrare. Imo plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam et gravem torporem consuevit inducere. Proh dolor! quidam tepidi et dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, et Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu, quam modicam caritatem et debilem devotionem habent, qui sacram Commu-

nionem tam faciliter postponunt! Quam felix ille et Deo acceptus habetur, qui sic vivit, et in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus et bene affectatus esset, si ei liceret, et sine nota agere posset! Si quis interdum abstinet humilitatis gratia, aut legitima impediente causa, laudandus est de reverentia. Si autem torpor obrepserit, se ipsum excitare debet et facere, quod in se est; et Dominus aderit desiderio suo pro bona voluntate, quam specialiter respicit.

6. Cum vero legitime praepeditus est, habebit semper bonam voluntatem, et piam intentionem communicandi, et sic non carebit fructu Sacramenti. Potest enim quilibet devotus, omni die et omni hora, ad spiritualem Christi Communionem salubriter et sine prohibitione accedere. Et tamen certis diebus et statuto tempore Corpus sui Redemptoris cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere, et magis laudem Dei et honorem praetendere, quam suam consolationem

quaerere. Nam toties mystice communicat, et invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium passionemque devote recolit, et in amorem ejus accenditur.

7. Qui autem se non praeparat aliter, nisi instante festo, vel consuetudine compellente, saepius imparatus erit. Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat. Non sis in celebrando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum, cum quibus vivis. Non debes aliis generare molestiam et taedium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem, et potius aliorum servire utilitati, quam propriae devotioni vel affectui.

CAPUT XI.

Quod Corpus Christi et sacra Scriptura maxime sint animae fideli necessaria.

Vox Discipuli.

O dulcissime Domine Jesu, quanta est dulcedo devotae animae, tecum epulantis in convivio tuo! ubi ei non alius cibus manducandus

proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis! Et mihi quidem dulce foret, in praesentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere, et cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare. Sed ubi est haec devotio? ubi lacrymarum sanctarum copiosa effusio? Certe in conspectu tuo et sanctorum Angelorum tuorum, totum cor meum ardere deberet et ex gaudio flere. Habeo enim te in Sacramento vere praesentem, quamvis aliena specie occultatum.

2. Nam in propria et divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent, sed neque totus mundus in fulgore gloriae majestatis tuae subsisteret. In hoc ergo imbecillitati meae consulis, quod te sub Sacramento abscondis. Habeo vere et adoro, quem Angeli adorant in coelo, sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie et sine velamine. Me oportet contentum esse in lumine verae fidei, et in ea ambulare, donec aspiret dies aeternae claritatis, et umbrae figurarum inclinentur. Cum autem venerit, quod

perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia Beati in gloria coelesti non egent medicamine sacramentali. Gaudent enim sine fine in praesentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes, et de claritate in claritatem abyssi Deitatis transformati, gustant Verbum Dei carnem factum, sicut fuit ab initio et manet in aeternum.

3. Memor cum sim horum mirabilium, grave mihi fit taedium etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco omne, quod in mundo conspicio et audio. Testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem desidero aeternaliter contemplari. Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate. Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam, et me ipsum in omni desiderio tibi submittam. Nam et Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno coelorum exultant, in fide et patientia magna, dum viverent, adventum gloriac tuae exspecta-

bant. Quod illi crediderunt, ego credo; quod illi speraverunt, ego spero; quo illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido. Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum. Habebo etiam libros sanctos pro solatio et vitae speculo, atque super haec omnia, sanctissimum Corpus tuum pro singulari remedio et refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaxime sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita. In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo scilicet et lumine. Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum ad refectionem mentis et corporis, et posuisti l u c e r n a m p e d i b u s m e i s v e r b u m t u u m. Sine his duobus bene vivere non possem; nam verbum Dei, lux animae meae, et Sacramentum tuum panis vitae. Haec possunt etiam dici mensae duae, hinc et inde in gazophylacio sanctae Ecclesiae positae. Una mensa est sacri altaris, habens panem sanctum, id est, Corpus Christi pretiosum: altera est divinae

legis, continens doctrinam sanctam, erudiens fidem rectam, et firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt sancta sanctorum, perducens.

5. Gratias tibi, Domine Jesu, lux lucis aeternae, pro doctrinae sacrae mensa, quam nobis per servos tuos Prophetas et Apostolos aliosque Doctores ministrasti. Gratias tibi, Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo caritatem tuam, coenam parasti magnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus et Sanguinem proposuisti manducandum: laetificans omnes fideles convivio sacro, et calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, et epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quam magnum et honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est Dominum majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere et ceteris ministrare! O quam mundae debent esse manus illae, quam purum os, quam san-

ctum corpus, quam immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis! Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum et utile procedere debet verbum, qui tam saepe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices et pudici, qui Christi Corpus solent intueri. Manus purae et in coelum elevatae, quae Creatorem coeli et terrae solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege dicitur: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum, Dominus Deus vester.

8. Adjuvet nos gratia tua, omnipotens Deus, ut, qui officium sacerdotale suscepimus, digne ac devote tibi in omni puritate et conscientia bona famulari valeamus. Et si non possumus in tanta innocentia vitae conversari, ut debemus: concede nobis tamen digne flere mala, quae gessimus, et in spiritu humilitatis ac bonae voluntatis proposito, tibi ferventius de cetero deservire.

CAPUT XII.

Quod magna diligentia se debeat communicaturus Christo praeparare.

VOX DILECTI.

Ego sum puritatis amator et dator omnis sanctitatis. Ego cor purum quaero, et ibi est locus requietionis meae. Para mihi coenaculum grande stratum, et faciam apud te Pascha cum discipulis meis. Si vis, ut veniam ad te et apud te maneam, expurga vetus fermentum, et munda cordis tui habitaculum. Exclude totum saeculum et omnem vitiorum tumultum; sede tanquam passer solitarius in tecto, et cogita excessus tuos in amaritudine animae tuae. Omnis namque amans suo dilecto amatori optimum et pulcherrimum praeparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen, te non posse satisfacere huic praeparationi ex merito tuae actionis, etiamsi per integrum annum ita te praeparares, ut nihil aliud in mente haberes. Sed ex

sola pietate et gratia mea permitteris ad mensam meam accedere; ac si mendicus ad prandium vocetur divitis, et ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando et ei gratias agendo. Fac ergo, quod in te est, et diligenter facito, non ex consuetudine, non ex necessitate; sed cum timore, reverentia et affectu accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire. Ego sum qui vocavi, ego jussi fieri; ego supplebo, quod tibi deest: veni, et suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum. Si non habes devotionem, sed magis te aridum sentis, insiste orationi, ingemisce et pulsa; nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiae salutaris accipere. Tu mei indiges, non ego tui indigeo. Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare et meliorare venio. Tu venis, ut ex me sanctificeris, et mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, et de novo ad emendationem accendaris. Noli negligere hanc gratiam, sed

praepara cum omni diligentia cor tuum, et introduc ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te praepares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicite conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam devota praeparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est praeparatio ad majorem gratiam consequendam. Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia. Cave a multiloquio, mane in secreto et fruere Deo tuo; ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest. Ego sum, cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me absque omni sollicitudine vivas.

CAPUT XIII.

Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

Vox Discipuli.

Quis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, et aperiam tibi totum cor meum, et fruar

te, sicut desiderat anima mea, et jam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat: sed tu solus mihi loquaris, et ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, et amicus cum amico convivari? Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, et cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham, magisque per sacram Communionem ac frequentem celebrationem coelestia et aeterna sapere discam. Ah, Domine Deus, quando ero tecum totus unitus et absorptus meique totaliter oblitus? Tu in me, et ego in te; et sic nos pariter in unum manere concede.

2. Vere tu es dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animae meae habitare omnibus diebus vitae suae. Vere tu pacificus meus, in quo pax summa et requies vera, extra quem labor et dolor et infinita miseria. Vere tu es Deus absconditus, et consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus et simplicibus sermo tuus. O quam suavis est, Domine, spiritus tuus, qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane

suavissimo, de coelo descendente, illos reficere dignaris! Vere non est alia natio tam grandis, quae habeat deos appropinquantes sibi, sicut tu, Deus noster, ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium et cor erigendum in coelum, te tribuis ad edendum et fruendum.

3. Quae est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana? Aut quae creatura sub coelo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriosa? O ineffabilis gratia, o admirabilis dignatio, o amor immensus, homini singulariter impensus! Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro caritate tam eximia? Non est aliud, quod gratius donare queam, quam ut cor meum Deo meo totaliter tribuam, et intime conjungam. Tunc exultabunt omnia interiora mea, cum perfecte fuerit unita Deo anima mea. Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Dignare, Domine, manere mecum, ego volo libenter esse tecum. Hoc est to-

tum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV.

De quorumdam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

O quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! Quando recordor devotorum aliquorum ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione et affectu accedentium; tunc saepius in me ipso confundor et erubesco, quod ad altare tuum et sacrae Communionis mensam tam tepide et frigide accedo; quod ita aridus et sine affectione cordis maneo; quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo, nec ita vehementer attractus et affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui prae nimio desiderio Communionis et sensibili cordis amore, a fletu se non potuerunt continere: sed ore cordis et corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem

non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate et spirituali aviditate accepissent.

2. O vere ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacrae praesentiae tuae! Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam valide ardet in eis de Jesu ambulante cum eis. Longe, proh dolor, est a me saepe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor. Esto mihi propitius, Jesu bone, dulcis et benigne, et concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra Communione sentire, ut fides mea magis convalescat, spes in bonitate tua proficiat, et caritas semel perfecte accensa et coeleste manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi praestare, et in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare. Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni

inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

Quod gratia devotionis humilitate et sui ipsius abnegatione acquiritur.

Vox Dilecti.

Oportet te devotionis gratiam instanter quaerere, desideranter petere, patienter et fiducialiter exspectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiose cum ea operari, ac Deo tempus et modum supernae visitationis, donec veniat, committere. Humiliare praecipue te debes, cum parum aut nihil devotionis interius sentis, sed non nimium dejici nec inordinate contristari. Dat saepe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore; dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper cito gratia daretur et pro voto adesset, non esset infirmo homini bene porta-

bile. Propterea in bona spe et humili patientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen et peccatis tuis imputa, cum non datur vel etiam occulte tollitur. Modicum quandoque est, quod gratiam impedit et abscondit; si tamen modicum et non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet. Sed si hoc ipsum modicum vel grande amovĕris, et perfecte viceris, erit quod petiisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quaesieris, sed integre te in ipso posueris, unitum te invenies, et pacatum; quia nil ita tibi sapiet et placebit, sicut beneplacitum divinae voluntatis. Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatae evacuaverit, aptissimus gratiae percipiendae ac dignus devotionis munere erit. Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit. Et quanto perfectius infimis quis renuntiat, et magis sibi ipsi per contemptum sui

moritur, tanto gratia celerius venit, copiosius intrat et altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, et affluet, et mirabitur, et dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum illo est, et ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in saeculum. Ecce, sic benedicetur homo, qui quaerit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic in accipiendo Sacram Eucharistiam, magnam promeretur divinae unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem et consolationem, sed super omnem devotionem et consolationem, ad Dei gloriam et honorem.

CAPUT XVI.

Quod necessitates nostras Christo aperire et ejus gratiam postulare debemus.

VOX DISCIPULI.

O dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc devote desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam et necessitatem, quam patior; in quantis malis et vitiis jaceo; quam

saepe sum gravatus, tentatus, turbatus et inquinatus. Pro remedio ad te venio, pro consolatione et sublevamine te deprecor. Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, et qui solus potes me perfecte consolari et adjuvare. Tu scis, quibus bonis indigeo prae omnibus, et quam pauper sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper et nudus, gratiam postulans et misericordiam implorans. Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina caecitatem meam claritate praesentiae tuae. Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia et contraria in patientiam, omnia infima et creata in contemptum et oblivionem. Erige cor meum ad te in coelum, et ne dimittas me vagari super terram. Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in saeculum, quia tu solus cibus et potus meus, amor meus et gaudium meum, dulcedo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua praesentia

accendas, comburas et in te transmutes, ut unus tecum efficiar spiritus per gratiam internae unionis, et liquefactionem ardentis amoris! Ne patiaris me jejunum et aridum a te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut saepius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter. Quid mirum, si totus ex te ignescerem, et in me ipso deficerem, cum tu sis ignis semper ardens et nunquam deficiens, amor corda purificans et intellectum illuminans?

CAPUT XVII.

De ardenti amore et vehementi desiderio suscipiendi Christum.

VOX DISCIPULI.

Cum summa devotione et ardenti amore, cum toto cordis affectu et fervore, desidero te, Domine, suscipere, quemadmodum multi Sancti et devotae personae, in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitae placuerunt, et in ardentissima devo-

tione fuerunt. O Deus meus, amor aeternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, et dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum unquam habuit et sentire potuit.

2. Et licet indignus sum omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem. Sed et quaecumque potest pia mens concipere et desiderare, haec omnia tibi, cum summa veneratione et intimo fervore, praebeo et offero. Nihil opto mihi reservare, sed me et omnia mea tibi sponte et libentissime immolare. Domine Deus meus, creator meus, et redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude et honore, cum tali gratitudine, dignitate et amore, cum tali fide, spe et puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit et desideravit sanctissima mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi incarnationis mysterium, humiliter

ac devote respondit: Ecce, ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

3. Et sicut beatus praecursor tuus, excellentissimus Sanctorum, Joannes Baptista, in praesentia tua laetabundus exultavit in gaudio Spiritus sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus; et postmodum cernens inter homines Jesum ambulantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: Amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: sic et ego magnis et sacris desideriis opto inflammari, et tibi ex toto corde me ipsum praesentare. Unde et omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes et coelicas visiones tibi offero et exhibeo cum omnibus virtutibus et laudibus, ab omni creatura in coelo et in terra celebratis et celebrandis, pro me et omnibus mihi in oratione commendatis, quatenus ab omnibus digne lauderis, et in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea, Domine Deus meus, et

desideria infinitae laudationis ac immensae benedictionis, quae tibi secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuae jure debentur. Haec tibi reddo et reddere desidero per singulos dies et momenta temporum, atque ad reddendum mecum tibi gratias et laudes, omnes coelestes spiritus et cunctos fideles tuos precibus et affectibus invito et exoro.

5. Laudent te universi populi, tribus et linguae, et sanctum ac mellifluum nomen tuum cum summa jubilatione et ardenti devotione magnificent. Et quicumque reverenter ac devote altissimum Sacramentum tuum celebrant, et plena fide recipiunt, gratiam et misericordiam apud te invenire mereantur, et pro me peccatore suppliciter exorent. Cumque optata devotione ac fruibili unione potiti fuerint, et bene consolati, ac mirifice refecti, de sacra mensa coelesti abscesserint, mei pauperis recordari dignentur.

CAPUT XVIII.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum suum sacrae fidei.

VOX DILECTI.

Cavendum est tibi a curiosa et inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi. Qui scrutator est majestatis, opprimetur a gloria. Plus valet Deus operari, quam homo intelligere potest. Tolerabilis est pia et humilis inquisitio veritatis, parata semper doceri, et per sanas Patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quae difficiles quaestionum relinquit vias, et plana ac firma pergit semita mandatorum Dei. Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt. Fides a te exigitur et sincera vita, non altitudo intellectus neque profunditas mysteriorum Dei. Si non intelligis nec capis, quae infra te sunt, quomodo comprehendes, quae supra te sunt? Subdere Deo, et humilia sen-

sum tuum fidei, et dabitur tibi scientiae lumen, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide et Sacramento; sed non est hoc ipsis imputandum, sed potius inimico. Noli curare, noli disputare cum cogitationibus tuis, nec ad immissas a diabolo dubitationes responde; sed crede verbis Dei, crede Sanctis ejus et Prophetis, et fugiet a te nequam inimicus. Saepe multum prodest, quod talia sustinet Dei servus. Nam infideles et peccatores non tentat, quos secure jam possidet; fideles autem devotos variis modis tentat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indubitata fide, et cum supplici reverentia ad Sacramentum accede. Et quidquid intelligere non vales, Deo omnipotenti secure committe. Non fallit te Deus; fallitur, qui sibi ipsi nimium credit. Graditur Deus cum simplicibus, revelat se humilibus, dat intellectum parvulis, aperit sensum puris mentibus, et abscondit gratiam curiosis et superbis. Ratio humana debilis est et falli potest, fides autem vera falli non potest.

5. Omnis ratio et naturalis investigatio fidem sequi debet, non praecedere nec infringere. Nam fides et amor ibi maxime praecellunt, et occultis modis in hoc sanctissimo et superexcellentissimo Sacramento operantur. Deus aeternus et immensus infinitaeque potentiae, facit magna et inscrutabilia in coelo et in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus. Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

CONSPECTUS LOCORUM, QUI IN IV LIBRIS DE IMITATIONE CHRISTI CITANTUR.

De im. Chr. Lib.	c.	§.	Loci citati e sacra script.:	De im. Chr. Lib.	c.	§.	Loci citati e sacra script.:
I.	1	1	Joan. 8, 12.	I.	23	5	II. Cor. 6, 2.
	—	2	Apoc. 2, 17.		—	8	Luc. 16, 19.
	—	3	Eccl. 1, 2.		24	4	Sap. 5, 1.
	—	5	— 1, 8.		—	5	Psalm. 106, 42.
	2	3	Rom. 11, 20.		25	3	— 36, 3.
	3	2	Joan. 8, 25.				
	—	6	Philipp. 3, 8.				
	5	2	Psalm. 116. 2.	II.	1	1	Luc. 17, 21.
	8	1	Eccli. 8, 22.		—	—	Rom. 14, 17.
	13	1	Job. 7, 1.		—	2	Joan. 14, 23.
	—	—	I. Petr. 5, 8.		6	1	Isai. 57, 21.
	—	7	I. Cor. 10, 13.		6	2	Rom. 5, 3. et
	16	4	Gal. 6, 2.				Galat. 6, 14.
	19	2	Jerem. 10, 23.		—	4	II. Cor. 10, 18.
	—	7	Luc. 12, 43 et 44.		7	2	Isai. 40, 6.
	20	5	Psalm. 4, 5.		8	1	Joan. 11, 28.
	—	7	I. Joan. 2, 17.		—	5	Psalm. 33, 9.
	21	6	Psalm. 79, 6.		9	5	— 29, 7 et 9.
	22	3	— 24, 17.		—	—	— 29, 11, et 12.
	—	5	— 65, 12.		—	—	Job. 7, 18.
	—	—	— 56, 2.		—	7	Apoc. 2, 7.
	23	3	Matth. 24, 44.		10	3	Matth. 22, 21.

De im. Chr. Lib.	c.	§.	Loci citati e sacra script.:	De im. Chr. Lib.	c.	§.	Loci citati e sacra script.:
II.	10	4	Luc. 14, 10.	III.	6	4	Psalm. 18, 15.
	—	—	Joan. 5, 44.		7	2	Jerem. 10, 23.
	11	4	Prov. 31, 10.		8	1	Gen. 18, 27.
	—	5	Luc. 17, 10.		—	—	Psalm. 72, 21.
	—	—	Psalm. 24, 16.		9	3	Luc. 18, 19.
	12	1	Matth. 16, 24. et Luc. 9, 23.		10	1	Psalm. 30, 20.
					12	4	Eccli. 18, 30.
	—	—	Matth. 25, 41.		—	—	Psalm. 36, 4.
	—	6	Luc. 24, 26.		14	1	Job. 15, 15.
	—	10	Rom. 8, 18.		—	—	— 4, 18.
	—	12	Act. 9, 16.		—	4	Psalm. 116, 2.
	—	15	Luc. 9, 23.		15	4	— 4, 9.
	—	—	Act. 14, 21.		16	2	Philipp. 3, 20.
					—	—	Psalm. 102, 9.
					19	1	Hebr. 12, 4.
III.	1	1	Psalm. 84, 9.		20	1	Psalm. 31, 5.
	2	1	I. Reg. 3, 9.		—	2	— 68, 15.
	—	—	Psalm. 118, 125.		—	4	I. Joan. 2, 16.
	—	—	Exod. 20, 19.		—	5	Job. 30, 7.
	—	—	I. Reg. 3, 9.		22	4	Psalm. 44, 17.
	—	3	— — et Joan. 6, 69.		23	5	— 70, 12.
					—	6	Isai. 45, 2.
	3	1	Joan. 6, 64.		—	8	Psalm. 121, 7.
	—	2	Psalm. 93, 12 et 13.		—	9	— 42, 3.
					24	1	Joan. 21, 22.
	—	3	Isai. 23. 4.		25	1	Joan. 14, 27.
	—	5	Joan. 12, 48.		29	2	Psalm. 76, 11.
	—	7	Psalm. 142, 6.		30	1	Nahum. 1, 7.
	—	—	— 142, 10.		—	2	Matth. 6, 34.
	6	4	— 26, 1 et 3.		—	5	Jacob. 1, 17.

De im. Chr. Lib.	c.	§.	Loci citati e sacra script.:
III.	30	6	Joan. 15, 9.
	31	1	Psalm. 54, 7.
	—	4	Gen. 6, 12.
	33	2	Joan. 12, 9.
	34	1	I. Joan. 2, 15.
	35	3	Rom. 8, 18.
	36	3	Isai. 51, 12.
	39	4	Matth. 26, 41.
	40	1	Psalm. 8, 5.
	—	2	septem tempora sqq. cf. Dan. 4, 13. 20 et 22.
	—	5	II. Cor. 12, 5.
	43	1	I. Cor. 4, 20.
	—	2	Sophon. 1, 12.
	45	1	Psalm. 59, 13.
	—	4	Matth. 10, 36.
	—	—	— 24, 23.
	46	3	Luc. 2, 35.
	—	4	Prov. 12, 21.
	—	—	Psalm. 7, 10.
	—	5	I. Cor. 4, 4.
	—	—	Psalm. 142, 2.
	47	2	Rom. 7, 24.
	—	—	Psalm. 119, 5.
	48	5	— 70, 12.
	—	—	— 143, 6.
	—	6	Matth. 6, 21.
	50	1	Psalm. 87, 16.
III.	50	4	Psalm. 118, 71.
	—	5	Tob. 13, 2.
	51	2	Rom. 8, 18.
	52	3	Job. 10, 20 et 21.
	—	4	Psalm. 50, 19.
	55	3	Rom. 7, 22.
	56	1	Joan. 14, 6.
	—	2	Matth. 19, 17.
	—	—	— 19, 21.
	—	3	— 10, 24.
	—	4	Joan. 14, 21.
	57	4	Psalm. 18, 11.
	58	1	— 118, 137.
	—	—	— 18, 10.
	—	2	I. Cor. 14, 33.
	—	3	Psalm. 20, 4.
	—	—	Joan. 15, 19.
	—	4	Sap. 6, 8.
	—	8	Apoc. 4, 10.
	—	9	Isai. 60, 22. et — 65, 20.
	—	—	Matth. 18, 3 et 4.
	—	10	Luc. 6, 24.
	59	4	Psalm. 68, 17.
IV.			Matth. 11, 28.
			Joan. 5, 52.
			Matth. 26, 26.
			Joan. 6, 57.

De im. Chr.			Loci citati
Lib.	c.	§.	e sacra script.:
IV.			Joan. 6, 63.
	1	2	Matth. 11, 28.
	—	—	III. Reg. 8, 27.
	2	3	Psalm. 77, 25.
	—	—	Joan. 6, 33.
	3	1	Psalm. 67, 11.
	—	—	— 85, 4.
	—	2	Matth. 15, 32.
	—	3	Gen. 8, 21.
	4	4	Matth. 11, 28.
	7	4	Ezech. 33, 11 et — 18, 22.
	8	2	Luc. 14, 33.
	11	2	Cant. 2, 17.
	—	—	— 4, 6.
	—	—	I. Cor. 13, 10.
	—	4	Psalm. 118, 105.
	—	7	Lev. 19, 2.

De im. Chr.			Loci citati
Lib.	c.	§.	e sacra script.:
IV.	12	1	I. Cor. 5, 7.
	13	2	Cant. 5, 10.
	—	—	Isai. 45, 15.
	—	—	Deut. 4, 7.
	14	1	Psalm. 30, 20.
	16	2	Luc. 1, 38.
	17	3	Joan. 3, 29.
	18	1	Prov. 25, 27.

Loci citati
extra sacram scripturam:

Lib.	c.	§.	Loci citati
I.	13	5	Ovid. rem. 91.
—	20	2	Senec. epist. 7. sed mutatis verbis.
III.	45	3	Vox S. Agathae.

APPENDIX.

PRECES MISSAE

ADJUNCTO PRECATIONUM DELECTU

IN USUM

CONFITENTIUM ET COMMUNICANTIUM.

PRECES MISSAE,
PROUT A SACERDOTE RECITANTUR.

Cum proprio ex Missa votiva de Ss. Trinitate.

Sacerdos. In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen.

Antiph. Introibo ad altare Dei.

Minister. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

Psalmus XLII.

S. Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitudo mea: quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

M. Et introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus: quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

M. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, et Deus meus.

S. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

M. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum, Amen.

S. *Antiph. rep.* Introibo ad altare Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.*)

S. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit coelum et terram.

S. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaëli Archangelo, beato

*) In Missis Defunctorum et in Missis de Tempore a Dominica Passionis usque ad sabbatum sanctum exclusive omittitur Psalmus: Judica cum Gloria Patri et repetitione Antiphonae.

Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis fratres: quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaëlem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

M. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam aeternam.

S. Amen.

M. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaëli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et tibi Pater: quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaëlem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

S. Misereatur vestri omnipotens Deus, et di-

missis peccatis vestris perducat vos ad vitam aeternam.

M. Amen.

S. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

M. Amen.

S. Deus, tu conversus vivificabis nos.

M. Et plebs tua laetabitur in te.

S. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

M. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine, exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Ascendens ad altare. Oremus. Aufer a nobis, quaesumus, Domine, iniquitates nostras, ut ad Sancta Sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Osculans altare. Oramus te, Domine, per merita Sanctorum tuorum, quorum reliquiae hic sunt, et omnium Sanctorum: ut indulgere digneris omnia peccata mea. Amen.

INTROITUS.

Benedicta sit sancta Trinitas atque indivisa Unitas: confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam. Tob. **12, 6.**

Psalm. **8, 10.** Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra. Gloria Patri etc. Sicut erat etc., Benedicta sit sancta Trinitas atque indivisa Unitas: confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam.

S. Kyrie eleison. M. Kyrie eleison. S. Kyrie eleison. M. Christe eleison. S. Christe eleison. M. Christe eleison. S. Kyrie eleison. M. Kyrie eleison. S. Kyrie eleison.

GLORIA IN EXCELSIS DEO, et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te: Benedicimus te: Adoramus te: Glorificamus te: Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam: Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens: Domine Fili unigenite, Jesu Christe: Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris: Qui tollis peccata mundi, miserere nobis: Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram: Qui sedes ad dexteram

Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, Jesu Christe, cum sancto Spiritu in Gloria Dei Patris. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

COLLECTA.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione verae fidei aeternae Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia Majestatis adorare Unitatem: quaesumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

EPISTOLA.

Lectio Epistolae beati Pauli Apostoli ad Corinthios. *II. Cor.* **13, 11.**

Fratres! Gaudete, perfecti estote, exhortamini, idem sapite, pacem habete: et Deus pacis et di-

lectionis erit vobiscum. Gratia Domini nostri Jesu Christi, et caritas Dei, et communicatio sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

R. Deo gratias.

Graduale. Dan. 3, 55. Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos, et sedes super Cherubim.

V. Benedictus es, Domine, in firmamento coeli, et laudabilis in saecula. Alleluja, Alleluja.

R. Benedictus es, Domine, Deus patrum nostrorum et laudabilis in saecula. Alleluja.

Post Septuagesimam omisso Alleluja et Versu sequenti dicitur Tractus. Te Deum Patrem ingenitum, te Filium unigenitum, te Spiritum sanctum Paraclitum, sanctam et individuam Trinitatem, toto corde confitemur, laudamus atque benedicimus.

V. *Psalm.* 85, 10. Quoniam magnus es tu, et faciens mirabilia: tu es Deus solus.

V. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio in saecula sempiterna; o beata Trinitas.

Tempore paschali omittitur Graduale, et ejus loco dicitur Alleluja, Alleluja.

V. *Dan.* 3, 52. Benedictus es, Domine, Deus patrum nostrorum, et laudabilis in saecula. Alleluja.

V. Benedicamus Patrem et Filium cum sancto Spiritu. Alleluja.

Ante Evangelium in medio altaris. Munda cor meum ac labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaiae Prophetae calculo mundasti ignito; ita me tua grata miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum digne valeam nuntiare. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Jube Domine benedicere.

Dominus sit in corde meo et in labiis meis: ut digne et competenter annuntiem Evangelium suum, Amen.

EVANGELIUM.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sequentia sancti Evangelii secundum Joannem. *Joann.* 15, 26.

M. Gloria tibi, Domine.

In illo tempore dixit Jesus discipulis suis: Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit: ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium

perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos: sed venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur obsequium se praestare Deo. Et haec facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Sed haec locutus sum vobis, ut, cum venerit hora eorum, reminiscamini, quia ego dixi vobis.

M. Laus tibi, Christe.

S. *Osculans Evangelium*: Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

SYMBOLUM.

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis: Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine,

et homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est: Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas: Et ascendit in coelum: sedet ad dexteram Patris: Et iterum venturus est cum gloria, judicare vivos et mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

OFFERTORIUM.

Oremus.

Benedictus sit Deus Pater, unigenitusque Dei Filius, sanctus quoque Spiritus: quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Ad oblationem hostiae. Suscipe, sancte Pater,

omnipotens aeterne Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis et offensionibus et negligentiis meis, et pro omnibus circumstantibus, sed et pro omnibus fidelibus Christianis, vivis atque defunctis: ut mihi et illis proficiat ad salutem in vitam aeternam. Amen.

Benedicens aquam: Deus, qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti et mirabilius reformasti: da nobis per hujus aquae et vini mysterium ejus divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps, Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Ad oblationem calicis: Offerimus tibi Domine calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinae majestatis tuae pro nostra et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

Inclinatus super altare: In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur a te, Domine: et

sic fiat Sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

Benedicens oblata: Veni, sanctificator omnipotens aeterne Deus, et benedic hoc sacrificium tuo sancto nomini praeparatum.

Ad lotionem manuum dicitur:
Psalmus XXV.

Lavabo inter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum, Domine.

Ut audiam vocem laudis, et enarrem universa mirabilia tua.

Domine, dilexi decorem domus tuae: et locum habitationis gloriae tuae.

Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam: et cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, et miserere mei.

Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Domine.

Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in saecula saeculorum. Amen.*)

In medio Altaris sese inclinans: Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Jesu Christi Domini nostri; et in honorem beatae Mariae semper Virginis, et beati Joannis Baptistae, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem, et illi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Versus ad populum: Orate, fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

M. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.

S. Amen.

---

*) In Missis pro defunctis et tempore Passionis in Missis de Tempore omittitur Gloria Patri etc.

SECRETA.

Sanctifica, quaesumus, Domine Deus noster, per tui sancti nominis invocationem, hujus oblationis hostiam: et per eam nosmet ipsos tibi perfice munus aeternum. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus.

PRAEFATIO.

Per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.

S. Gratias agamus Domino Deo nostro.

M. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus. Qui cum unigenito Filio tuo, et Spiritu sancto unus es Deus, unus es Dominus: non in unius singularitate personae, sed in unius Trinitate

substantiae. Quod enim de tua gloria, revelante te, credimus, hoc de Filio tuo, hoc de Spiritu sancto sine differentia discretionis sentimus: ut in confessione verae sempiternaeque Deitatis, et in personis proprietas, et in essentia unitas, et in majestate adoretur aequalitas. Quam laudant Angeli atque Archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim, qui non cessant clamare quotidie una voce dicentes:

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus, qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

CANON MISSAE.

Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus; uti accepta habeas et benedicas haec dona, haec munera, haec sancta sacrificia illibata: inprimis quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica, quam pacificare, custodire, adunare et regere digneris toto orbe terrarum, una cum famulo tuo Papa nostro N.,

et Antistite nostro N., et omnibus orthodoxis atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Commemoratio pro vivis. Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum N. N., et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est et nota devotio: pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se suisque omnibus, pro redemtione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae, tibique reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Infra actionem. Communicantes et memoriam venerantes inprimis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Jesu Christi: sed et beatorum Apostolorum ac Martyrum tuorum: Petri et Pauli, Andreae, Jacobi, Joannis, Thomae, Jacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Thaddaei, Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Joannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum tuorum: quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuae muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Manus tenens super oblata. Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae tuae, quaesumus Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum jubeas grege numerari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Benedicens oblata. Quam oblationem tu, Deus, in omnibus, quaesumus, benedictam, adscriptam, ratam, rationabilem acceptabilemque facere digneris: ut nobis Corpus et Sanguis fiat dilectissimi Filii tui, Domini nostri Jesu Christi.

Qui pridie, quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas: et elevatis oculis in coelum ad te Deum Patrem suum omnipotentem, tibi gratias agens, benedixit, fregit deditque discipulis suis, dicens: Accipite et manducate ex hoc omnes:

Hoc est enim corpus meum.

Simili modo, postquam coenatum est, accipiens et hunc praeclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas: item tibi gratias agens, bene-

dixit deditque discipulis suis, dicens: Accipite et bibite ex eo omnes:

Hic est enim Calix sanguinis mei, novi et aeterni testamenti: mysterium fidei: qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Haec quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.

Unde et memores, Domine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui Domini nostri tam beatae passionis, nec non ab inferis resurrectionis, sed et in coelos gloriosae ascensionis, offerimus praeclarae majestati tuae de tuis donis ac datis hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam, Panem sanctum vitae aeternae, et Calicem salutis perpetuae. — Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris et accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justi Abel, et sacrificium Patriarchae nostri Abrahae, et quod tibi obtulit summus Sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam. — Supplices te rogamus, omnipotens Deus: jube haec perferri

per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinae majestatis tuae: ut, quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filii tui Corpus et Sanguinem sumserimus, omni benedictione coelesti et gratia repleamur. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Commemoratio pro defunctis. Memento etiam, Domine, famulorum famularumque tuarum N. et N., qui nos praecesserunt cum signo fidei, et dormiunt in somno pacis. Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus, locum refrigerii, lucis et pacis ut indulgeas, deprecamur: Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Nobis quoque peccatoribus, famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris cum tuis sanctis Apostolis et Martyribns: cum Joanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Caecilia, Anastasia, et omnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consortium, non aestimator meriti, sed veniae, quaesumus, largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum. —

Per quem haec omnia, Domine, semper bona creas, sanctificas, vivificas, benedicis et praestas nobis. Per ipsum, et cum ipso, et in ipso est tibi Deo Patri omnipotenti in unitate Spiritus sancti omnis honor et gloria:

Per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

Oremus. Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati audemus dicere:

Pater noster, qui es in coelis: sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

Amen.

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis, praeteritis, praesentibus et futuris: et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genitrice Maria cum beatis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andrea, et omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris: ut ope mise-

ricordiae tuae adjuti, et a peccatis simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus:

Per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

Pax Domini sit semper vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Particulam hostiae in calicem immittens: Haec commixtio et consecratio Corporis et Sanguinis Domini nostri Jesu Christi fiat accipientibus nobis in vitam aeternam. Amen.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem. *)

Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis:

*) In Missis Defunctorum non dicitur: Miserere nobis, sed ejus loco: dona eis requiem, et in tertio additur: sempiternam.

Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiae tuae, eamque secundum voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris: qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. Amen. *)

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis et universis malis: et fac me tuis semper inhaerere mandatis, et a te nunquam separari permittas: qui cum eodem Deo Patre et Spiritu sancto vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in judicium et condemnationem, sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam: qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

---

*) In Missis Defunctorum haec oratio omittitur.

Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum, et ab inimicis meis salvus ero.

Sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Quod ore sumsimus, pura mente capiamus: et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Corpus tuum, Domine, quod sumsi, et Sanguis,

quem potavi, adhaereat visceribus meis: et praesta, ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura et sancta refecerunt Sacramenta: qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

Communio. Tob. 12, 6. Benedicimus Deum coeli, et coram omnibus viventibus confitebimur ei: quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

POSTCOMMUNIO.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animae, Domine Deus noster, hujus Sacramenti susceptio: et sempiternae sanctae Trinitatis ejusdemque individuae Unitatis confessio. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus: per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Ite, missa est. (Vel: Benedicamus Domino.)

R. Deo gratias. *)

Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae, et praesta, ut sacrificium, quod oculis divinae majestatis tuae indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique et omnibus, pro quibus illud obtuli, sit te miserante propitiabile. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Benedicens populum: Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus sanctus.

R. Amen.

Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

Initium sancti Evangelii **secundum** Joannem.

R. Gloria tibi, Domine.

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non compre-

---

*) In Missis Defunctorum: **Requiesant in pace. R. Amen.**

henderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

R. Deo gratias.

PRECATIONES POENITENTIALES
ANTE CONFESSIONEM.

Ex quibus una alterave eligi potest.

I.

Juxta exemplum S. Petri. — Quando quis in peccata, quae emendare statuerat, rursus incidit.

Ad te, Domine Jesu, denuo revertor, qui peccando a te toties discessi. Quo enim ibo, nisi ad te? Si tu me repellis, quis me suscipiet? Si tu me condemnas, a quo veniam sperabo? Firmissime quidem antehac statui servare justificationes tuas, omniaque peccata, potissimum ista... vitare; sed eheu! instabilis factus sum, et concupiscentiae illecebris seductus, te iterum dereliqui. Peccavi; quid faciam? Quo me vertam miser, nisi ad te, in quo est salus, vita et resurrectio nostra? Respice in me, Domine Jesu, quemadmodum in Petrum respexisti, et miserere mei. Utinam dolorem cordis mei tot lacrymis, quot ille, contestari possem! In tua misericordia, mi Jesu, spem omnem pono. Plus tu potes dimittere, quam ego

committere. Ne projicias me a facie tua. Dic animae meae: Salus tua ego sum. Psal. 34, 3.

II.

Juxta exemplum S. Mariae Magdalenae.

Quis dabit capiti meo aquam, et oculis meis fontem lacrymarum, ut plorem die ac nocte peccata mea, quibus te, amantissime Jesu, toties ad iram provocavi! Ad pedes tuos cum Magdalena provolvor, eosque ex animo amplector et exosculor, tuam supplex misericordiam implorans. Parce, Domine, parce peccatis meis: quae utinam tam largo lacrymarum imbre, quam peccatrix illa, possem eluere! A pedibus tuis non discedam: hos firmiter tenebo tanquam salutis meae ancoram, nec dimittam, donec benedixeris mihi; et audiam illa summae consolationis verba: Remittuntur tibi peccata tua. Matth. 9, 2.

III.

Juxta exemplum Filii prodigi.

Pater, peccavi in coelum et coram te; jam non sum dignus vocari filius tuus. Desideriis et con-

cupiscentiis meis obtemperavi, te fidelissimo Patre contempto. Gaudium in creaturis quaesivi, quod in te solo inveniri potest. Vere, non est pax impiis; quare ad te redeo, o benignissime Pater, cujus misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus. Iterum exclamo: Pater, peccavi in coelum et coram te! Redde mihi, obsecro, licet indigno filii nomine, gratiae tuae vestem, quam peccatis meis perdidi: restitue amoris tui annulum, quem amore creaturarum pessumdedi; ut hoc ornatu in coena tua eucharistica gratiosus comparere merear, tibique in aeternum conjungi. Mihi — adhaerere Deo bonum est. Psal. 72, 27.

IV.

Juxta exemplum latronis in cruce, si quis poenitentiam distulerit.

Sero ad te venio, o Jesu crucifixe! Tempus est, ut me tibi conciliem. Quot enim juvenes aeque ac senes mors interea abstulit, dum ego peccatis indulsi? Annon et ego una cum illis e medio tolli aeternumque damnari potuissem? Quid te, mi

Jesu, movit, ut mihi prae aliis parceres, nisi bonitas tua infinita? Ne ergo me, quaeso, a te repellas: nemo unquam serio poenitens ad te sero nimis venit. Latroni in cruce, ultimo vitae articulo, condonasti, quidquid omnibus vitae suae annis peccavit, eodemque die in paradisum eum recepisti. Per insigne hoc tuae misericordiae et clementiae opus te supplex cum eodem latrone (utinam pari amoris et doloris affectu) oro, o Jesu Nazarene! miserere mei, et in tuam, licet indignum, me gratiam recipe. Fateor, amarissimae tuae passionis et crucis causam esse delicta mea, quae proinde ex animo nunc detestor, cum firmissimo proposito, ea me deinceps, cum tua gratia, nunquam repetiturum. Miserere mei, o Jesu! miserere mei, qui misereris omnium propter poenitentiam. Sap. 11, 24.

V.

Preces ex locis sacrae scripturae collectae.

Peccavi; quid faciam tibi, o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi, et factus sum mihimet ipsi gravis. *Job.* 7, 20.

Dimittam adversum me eloquium meum: loquar in amaritudine animae meae; dicam Deo: Noli me condemnare. *Job.* 10, 1.

Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte universa delicta mea. *Psal.* 24, 18.

Delicta juventutis meae, et ignorantias meas ne memineris, Domine! *Psal.* 24, 7.

Respice in me, et miserere mei. *Job.* 5, 16.

Miserere mei, Domine: sana me, quia peccavi tibi. *Psalm.* 40, 5.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. *Psal.* 50, 3.

Ne projicias me a facie tua: et Spiritum sanctum tuam ne auferas a me. *ibid.* 13.

Deus, tu scis insipientiam meam: et delicta mea a te non sunt abscondita. *Psal.* 26, 6.

Veniant mihi miserationes tuae, et vivam. *Psal.* 118, 77.

Erravi, sicut ovis, quae periit: quaere servum tuum. *ibid.* 176.

Ne intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. *Psal.* 142, 2.

Domine, Pater noster es tu, nos vero lutum: ne irascaris, Domine, satis: ut ne ultra memineris iniquitatis nostrae. *Isa.* 64, 8.

Converte nos, Domine, et convertemur. *Thren.* 5, 21.

Jesu, fili David, miserere mei. *Luc.* 28, 38.

***Remotiorem confessuri praeparationem poterunt etiam adjuvare meditationes: de imit. Chr. lib. I. cap.* 21. 22. 23. 24. 25. *lib. III. cap.* 4. 12. 20. 25. 52. *lib. IV. cap.* 7.**

PRECATIONES POST CONFESSIONEM.

Gratiarum actio pro impetrata remissione peccatorum.

1.

Ad te, o benignissime Jesu, revertor, et gratias tibi ago, quod a foedissima peccatorum meorum lepra mundare me dignatus es. Sit nomen tuum, o Jesu, benedictum in saecula! Vere, tu Jesus, hoc est, Salvator es, qui neminem quamlibet flagitiosum a te repellis; qui omnes serio poenitentes in gratiam recipis, et in numerum filiorum tuorum adscribis. Misericordiae tuae viscera, o Jesu! agnosco et amplector: meque totum servitio

tuo deinceps addico. Adjuva, obsecro, imbecillitatem meam, ne unquam, hujus tui beneficii oblitus, et amore ullius delectationis aut praeposteri affectus impulsu abstractus, in priora peccata relabar, vel novo aliquo delicto a te separer. Cor et animam meam dilectionis tuae brachiis ita tecum constringe, ut dicere cum Apostolo audeam: Quis me separabit a caritate Christi? Rom. 8, 35.

2.

Gratias tibi ago, Domine, quod me indignum peccatorem, ut poenitentem Petrum et peccatricem respexisti, veniamque ac indulgentiam peccatorum clementer mihi concessisti. Suscipe, obsecro, hanc humilem confessionem meam, quam feci, et quidquid mihi nunc defuit ad plenam et sinceram enumerationem peccatorum meorum et convenientem de iis dolorem, tu ex fonte infinitae misericordiae et pietatis tuae benigne supplere, meque perfecte absolutum habere digneris in coelis.

Deus cordis mei, infinite misericors! ardenter desidero, firmiterque propono, vitam meam serio emendare, neque ullo deinceps peccato, praeser-

tim hoc N. te, tam pium Patrem offendere, omnesque peccandi occasiones sedulo devitare. Suscipe hanc seriam voluntatem, eamque gratia tua confirma, ut haec sancta proposita opere ipso exsequar, et ad vitae usque finem in tua gratia perseverem.

3.

Ex psalmis collecta.

Confessus sum adversum me iniquitatem meam Domino: et tu remisisti impietatem meam mihi.

Dirupisti vincula mea: et convertisti planctum meum in gandium mihi.

Beati, quorum remissae sunt iniquitates: et quorum tecta sunt peccata.

Beatus, cui non imputavit Dominus peccatum: nec inventus est in spiritu ejus dolus.

Exultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus: beatus vir, qui sperat in eo.

Benedic, anima mea, Domino: et noli oblivisci omnes retributiones ejus.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia et miserationibus.

Qui replet bonis os tuum: renovat, ut aquilae, juventutem tuam.

Miserator et misericors Dominus: patiens et multum misericors.

Non secundum peccata fecit nobis: neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam sicut altius est coelum supra terram: sic praevalere fecit misericordiam suam supra timentes se.

Quantum distat ortus ab occidente, tam longe fecit a nobis iniquitates nostras.

Revertere, anima mea, in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lacrymis, pedes meos a lapsu.

Benedictus Dominus Deus Israel: a saeculo usque in saeculum. — Amen.

PRECATIO ANTE SANCTAM COMMUNIONEM.

S. Thomae Aquinatis.

Omnipotens, sempiterne Deus, ecce accedo ad Sacramentum unigeniti Filii tui, Domini nostri Jesu Christi: accedo tanquam infirmus ad medicum vitae, immundus ad fontem misericordiae, caecus ad lumen claritatis aeternae, pauper et egenus ad Dominum coeli et terrae. Rogo ergo immensae largitatis tuae abundantiam, quatenus meam curare digneris infirmitatem, lavare foeditatem, illuminare coecitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem: ut panem Angelorum, Regem regum, et Dominum dominantium, tanta suscipiam reverentia et humilitate, tanta contritione et devotione, tanta puritate et fide, tali proposito et intentione, sicut expedit saluti animae meae. Da mihi, quaeso, Jesu dulcissime, non solum suscipere sanctissimum Sacramentum tuum, sed etiam rem et virtutem Sacramenti. O mitissime Deus, da mihi corpus unigeniti Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de Virgine Maria, sic suscipere, ut corpori suo mystico merear incorporari, et inter ejus membra connumerari. O

amantissime Pater, concede mihi dilectum Filium tuum, quem nunc velatum in via suscipere propono, revelata tandem facie perpetuo contemplari: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

Meditationes et preces ante sanctam Communionem continentur praeterea lib. IV. de imitatione Christi, praecipue ejusdem libri cap. 2. 4. 6. 13. 14. 16. et 17. —

PRECATIO POST SANCTAM COMMUNIONEM.

S. Thomae Aquin.

Gratias tibi ago, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui me peccatorem, indignum famulum tuum, nullis meis meritis, sed sola dignatione misericordiae tuae, satiare dignatus es pretioso corpore et sanguine Filii tui, Domini nostri Jesu Christi. Et precor, ut haec sancta communio non sit mihi reatus ad poenam, sed intercessio salutaris ad veniam. Sit mihi armatura fidei et scutum bonae voluntatis. Sit vitiorum meorum evacuatio, concupiscentiae et libidinis exterminatio, caritatis et patientiae, humilitatis et

obedientiae, omniumque virtutum augmentatio: contra insidias inimicorum omnium tam visibilium quam invisibilium firma defensio, motuum meorum tam carnalium quam spiritualium perfecta quietatio: in te uno ac vero Deo firma adhaesio, atque finis mei felix consummatio. Et precor te, ut ad illud ineffabile convivium me peccatorem perducere digneris, ubi tu cum Filio tuo et Spiritu sancto, Sanctis tuis es lux vera, satietas plena, gaudium sempiternum, jucunditas consummata et felicitas perfecta. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Alias preces post sanctam communionem complectitur de imit. Chr. lib. IV. cap. 9. *et* 11. *Meditationi inserviet item lib. II. cap.* 7. *et lib. III. cap.* 48.

PRECATIONES UNIVERSALES,

quibus virtutes christiano homini necessariae petuntur.

1) *S. Thomae Aquinatis.*

Concede mihi, quaeso, omnipotens et misericors Deus, quae tibi placita sunt, ardenter concupiscere, prudenter investigare, veraciter agnoscere, et perfecte adimplere.

Ad laudem et gloriam nominis tui ordina statum meum: et quod a me requiris, ut faciam, tribue, ut sciam, possim et velim, et da exsequi, ut oportet, et expedit saluti animae meae.

Via mihi, quaeso, ad te sit tuta, recta et consummata, non deficiens inter prospera et adversa, ut in illis non extollar, et in istis non deprimar.

In prosperis gratias tibi referam, et in adversis servem patientiam. De nullo gaudeam vel doleam, nisi quod ducat ad te, vel quod abducat a te. Nulli placere appetam, vel displicere timeam, nisi tibi.

Omnia in caritate da facere, et quod ad cultum tuum non pertinet, quasi mortuum reputare. Actiones meas da peragere non ex consuetudine, sed ad te referre cum devotione.

Vilescant mihi omnia transitoria propter te, et cara mihi sint omnia tua, et tu, Deus meus, plus, quam omnia. Delectet me omnis labor, qui est pro te, et taediosa sit mihi omnis quies, quae non est in te.

Da mihi, Domine, frequenter et ferventer cor meum ad te dirigere, et defectionem meam cum emendationis proposito dolendo pensare.

Fac me, Deus meus, obedientem sine contradictione, patientem sine murmuratione, castum sine corruptione, humilem sine fictione, et hilarem sine dissolutione: maturum sine gravitate, agilem sine levitate, veracem sine duplicitate: timentem sine desperatione, in te sperantem sine praesumptione: proximum corrigere sine indignatione, ipsumque aedificare verbo et exemplo sine simulatione.

Da mihi, Domine Deus, cor pervigil, quod nulla a te abducat vana cogitatio: da immobile, quod nulla deorsum trahat indigna affectio: da rectum, quod nulla seorsum obliquet sinistra intentio: da invictum, quod nulla fatiget tribulatio: da liberum, quod nulla sibi vindicet perversa delectatio.

Largire mihi intellectum te cognoscentem, diligentiam te quaerentem, sapientiam te invenientem, conversationem tibi placentem, perseverantiam te fideliter exspectantem, et fiduciam te finaliter amplectentem.

Da tuis poenis configi ad poenitentiam, tuis beneficiis in vita uti per gratiam, et tandem tuis gaudiis in patria perfrui per gloriam. Amen.

2) *Clementis Papae XI.*

Credo, Domine, sed credam firmius; spero, Domine, sed sperem securius; amo, Domine, sed amem ardentius; doleo, Domine, sed doleam vehementius.

Adoro te, ut primum principium; desidero, ut finem ultimum; laudo, ut benefactorem perpetuum; invoco te, ut defensorem propitium.

Tua me sapientia dirige, justitia contine, clementia solare, potentia protege.

Offero tibi, Deus meus, cogitanda, ut sint ad te; dicenda, ut sint de te; facienda, ut sint secundum te; ferenda, ut sint propter te.

Volo, quod vis; volo, quia vis; volo, quomodo vis; volo, quamdiu vis.

Oro, Domine, intellectum illumines, voluntatem inflammes, corpus emundes, animam sanctifices.

Defleam praeteritas iniquitates, repellam futuras tentationes, corrigam vitiosas propensiones, excolam idoneas virtutes.

Tribue mihi, bone Deus, amorem tui, odium mei, zelum proximi, contemptum mundi.

Studeam superioribus obedire, inferioribus subvenire, amicis consulere, inimicis parcere.

Vincam voluptatem austeritate, avaritiam largitate, iracundiam lenitate, tepiditatem pietate.

Redde me prudentem in consiliis, constantem in periculis, patientem in adversis, humilem in prosperis.

Fac, Domine, ut sim in oratione attentus, in epulis sobrius, in munere sedulus, in propositis firmus.

Curem habere innocentiam interiorem, modestiam exteriorem, conversationem exemplarem, vitam regularem.

Assiduo invigilem naturae domandae, gratiae fovendae, legi servandae, saluti promerendae.

Discam a te, quam tenue, quod terrenum; quam grande, quod divinum; quam breve, quod temporaneum; quam durabile, quod aeternum.

Da, mortem praeveniam, judicium pertimeam, infernum effugiam, paradisum obtineam. Amen.

ACTUS
VIRTUTUM THEOLOGICARUM.

Actus fidei.

Credo in te, Deum unum, trinum in personis, Patrem, Filium et Spiritum sanctum, remuneratorem bonorum et vindicem malorum; et in Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, Deum verum, assumta carne pro salute humani generis in cruce passum et mortuum. Credo etiam immortalitatem animorum humanorum et gratiae divinae ad salutem necessitatem.

Haec, et quae Jesus Christus Filius tuus docuit, ac sancta Romana Catholica et Apostolica Ecclesia credi jubet, viva et firma fide credo atque confiteor, quia falli ac fallere nescia veritas, Deus, ea revelasti. Auge, Domine, fidem meam.

Actus spei.

Infinita benignitate ac misericordia tua fretus, spero remissionem peccatorum, gratiam divinam ad bene operandum, et vitam aeternam, quia tu, Deus, omnipotens, qui dare potes; infinite misericors, qui dare vis; et in promissis tuis fidelissi-

mus, certo daturus, ea mihi bona promisisti. Confirma, Deus, spem meam.

Actus amoris.

Amo te, Deus meus, ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, ex omnibus viribus meis et super omnia, quia summum bonum, propter te ipsum infinito amore dignissimus es.

Actus contritionis.

Hoc tui amore incensus, doleo de omnibus peccatis meis propter te, summum bonum, a me offensum. Detestor et exsecror omnes iniquitates et delicta mea. Utinam te, o infinita bonitas, nnnquam offenderim, nec posthac offendam. Statuo firmissime, cum gratia tua non modo omne peccatum serio vitare, sed omnes etiam peccandi occasiones studiose defugere. Infinite misericors Deus! qui perire neminem vis, da mihi per unigeniti Filii tui omniumque Sanctorum merita, auxilium gratiae tuae, quo adjutus in bona voluntate sim constans, in proposito firmus, in obsequio tuo ardens, et in te super omnia

amando, usque in finem vitae meae stabilis perseverem.

In fine anni civilis et scholastici, sive quacunque alia occasione, ad gratias Deo solemniter persolvendas.

HYMNUS,

qui S. Ambrosio tribuitur.

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te aeternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, tibi coeli et universae potestates,

Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant:

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth:

Pleni sunt coeli et terra majestatis gloriae tuae.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia:

Patrem immensae majestatis,

Venerandum tuum verum et unicum Filium,

Sanctum quoque Paracletum Spiritum.

Tu Rex gloriae Christe:

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu, ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti virginis uterum.

Tu, devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna coelorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Iudex crederis esse venturus.

Te ergo quaesumus, tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.

Aeterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hereditati tuae.

Et rege eos: et extolle illos usque in aeternum.

Per singulos dies benedicimus te:

Et laudamus nomen tuum in saeculum, et in saeculum saeculi.

Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodire.

Miserere nostri, Domine, miserere nostri.

Fiat misericordia tua, Domine, super nos: quemadmodum speravimus in te.

In te, Domine, speravi: non confundar in aeternum.

V. Benedicamus Patrem et Filium cum sancto Spiritu.

R. Laudemus et superexaltemus eum in saecula.

Oremus.

Deus, cujus misericordiae non est numerus, et bonitatis infinitus est thesaurus: piissime majestati tuae pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clementiam exorantes, ut, qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad praemia futura disponas; per Christum Dominum nostrum. Amen.

Impressit Bernh. Tauchnitz jun.